

Bažnyčios žinios

Popiežiaus katechezės

Popiežius Pranciškus	
ŠVENTIEJI – VILTIES LIUDYTOJAI	2
VILTIS – KANKINIŲ STIPRYBĖ	3

Ganytojų žodis

LIETUVOS VYSKUPŲ KVIETIMAS MELSTIS UŽ TAIKĄ	4
Apaštališkasis nuncijus arkiv. Pedro Lopez Quintana PAMOKSLAS MININT ŽEMAIČIŲ VYSKUPIJOS ĮSTEIGIMO 600-ĄSIAS METINES VARNIUOSE	4
Vyskupas Jonas Boruta PAMOKSLAS MININT ŽEMAIČIŲ VYSKUPIJOS ĮSTEIGIMO 600-ĄSIAS METINES VARNIUOSE	6
Arkivyskupas Gintaras Grušas PAMOKSLAS TRAKŲ BAŽNYČIĄ SKELBIANT BAZILIKA	7
Arkivyskupas Lionginas Virbalas SJ HOMILIJA ŠILUVOJE	8

Homilijos

AR TAIP NEATSITIKS IR SU MUMIS? / 27 eilinis sekmadienis (A)	10
O KOKS MANO VESTUVINIS DRABUŽIS? / 28 eilinis sekmadienis (A)	11
AR ATIDUODU TAI, KAS DIEVO, – DIEVUI? / 29 eilinis sekmadienis (A)	12
PAKELIUI Į DIEVO KARALYSTĘ / 30 eilinis sekmadienis (A)	13
BĖKIME MUMS PASKIRTU KELIU Į ŠVENTUMĄ / Visų Šventųjų iškilmė	14

Dokumentai

Popiežiškoji Biblijos komisija ŠVENTOJO RAŠTO ĮKVĖPTUMAS IR TIESA	15
--	----

Bažnyčia Lietuvoje

Trakinių atlydai	25
Vyskupas Kęstutis Kėvalas – Telšių ordinaras	25
Šiluvos atlydai	26
Trakų bažnyčiai suteiktas bazilikos titulas	26
Žolinės atlydai Pivašiūnuose	36
Žemaičių vyskupijos įsteigimo 600 metų jubiliejaus iškilmės	39

Bažnyčia pasaulyje

Popiežius Pranciškus Kolumbijoje	43
----------------------------------	----

Popiežius Pranciškus

Šventieji – vilties liudytojai

2017 m. birželio 21 d.

Krikšto dieną už mus skambėjo malda šventųjų intencija. Daugelis mūsų tuo metu buvome tėvų atnešti ant rankų kūdikiai. Prieš patepdamas katechumenų aliejumi, kuris simbolizuoja Dievo galią kovoje su blogiu, kunigas kvietė visą bendruomenę melstis už krikštijamuosius prašant šventųjų užtarimo. Tai pirmas kartas gyvenime, kai mums buvo padovanota „vyresnių“ brolių ir seserų – šventųjų bendrystė, – jie ėjo tuo pačiu keliu kaip ir mes, patyrė tokius pačius sunkumus ir amžiams gyvena Dievo prieglobstyje. Laiške žydams ši mus supanti bendrija apibūdinama kaip „liudytojų debesis“ (12, 1). Tai šventieji: liudytojų debesis.

Krikščionis kovoje su blogiu nepasiduoda nevilčiai. Krikščionybė ugdo *nepajudinamą pasitikėjimą*: ji netiki, kad neigiamos, destruktivos jėgos galėtų paimti viršų. Paskutinis žodis žmogaus istorijoje nėra neapykanta, mirtis, karas. Kiekvienu gyvenimo momentu mus paremia Dievo ranka, taip pat diskretiškas buvimas visų tikinčiųjų, „kurie, pažymėti tikėjimo ženklų, pirma mūsų paliko pasaulį“ (Romos kanonas). Jų egzistencija mums visų pirma sako, kad krikščioniškasis gyvenimas nėra nepasiekiamas idealas. Drauge tai mus pastiprina: nesame vieniši, Bažnyčią sudaro nesuskaitoma daugybė brolių, dažnai nežinomais vardais, gyvenusių pirma mūsų, kurie dėka Šventosios Dvasios veikimo įsitraukia į dar gyvenančiųjų šioje žemėje reikalus.

Krikštas nėra vienintelis momentas, kai į krikščioniškojo gyvenimo kelią kviečiami šventieji. Kai du sužadėtiniai pašventina savo meilę per Santuokos sakramentą, jiems ir vėl – šiuo atveju kaip porai – prašoma šventųjų užtarimo. Ši invokacija yra pasitikėjimo versmė jauniesiems, besileidžiantiems į santuokinio gyvenimo kelionę. Kurie iš tikrųjų myli, trokšta ir išdrįsta visiems laikams ištarti žodžius: „visada – visada“, nors žino, jog reikia Kristaus malonės ir šventųjų pagalbos, kad įstengtų visada išgyventi santuokoje. Ne taip, kaip kai kurie sako: „Kol išliks meilė.“ Ne – visada! Kitaip verčiau nesituokti. Arba visam laikui, arba nereikia. Todėl Santuokos sakramento liturgijoje šaukiamasi šventųjų dalyvavimo. Sunkiu metu reikia turėti drąsos pakelti žvilgsnį į dangų mąstant apie daugybę krikščionių, perėjusių išbandymus ir išlaikiusių baltus krikšto drabužius, nes jie juos išplovė Avinėlio krauju (plg. *Apr 7, 14*) – taip rašoma Apreiškimo knygoje. Die-

vas niekuomet mūsų neapleidžia. Kiekvieną kartą, kai mums to reikės, vienas iš jo angelų ateis vėl mus pakelti ir paguosti. Angelai kartais turi žmonių veidus ir širdis, nes Dievo šventieji visuomet yra čia, pasislėpę tarp mūsų. Tai sunku suprasti, taip pat įsivaizduoti, tačiau šventieji dalyvauja mūsų gyvenime. Žmogus kreipiasi į šventąjį ar šventąją todėl, kad jie yra arti mūsų.

Taip pat kunigai atmena kreipimąsi į šventuosius, kai buvo meldžiama jų užtarimo. Tai vienas labiausiai jaudinančių Šventimų liturgijos momentų. Kandidatai parpuola ant žemės veidu į grindis. Visa bendruomenė, vadovaujama vyskupo, meldžia šventųjų užtarimo. Žmogus būtų prislėgtas jam patikėtos misijos svorio, tačiau jausdamas, jog jį palaiko visas dangus, kad jam nepritruks Dievo malonės, nes Jėzus visuomet yra ištikimas, gali leisti į kelionę ramus ir pakylėtas dvasioje. Nesame vieniši.

Kas gi mes esame? Esame dulkės, siekiančios dangaus. Mūsų jėgos silpnos, bet galingas yra malonės slėpinys, dalyvaujantis krikščionio gyvenime. Esame ištikimi tai žemei, kurią Jėzus mylėjo kiekvieną savo gyvenimo akimirką. Tačiau žinome ir norime puoselėti viltį dėl šio pasaulio perkeitimo, dėl jo galutinio atbaigimo, kai galiausiai nebebus ašarų, blogio ir kančios.

Tegul Viešpats mus visus apdovanoja *viltimi*, jog *būsime šventi*. kažkas iš jūsų galėtumėte manęs paklausti: „Tėve, kaip galima būti šventam kasdieniame gyvenime?“ Taip, galima. „Ar tai reiškia, kad privalome melstis visą dieną?“ Ne, tai reiškia, kad visą dieną turi vykdyti savo pareigas: melstis, eiti į darbą, rūpintis vaikais. Tačiau visa tai reikia daryti atvira Dievui širdimi, idant darbas, taip pat liga ar kančia, patiriami sunkumai – visa tai būtų atverta Dievui. Taip galima tapti šventam. Tegul Viešpats suteikia mums viltį, kad būsime šventi. Negalvokime, kad tai sunku, kad lengviau būti nusikaltėliu nei šventuoju. Ne. Galima būti šventuoju, nes mums padeda Viešpats; jis mums padeda.

Tai didžiulė dovana, kurią kiekvienas iš mūsų galime padovanoti pasauliui. Tegul Viešpats suteikia mums malonę įtikėti jį taip stipriai, kad taptume šiam pasauliui Kristaus paveikslu. Mūsų istorijai reikia „mistikų“: žmonių, atmetančių bet kokį viešpatavimą, trokštančių artimo meilės ir brolybės. Vyrų ir moterų, gyvenančių ir priimančių dalį kentėjimų, nes jie priima kitų sunkumus. Be tų vyrų ir moterų pasaulis neturėtų vilties. Todėl linkiu jums – taip pat ir sau – kad Viešpats mums suteiktų vilties, jog būsime šventi. Ačiū!

Viltis – kankinių stiprybė

2017 m. birželio 28 d.

Šiandien apmąstykite *krikščioniškąją viltį kaip kankinių stiprybę*. Evangelijoje Jėzus, siųsdamas mokinius į misiją, nevilioja jų lengvos sėkmės iliuzija; priešingai, aiškiai įspėja, kad Dievo Karalystės skelbimas visuomet sukelia pasipriešinimą. Jėzus kalba aštriai: „Jūs būsite visų nekenčiami dėl mano vardo“ (Mt 10, 22). Krikščionys myli, tačiau ne visuomet yra mylimi. Jėzus iš karto mus pastato priešais šią tikrovę: tikėjimo išpažinimą daugiau ar mažiau lydi priešiško atmosferos.

Taigi krikščionys yra vyrai ir moterys, kurie „plaukia prieš srovę“. Tai normalu: kadangi pasaulis yra paženklintas nuodėmės, besireiškiančios įvairiomis egoizmo ir neteisingumo formomis, tai tas, kuris seka Kristumi, eina priešinga kryptimi. Eina ne dėl priešgyniavimo dvasios, bet dėl ištikimybės Dievo karalystės logikai, kuri yra *vilties logika*, perkeliama į gyvenimo stilių, grindžiamą Jėzaus mokymu.

Pirmasis iš tų nurodymų yra *neturtas*. Kai Jėzus pasiunčia savo mokinius į misiją, atrodo, kad jis labiau stengiasi juos „apnuoginti“, negu „aprengti“! Iš tikrųjų krikščionis, kuris nėra paprastas ir beturtis, yra prisirišęs prie turtų ir valdžios, o pirmiausia prisirišęs prie savęs paties, nėra panašus į Jėzų. Krikščionis keliauja šiame pasaulyje su tuo, kas būtina kelionėje, tačiau turėdamas pilną meilės širdį. Jam ar jai tikras pralaimėjimas būtų pasiduoti keršto ar prievartos pagundai, atsimokėti blogiu už blogą. Jėzus mums sako: „Štai aš siunčiu jus kaip avis tarp vilkų“ (Mt 10, 16). Taigi jis siunčia be nasrų, be nagų, be ginklų. Krikščionis turi būti apdairus, kai kada netgi gudrus: šios dorybės priimtinos evangelinei logikai. Tačiau smurtas – niekada. Siekdami įveikti blogį, negalime naudotis blogio metodais.

Vienintelė krikščionio stiprybė yra Evangelija. Sunkumų valandomis reikia tikėti, kad Jėzus yra priešakyje ir nuolat lydi savo mokinius. Persekiojimas nėra Evangelijos priešybė, tai jos dalis: jei mūsų Mokytojas buvo persekiojamas, kaip galėtume tikėti, kad būsime apsaugoti nuo kovos? Tačiau toje sumaištyje krikščionis neturi prarasti vilties ir manyti, kad yra paliktas likimo valiai. Jėzus ramina savo mokinius sakdamas: „Jūsų net visi galvos plaukai suskaičiuoti“ (Mt 10, 30). Tai reiškia, kad joks žmogaus kentėjimas, net menkiausias ir slapčiausias, nelieka nepastebėtas Dievo. Jis mato ir iš tikrųjų apsaugoja; jis išgelbės. Tarp mūsų yra Tas, kuris yra stipresnis už blogį, stipresnis už mafiją, už

tamsius suokalbius, už tuos, kurie turtėja nusivylusiųjų sąskaita, už tuos, kurie arogantiškai primeta kitiems savo valią. Tai Tas, kuris visada klauso iš žemės šaukiančio Abelio balso.

Todėl krikščionys privalo visuomet būti pasaulio „kitoje pusėje“, kurią pasirinko Dievas – būti ne persekiojami, bet persekiojamieji; ne arogantiški, bet romūs; ne burbulų pūtikai, bet paklūstantys tiesai; ne apgavikai, bet sąžiningi.

Tą ištikimybę Jėzaus stiliui, o tai yra vilties stilius, ištikimybę iki mirties pirmieji krikščionys vadino labai gražiu žodžiu: *martyrium* (kankinystė), o tai reiškia „liudijimas“. Žodynas siūlė daugybę kitų žodžių: buvo galima tai vadinti heroizmu, atsižadėjimu, pasiaukojimu. Tačiau pirmosios valandos krikščionys pavadino tai žodžiu, kuriame dvelkia mokinytės kvapas. Kankiniai negyvena dėl savęs, nekovoja siekdami savo sumanymų patvirtinimo ir priima mirtį tik dėl ištikimybės Evangelijai. Kankinystė net nėra aukščiausias krikščioniškojo gyvenimo idealas, nes viršum jo yra meilė, meilė Dievui ir artimui. Tai labai gerai išreiškia apaštalas Paulius himne meilei, kur ji suprantama kaip meilė Dievui ir artimui. Apaštalas Paulius himne meilei tai nuostabiai nusako: „Jei išdalyčiau vargšams visa, ką turiu, jeigu atiduočiau savo kūną sudeginti, bet neturėčiau meilės, – nieko nelaimėčiau“ (1 Kor 13, 3). Krikščionims pasibjaurėtina mintis, kad savižudžiai teroristai gali būti vadinami „kankiniais“: čia nėra nieko, kas būtų panašu į Dievo vaikų nuostatą.

Kartais, kai skaitome istorijas apie gausius praeities ir dabarties kankinius, o dabarties kankinių yra daugiau negu ankstyvaisiais amžiais, mus stebina tvirtybė, su kuria jie stojo išbandymų akivaizdon. Ta tvirtybė yra ženklas juos įkvėpusios *didžiulės vilties*: tikros vilties, kad niekas jų negali atskirti nuo Dievo meilės, dovanotos mums Jėzuje Kristuje (plg. Rom 8, 38–39).

Tegul Viešpats mums visuomet duoda tvirtybės būti jo liudytojais. Tegu leidžia mums gyventi krikščioniškąją viltimi pirmiausia slaptoje kankinystėje, kai gerai ir su meile atliekame kasdienes pareigas. Ačiū.

Lietuvos vyskupų kvietimas melstis už taiką

Brangūs Lietuvos tikintieji,

Rugsėjo 1-ąją Lietuvoje prasidėjo Trakų Dievo Motinos, Lietuvos Globėjos, metai, per kuriuos taip pat švęsime Lietuvos valstybės šimtmetį. Švč. Mergelės Marijos paveikslu Trakuose vainikavimo 300 metų sukaktis mums primins, kad Dievo Motina globoja mūsų Tėvynę nuo amžių.

Įžengiame į šiuos metus tokiu laiku, kai visame pasaulyje minimas Dievo Motinos apsiareiškimo Fatimoje šimtmetis. Taikos angelas, paruošęs Fatimos piemenėlių širdis Marijos apsiareiškimui, kvietė: „Jėzaus ir Marijos širdys laukia jūsų karštų maldų!“ O pati Marija, apsiareiskusi Fatimoje, ragino karštai melstis už taiką pasaulyje.

Šiandien, švęsdami Švč. Mergelės Marijos Gimimo iškilmę ir Šiluvos atlaidus, atsiliepkime į Marijos kvietimą. Nesiliaujant karui Artimuosiuose Rytuose, kylant įtampai Pietryčių Azijoje, Europą vis suptant terorizmo aktams, nerimstant ir mūsų regionui, melskime Švenčiausiąją Dievo Motiną taikos pasauliui ir mūsų šaliai.

Šiluvos atlaidų proga kviečiame visus susitelkti maldai už taiką. Šią atlaidų savaitę piligrimai Šiluvoje ir visi Lietuvos tikintieji kreipkimės į Švenčiausiąją Mergelę Mariją meldami, kad visame pasaulyje išgalėtų taika, kad liautųsi tikinčiųjų persekiojimas, o nukentėję nuo karo sulauktų pagalbos ir teisingumo.

Savo dienomis palaimintasis Teofilus, matydamas neramumus pasaulyje, rašė: „Nejučiomis ne vienam veržiasi klausimas: kas bus? Ką daryti? Nenusiminkime, brangūs broliai ir seserys Kristuje, nepraraskime pusiausvyros. Pasitikėkime Dievu, prisiminkime Kristaus įspėjimą: „Prašykite, ir jums bus duota; ieškokite, ir rasite; belskite, ir jums bus atidaryta“ (Lk 11, 9).“

Šventasis Jonas Paulius II, lankydamasis Šiluvoje, sakė: „Marija, Taikos Karalienė, saugojusi jus ilgais išmėginimų metais, nepaliks vienišų ir ateities kelyje.“ Išgirskime šio švento popiežiaus raginimą šauktis Marijos užtarimo, įsiklausykime į dabartinio popiežiaus Pranciškaus kvietimą melstis už taiką ir šiuo neramiu laiku su pasitikėjimu ir viltimi kreipkimės į mūsų Motiną, Lietuvos Globėją ir Taikos Karalienę.

Lietuvos vyskupai

Švč. Mergelės Marijos Gimimo iškilmė,
2017 m. rugsėjo 8 d.

Apaštališkasis nuncijus arkiv. Pedro Lopez Quintana

Pamokslas minint Žemaičių vyskupijos įsteigimo 600-ąsias metines Varniuose

2017 m. rugpjūčio 20 d.

Mieli broliai ir seserys! Mes šiandien susibūrėme į ypatingą šventimą, dėkoti Dievui už prieš šešis šimtus metų (1417 m. spalio 24 d.) įsteigtą Žemaitijos vyskupiją su sostu Varniuose (Medininkuose), už jos pirmojo vyskupo kanauninko Motiejaus, Vilniaus katedros rektoriaus, konsekrovimą ir apmąstyti Žemaitijos gyventojų atsivertimo. Šiuo įvykiu galutinis Lietuvos evangelizavimas įgijo dar reikšmingesnį savo išsiskleidimą ir išsipildymą. Džiaugiuosi galėdamas jus visus čia esančius nuoširdžiai pasveikinti, ypač vyskopus Joną Borutą ir Kęstutį Kėvalą, kunigus, pašvęstuosius ir tikinčiuosius, ir jums perteikti mūsų Šventojo Tėvo Pranciškaus meilę ir solidarumą perduodamas jums jo apaštališkąjį palaiminimą. Jūsų tautos krikščioniškojo tikėjimo pradžios prisiminimas visų pirmiausia yra Evangelijos skelbiamos žinios, kuri pati savaime atveria kelią į bendrystę, neturinčią ribų, prisiminimas. Šventasis Paulius suprato šią Gerosios Naujienos tikrovę, kurią išreiškė Laiške galatams (*Gal 3, 27–28*): „Ir visi, kurie esate pakrikštyti Kristuje, apsilaukite Kristumi. Nebėra nei žydo, nei graiko; nebėra nei vergo, nei laisvojo; nebėra nei vyro nei moters; visi jūs esate viena Kristuje Jėzuje!“ Ten, kur Dievo žodžio skelbimas patiria įvairių kliūčių, jis yra priimamas, giliai įsikverbia į tautos sąmonę ir visam laikui įtvirtina pačios tautos ir istorijos suvokimą. Tauta, klausydama Dievo žodžio, atpažįsta savo tikrąją tapatybę; suvokia, kad yra Dievo nuo amžių išrinkta, ir pripažįsta, jog yra Kristaus mylima dabar ir visada. Tapatybė, kurią savaime turi tikėjimas į Kristų, kaip dovana įsikūnija saviškoje kultūroje ir joje tampa šviesa; žmogiškieji žodžiai tampa dialogo su Dievu įrankiu, kuris per Kristų tapo pradžia ir Jame visi yra pašaukti būti dalyviais. Lietuvių tautos istorijos kūrimasis sutampa su jos evangelizavimu.

Evangelizacija, kuri buvo pastoracinio darbo vaisius, visų pirmiausia dominikonų ir pranciškonų ordinų, kurie pirmieji atvyko pas jus, taip pat benediktinų, naujosios regulos pranciškonų (populiariai vadinamų bernardiniais), bazilijonų ir galiausiai jėzuitų. Į šį atsidavusį pastoracinį darbą su ypatingu atvirumu atsiliepė jūsų protėviai. Krikščionybė buvo tikras evangelinis raugas tautai, persmelkė kasdienį gyvenimą, sustiprino gilią šaknis ir tapo, galima teigti, jos siekla. Jūsų tauta leidosi būti permerkta tikėjimo ir davė

stiprų ir nuoširdų liudijimą net pačiais sunkiausiais istorijos momentais, kančios ir aukos valandomis. Išbandytas ir išgrynintas tikėjimas kaip auksas ugnyje (plg. *1 Pt 1, 7*) jūsų tautoje yra iš senų laikų likęs pamaldumas kenčiančiam Kristui, jis vaizduojamas nesuskaitomuose pakelės kryžiuose, daugybėje kenčiančio Jėzaus atvaizdų, tipiškame liaudies meistrų mene, vietose, pavadintose Kalvarijomis su Kryžiaus kelio stotimis, – dėl to jūsų žemė nusipelnė būti vadinama Kryžių žeme. Prie viso šito reikia pridėti tai, kad jūs be galo mylite Dievo Motiną, Švenčiausiąją Mergele, Gailestingumo Motiną, itin gerbiamą Aušros Vartuose, Žemaičių Kalvarijoje, Šiluvoje, Krekenavoje, Pivašiūnuose ir kitose šventovėse. Nuo amžių ir iki šios dienos į šiuos tikėjimo ir gailestingumo židinius vyksta tikinčiųjų piligrimystės iš visų vyskupijų. Jie ateina degančiomis širdimis, bet taip pat patirdami sunkumus ir aukas, kad patiktų save tai, kurią aukščiausios meilės aktu Kristus nuo kryžiaus mums dovanojo kaip Motiną ir malonių tarpininkę. Po daugybės krikščioniškosios istorijos amžių, nepaisant kruvinių konfliktų, kurie trikdė šią žemę, ir socialinių bei dvasinių krizių, paženklusius jos gyvenimą, dar reikia pabrėžti, kad lietuviška tapatybė, žemaitiška tapatybė nesuprantama be krikščionybės ir kad būtent joje randamos šaknys, kurios subrandino civilizaciją, kultūrą, jėgą, darbštumą, gebėjimą atsikurti ir atsinaujinti; žodžiu, visa tai, iš ko kyla tautos garbė. Lietuvos ir ypač Žemaitijos istorija mums duoda daugybę nuolatinio Šventosios Dvasios veikimo liudijimų, kurie savo vaisiais išgražino jūsų Bažnyčią (plg. *Gal 5, 22*), kurie pažadino gretas vyrų ir moterų, vertų būti pripažintais tikrais Kristaus mokiniais. Dabar galime prisiminti kai kuriuos asmenis iš Žemaitijos sūnų, tautos širdyje palikusius neišdildomą dorybių ir apaštališko uolumo ženklą. Pirmiausiai prisiminkime Žemaitijos vyskupą Merkelį Giedraitį, tikrą Tridento reformos apaštalą, vyrą, lenkiantį savo gailestingumu ir kunigiškais dorybėmis, stiprų ir išmintingą; būtent dėl to šventasis popiežius Jonas XXIII jį nurodė kaip Lietuvos Bažnyčios ganytojo pavyzdį. Savo intensyviu apaštalavimu vyskupas Giedraitis parodė, „ką reiškia kovoti už katalikų tikėjimą ir ginti jį visomis jėgomis“ atkaklaus protestantizmo plitimo akivaizdoje, kai kuriose vietovėse prieš senąją pagonybę. Jis buvo autentiško dvasinio atgimimo skeleidėjas, rūpinosi kunigų ugdyimu, statė bažnyčias ir pats asmeniškai gimtąja kalba katekizavo tautą. Praeitame amžiuje tomis pačiomis pėdomis ėjo jo įpėdinis Žemaičių vyskupijoje, vyskupas Motiejus Valančius. Jo vyskupiška tarnystė sutapo su liūdnamis ir tamsiais tautai laikais, kur jis matė didelį pavojų tautinei ir religinei tapatybei. Tose sunkiose situacijose vyskupas Valančius buvo ne vien tik rūpestingas ir dėmesingas Dievo kaimenės ganytojas, bet ir

tikras tautos moralinis vadovas. Yra išlikę jo garsieji ir energingi kreipimaisi į kunigus ir į krikščionis tėvus, kad suvoktų asmeninę atsakomybę už tikėjimo perdavimą jaunosioms kartoms kartu su tėvų tikėjimu, su visais tradicijos ir tautos religiniais turtais.

Vyskupas Valančius įsipareigojo sudėtingam tautos pertvarkymui religinėje srityje, per katechezę ir mokymus, organizuotus pogrindyje didžiulės rizikos akivaizdoje. Tais laikais vaikai šalia savo motinų skaityti ir rašyti lietuviškai mokėsi iš Katekizmo tekstų. Vyskupo Valančiaus didžiulė širdis ir jo išmintis, kurią jūsų tėvai priėmė atviromis širdimis, leido, kad net tais sunkiais laikais Dievo žodžio sėkla nepražūtų, bet vienytų tautą. Pagaliau negalime pamiršti didžiulės armijos sūnų ir dukterų, jūsų kraštiečių, kurie amžių būvyje su atvira drąsa išpažino tikėjimą, gautą per krikštą, ir joks išbandymas, net pats sunkiausias, negalėjo atskirti jų nuo Kristaus meilės (plg. *Rom 8, 35*). Tai vyskupas Vincentas Borisevičius, kunigai ir vienuoliai, katechetai, paprasti tikintieji, kurie kentė pažeminimus, diskriminaciją, kančias, tuometinius persekiojimus ir galų gale tremtį, kalėjimą ir mirtį, „džiaugdamiesi, kad dėl Jėzaus vardo užsitarnavo panieką“ (*Apd 5, 41*). Taip pat ir šiandien jūsų tautos siela gyva, nes joje gyvos yra krikščioniškos ir žmogiškos vertybės, tokios kaip žmogiškasis orumas, gilus teisingumo ir laisvės jausmas, darbštumas, iniciatyvos dvasia, šeimos meilė, pagarba gyvybei, tolerancija, bendradarbiavimo dėl taikos troškimas – visa tai yra matoma, tai jūsų bruožas. Tačiau, kai šloviname Viešpatį už tai, kad jis apšvietė Žemaitiją savo Evangelijos šviesa, negalime nuslėpti krizės, kurioje ji yra. Krizės, palietusios ir visuomeninių, ir religinių gyvenimą. Visuomeninis gyvenimas yra paženklintas ideologinio sekuliarizmo, kuris kyla:

– iš Dievo neigimo arba religinės laisvės suvaržymo, iš per didelės reikšmės teikimo ekonominei sėkmei, lyginant tai su žmogiškais vertybėmis, darbu ir produkcija;

– iš materializmo ir hedonizmo, kurie daro įtaką šeimos vaisingumui ir vienybei, ką tik užsimezgsusiai gyvybei ir jaunimo moralės apsaugai;

– iš atmetimo kultūros, kuri atstumia pačius silpniausius, iš nihilizmo, kuris nuginkluoja valią priešintis esminėms problemoms, tokioms kaip naujieji vargšai, emigrantai, etninės ir religinės mažumos, iš nesveiko žiniasklaidos priemonių naudojimo, kuris atriša rankas terorizmui.

Taip pat ir Lietuvos religiniame lygmenyje matoma krizė, kai patylomis neleidžiama pakrikštytiesiems

ir tikintiesiems suvokti tikėjimo ir moralės moky-
mo jėgos, krikščioniškos gyvenimo vizijos, kuri ga-
rantuoja pusiausvyrą žmonėms ir bendruomenėms.
Šiandien esame realaus pavojaus akivaizdoje, kad
Kristaus vardas bus ištrintas iš naujųjų kartų širdžių
dėl mūsų nerūpestingumo ir entuziazmo stygiaus
gyventi tikėjimu. Kaip mums šiandien reikia naujų
ganytojų, tokių kaip Giedraitis, Valančius ir Borise-
vičius! Todėl pakartosiu žodžius, kuriuos šventasis
Jonas Paulius II skyrė Europai 1982 m. lapkričio 9
dieną Santjago de Komposteloje, juos jums pasakysiu
dabar čia: „Lietuva, Žemaitija, atrask save, būk sa-
vimi!“ Atrask savo krikščionišką prigimtį. Atgaivink
savo šaknis. Grįžk ir gyvenk autentiškomis Evange-
lijos vertybėmis, kurios suteikė garbės tavo istorijai
ir lydėjo tave išbandymų ir kančios momentais, davė
jėgų vėl atgauti laisvę. Išmokite džiaugsmingai ir su
tikėjimu surinkti jūsų tėvų palikimą! Priimkite į savo
širdis Kristaus ir Bažnyčios meilės liudijimą, anuo-
met buvusį herojišką, kurį jie jums paliko! Padarykite
savą šią jūsų neįkainojamą vertybę ir tapkite verti
jos! Tai jumyse taps didžios vilties daigu. Taip pat ir
Bažnyčia turi suvokti jai priklausantį indėlį į dvasinį
ir žmogiškąjį tautos atsinaujinimą.

Nerekalaudama savo pozicijų, kurias turėjo praeity-
je ir kurios dabar yra visiškai pasenusios, Bažnyčia
privalo tęsti savo tarnystės ir meilės liudijimą, kad
tokiu būdu prisidėtų prie autentiško tikslo siekimo,
kuris yra materialinis, kultūrinis ir dvasinis tautos
gėris. Visuomet pasitikėkime Dievo pagalba. Visų ti-
kinčiųjų malda mus telydi. Tautų Viešpatie ir visos
žmonijos Tėve, palaimink šią tavo šeimą – Žemai-
tiją ir Lietuvą, kad ji galėtų sekti klausydama savo
sąžinės, Tavo kviečiančio balso, per visą kelionę nuo
tada, kai prieš šešis amžius pirmą kartą ją išgirdo.
Jos priklausymas Tavo šventumo karalystei ir gyve-
nimui tenebūna niekieno priimtas kaip priešingybė
žemiškos tėvynės gėriui. Kad visuomet ir visada Tau
teiktų šlovę, kuri Tau priklauso, ir laisvai bei džiugiai
liudytų tiesą, teisingumą ir meilę. Laimink, Viešpatie,
šią Žemaitijos Bažnyčią, apreikšk jai savo veidą ir su-
teik savo ramybę ir drąsą skelbti Tave! Švenčiausioji
Kristaus ir mūsų Motina, vienijuosi su tavo Lietuvos
vaikų balsais, ir pasitikėdami meldžiamė Tavo užta-
rimo. Gailestingumo Motina, patikiu Tau Žemaitijos
brolius ir seseris, jau 600 metų krikščioniškai gyve-
nančius, ir prašau Tavęs – padėk jiems būti dar ištiki-
mesniems Kristui ir Bažnyčiai.

Vyskupas Jonas Boruta

Pamokslas minint Žemaičių vyskupijos įsteigimo 600-ąsias metines Varniuose

2017 m. rugpjūčio 19 d.

Žemaičių vyskupijos įkūrimo 600 metų jubiliejus yra
gera proga mūsų žmonėms pateikti krikščionybės bei
Bažnyčios sampratą apie dažnai kultūros istorijoje mi-
nimus žodžius: „krikštas“, „misijos“, „parapija“, „atlai-
dai“. Šiais žodžiais įvardijami fenomenai susiformavo
nuoširdaus krikščioniško tikėjimo persmelktose visuo-
menėse. Mūsų sekuliarios epochos žmonėms jau sunkiai
suprantama religinė aplinka, kurioje išsiskleidė tais žo-
džiais įvardijami reiškiniai. Verta prisiminti, ką apie pa-
rapijų fenomeną, žvelgdamas į praeitį bei mėgindamas
prognozuoti jų ateitį, yra kalbėjęs popiežius Benedik-
tas XVI: „Laiškas žydams primena, kad šiame pasaulyje
mes esame tik laikini keleiviai. Girdėta laiško ištrauka
kalba apie Abraomą, apsilikusį kelionės rūbą, gyve-
nantį klajoklių palapinėje, svetimame krašte. Abraomą
veda tikėjimas. Jo tikslas – pasiekti miestą tvirtais pama-
tais, kurio statytojas yra Dievas. Tas miestas yra ne šiame
pasaulyje, bet Danguje. Šią tiesą puikiai suvokė jau pir-
mųjų amžių krikščionys, kurie save vadino svetimšaliais
šiame pasaulyje, o savo bendruomenes – svetimšalių
kolonijomis. Iki mūsų dienų vartojamas žodis „parapi-
ja“ yra kilęs iš graikiško termino „paroikoi“, reiškiančio
miestuose įsikūrusias svetimšalių kolonijas. Tai liudija,
kad pirmųjų amžių krikščionys neabejodami Danguje
matė savo tikslą. Bažnyčios liturgija ragina neišleisti iš
akių būsimo amžino gyvenimo, kuri išpažįstame kalbė-
dami *Credo*. Esame kviečiami gyventi išmintingai ir ap-
dairiai, niekad neužmiršti mūsų visų laukiančio liki-
mo, tų dalykų, kuriuos vadiname paskutiniais – mirties,
paskutiniojo Teismo, amžinybės, pragaro ir Dangaus.“

Anot to paties popiežiaus: „Būti krikščioniu niekada
negalima vienam, būti krikščioniu visada reiškia būti
kelionės draugijoje. Juk ir atsiskyrėlis priklauso kelio-
nės draugijai ir yra jos remiamas. Todėl Bažnyčiai turi
rūpėti kelionės draugijų kūrimas. Europos ir Ameri-
kos visuomenių kultūra šių draugijų nebekuria. Tai
mus gražina prie ankstesnio klausimo, kaip Bažnyčia
gyvens šioje, vis labiau nukrikščionėjančioje visuome-
nėje. Vadinasi, ji turės kurti naujus draugijų būdus,
bendruomenės turės formuotis, tvirtiau remdamos
viena kitą ir gyvendamos tikėjimu.

Vien visuomenės aplinkos šiandien nebepakanka,
visuotinės krikščioniškos atmosferos nebėra. Todėl
krikščionys iš tikrųjų turi remti vieni kitus. Jau esama

kitoniškų formų, įvairių „sajūdžių“, kurių padedamos kuriasi kelionės draugijos. Būtina atnaujinti katechumenatą, kuriame būtų mokoma krikščionybės, supažindinama su ja; galima šlietis prie vienuolių bendruomenių norint įgyti krikščionybės patirties. Kitaip tariant, visuomenei kaip visetui nebesudarant krikščioniškos aplinkos, kokia gyvavo pirmus keturis–penkis amžius, Bažnyčia pati turi kurti ląsteles, kuriose miniatiūrinio pavidalu galima patirti ir praktiškai išgyventi didžiąją Bažnyčios gyvavimo erdvę – atsiremti vienam į kitą, palaikyti vienam kitą ir eiti kartu. Mano įsitikinimu, parapija liks esmine krikščionių bendruomenės gyvavimo ląstele. Tačiau visą dabartinę parapijų sistemą, turinčią ne tiek jau daug metų, kažin ar pavyks išlaikyti. Reikės išmokti lankyti vieniems kitus, ir tai bus praturtinimas. Kaip beveik visada istorijoje, šalia egzistuos grupės, telkiamos tam tikros charizmos, steigėjo asmenybės, noro žengti ypatingu dvasiniu keliu. Tarp parapijos ir sajūdžio turi vykti vaisingi mainai: sajūdžiui reikalingas ryšys su parapija, kad jis netaptų sekta, o parapijai reikalingi sajūdžiai, kad ji nesustingtų. Jau dabar pasaulyje esama naujų dvasinių gyvenimo formų. Kas stebi, jau dabar gali pamatyti nuostabiausią įvairovę krikščioniškojo gyvenimo formų, kuriomis regimu pavidalu jau dabar tarp mūsų reiškiasi rytdienos Bažnyčia.“

Taigi, popiežiaus Benedikto XVI teigimu, parapija liks ir ateityje krikščioniško bendruomeninio gyvenimo esmine forma. Kaip buvo praeityje, taip ir šiandien, ir ateityje. Jei nėra parapijų, negalime kalbėti nei apie tautos, nei apie valstybės krikštą. Neseniai minėjome pirmojo lietuvių katecheto šv. Brunono Kverfurtiečio žūties ir Lietuvos vardo tūkstantmetį, bet 1009 metų negalime laikyti Lietuvos (tiksliau lietuvių) krikšto data, nes nėra žinių, kad Lietuvoje tuo metu būtų įkurta parapijų tinklas.

1251 metai – pirmojo Lietuvos valdovo karaliaus Mindaugo (ne lietuvių) krikšto metai, nes, nepaisant to, kad istorijos šaltiniuose minimi tuomet net trijų Lietuvos teritorijoje mėgintų įsteigti vyskupijų pavadinimai (Lietuvos, Pietų Lietuvos ir Klaipėdos – Kuršių), nėra nė žinutės apie tuomet įkurtą vieną ar kitą parapiją. Taigi 1387 metais pakrikštyti lietuviai, įkurta Vilniaus vyskupija ir septynios parapijos (Ukmergėje, Maišiagalėje, Nemenčinėje, Medininkuose, Kreve (Krėvoje), Obolcuose ir Ainoje). Tuo metu Žemaitijoje, kaip matyti iš žemaičių skundo Konstancos bažnytiniame susirinkime, kryžiuočiai nepastatė nė vienos bažnyčios, neįkūrė nė vienos parapijos ar vyskupijos, į Žemaitiją nepakvietė nė vieno kunigo, nors Žemaitiją kaip savo valdą valdė beveik 40 metų. Taigi jų valdymo metais nebuvo nei žemaičių krikšto, nei parapijų tinklo, nei įkurta nei Žemaičių vyskupija. Tik po Žalgirio mūšio

pergalės Lietuvos valdovai Vytautas Didysis ir Jogaila ėmėsi žemaičių krikšto. 1413–1417 m. dauguma žemaičių priėmė krikštą, įkurta 10 parapijų, jose 1416–1421 metais pastatyta apie dešimt bažnyčių. Taigi Žemaičių vyskupija ėmė nuo to laiko gyvuoti ir mums, čia susirinkusiems, belieka dėkoti Dievui ir švęsti.

Arkivyskupas Gintaras Grušas

Pamokslas Trakų bažnyčią skelbiant bazilika

2017 m. rugsėjo 3 d.

Brangieji,

šiandien džiugi diena, šiandien Trakų Švenčiausiosios Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčia pasipuošia bazilikos titulu ir kilnumu. Kai prieš tris šimtus metų buvo vainikuotas čia gerbiamas Dievo Motinos, Lietuvos Globėjos, paveikslas, popiežius atsiuntė prabangias karūnas, kurios per savo žemišką puošnumą mus kviečia prisiminti dangišką garbę, kuria yra apvainikuota Mergelė Marija. Ši Marijos garbė – tai buvimas Viešpaties tarnaitė, tai visiškas sutikimas su Dievo valia, tai leidimas, kad Dievo meilė tobulai pripildytų savo kūrinį. Per tobulą nuolankumą Marija tampa Dangaus ir žemės Karaliene. Dėl šio nuolankumo ji tampa Dievo bendradarbe ir Jo malonių dalytoja. Šiai nuolankiai tarnaitėi buvo patikėti Dievo lobyno raktai, todėl galime jos prašyti kokių tik norime malonių ir, jei prašysime tinkamų dalykų, ji atrakins lobyną ir mums jų suteiks.

O ką reiškia bazilikos titulas, kuriuo šiandien pasipuošia Trakų bažnyčia? Bazilikos titulas primena mums istorinę Trakų bažnyčios reikšmę: tai, kad ši bažnyčia buvo funduota Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto, Marijos mylėtojo; tai, kad ji mena ankstyvus laikus po Lietuvos Krikšto, kurio 630-ąjį jubiliejų šiais metais minime; tai, kad nuo seno sunkiais laikais čia keliavdavo valstybės vyrai ir paprasti žmonės melsti taikos ir klestėjimo Lietuvos valstybei.

Gerbdami šioje bažnyčioje esantį Lietuvos Globėjos paveikslą, mes meldžiamės ne paveikslui, o Dievo Motinai Marijai. Taip pat ir bazilikos titulas skirtas ne tam, kad suteiktų garbingumo pastatui, bet kad kviestų Dievo tautą, tikinčiuosius, uoliau Viešpatį garbinti ir labiau pasitikėti Jo gailėstingumu. Bazilika nurodo bažnyčios išskirtinumą. Tačiau neapsigaukime, kaip suklydo apaštalas Petras šios dienos Evangelijoje. Petras išpažino, kad Jėzus yra Mesijas ir Dievo Sūnus, tačiau

apsiriko manydamas, kad tai reiškia žemišką garbę ir valdžią. Jėzus griežtai sudraudžia Petrą ir moko jį bei kitus mokinius dieviškos išminties, moko pažinti Dievo planą (plg. Mt 16, 23–26).

Jei iš tiesų norime sekti Jėzų, Dievo Sūnų, turime sekti Jį Kryžiaus keliu. Pranašas Jeremijas, kaip girdime pirmajame skaitinyje, aimanuoja: „Viešpaties žodis man panieką neša, patyčias kasdieną“ (Jer 20, 8). Apaštalas Paulius antrajame skaitinyje ragina: „Nesekite šiuo pasauliu, bet pasikeiskite atsinaujindami dvasia“ (Rom 12, 2), o Jėzus kviečia: „Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, tepasiima savo kryžių ir teseka manimi“ (Mt 16, 24).

Petras išgirdo Jėzaus pamokymą. Žinome, kad Petras suklydo dar ne vieną kartą, tačiau jis visa širdimi troško sekti Jėzų. Todėl Jėzus neišsižadėjo Petru duoto pažado padaryti jį Uola, ant kurios pastatys savo Bažnyčią (plg. Mt 16, 16–18). Su šiuo pažadu Petras gavo ir garbę paaukoti savo gyvybę kaip Jėzus.

Bazilikos titulas susieja Trakų bažnyčią su didžiąja Šv. Petro bazilika Romoje. Šv. Petro bazilikos didingi skliautai kelia mūsų mintis į Dievo didybę, Jo grožį ir amžinąją laimę, į kurią ir mes tikimės būti pakviesti, kai Žmogaus Sūnus ateis savo Tėvo šlovėje (plg. Mt 16, 27). Tačiau Šv. Petro bazilikos grindys slepia Petro kapą, kuris primena mums, kad tėra vienintelis kelias į Dievo Karalystę ir šis kelias veda per Kryžių.

Todėl bazilikos titulas pirmiausia yra įpareigojimas bažnyčios bendruomenei būti tikrais Jėzaus mokiniais. Kryžius, kurį imti kviečia Jėzus, yra švelnus ir Jo našta lengva (plg. Mt 11, 30). Mes atsižadame savęs kiekvieną kartą, kai nuoširdžiai patarnaujame savo artimui. Tegul šiandienos šventė paskatina rasti būdų, kaip uoliau tarnauti parapijos vargstantiems, gausiau įsitraukti į parapijos *Caritas* veiklą, tapti tikra meilės bendruomene.

Mes atsižadame savęs kiekvieną kartą, kai iš visos širdies garbiname Dievą. Garbindami Dievą Švč. Sakramente ir šv. Mišių aukoje, mes dovanojame Jam savo laiką, tai yra dalį savo gyvenimo. Šiandienos šventė tebūna paskatinimas atnaujinti, pagyvinti ir pagilinti liturgijos šventimą; tapti bendruomene, kuri iškilmingai, džiaugsmingai ir su meile garbina Dievą.

Galiausiai mes atsižadame savęs kiekvieną kartą, kai priklaupę prie klausyklos tariame: „Nusidėjau geram Dievui, bet noriu vėl pakilti ir taisyti.“ Nuoširdus gailėsčio aktas ir tikras širdies atsivertimas gali būti sunkiau už visa kita: už pagalbą artimui ir už daugelį mūsų sukalbėtų maldų. Tegul šiandienos šventė būna

kvietimas tapti bendruomene, kuri pažįsta savo silpnumą, bet pasitiki Dievo gailestingumu, todėl semiasi šio gailestingumo dažnai praktikuodama Atgailos sakramentą ir nuolat keliaudama atsivertimo keliu.

Nuo seno ėjimą atsivertimo keliu simbolizuoja piligriminės kelionės. Piligrimai šiais Trakų Dievo Motinos metais popiežiaus sprendimu šioje bazilikoje galės pelnyti visuotinius atlaidus. Kiekvienas šios parapijos gyventojas kad ir kasdien gali atlikti mažytę piligrimystę iki savo bažnyčios ir pelnyti visuotinius atlaidus įprastomis sąlygomis. Maža to, svetingai priimdami piligrimus iš visos Lietuvos savo parapijoje jūs turite malonę priimti Kristų, kuris jums sako: „Buvau keleivis, ir mane priglaudėte“ (Mt 25, 35).

Pradedame šiuos Trakų Dievo Motinos, Lietuvos Globėjos, metus turėdami tiek daug dalykų, už kuriuos galime Dievui dėkoti: už prieš 630 metų įvykusį lietuvių tautos Krikštą, už prieš 300 metų įvykusį Dievo Motinos paveikslo karūnavimą, už kitais metais minėsimą Lietuvos valstybės šimtmetį, už šventąjį Kazimierą ir palaimintuosius vyskupus Jurgį ir Teofilijų ir už šį garbingą bazilikos titulą Trakų šventovei. Dievas yra arti, Jis rodo mums savo meilės ženklus. Kaip Marija leiskimės, kad ši meilė mus pripildytų, kad Dievo Dvasia mus perkeistų ir kad per tikro atsivertimo malonę Ji nuvestų mus į Dievo vaikų garbę. Amen.

Arkivyskupas Lionginas Virbalas SJ

Homilija Šiluvoje

2017 m. rugsėjo 10 d.

Lietuva neturi kitų vaikų – mes neturime kitos Tėvynės

Šiluvoje švenčiame Mergelės Marijos Gimimą. Dievas nuo pat pradžios pasirinko Ją būti savo Sūnaus Motina. Vėliau užkalbino ir pakvietė į didžiąją misiją. Mergelė Marija išgirdo angelo žinią: „Tu pradėsi ir pagimdysi sūnų, kuris bus Aukščiausiojo Sūnus.“ Tai visai neįėjo į jos gyvenimo ir ateities planus, apie kuriuos svajoto susižadėjusi su Juozapu. Ir vis dėlto Marija sutiko, priėmė jausdama tikrą Dievo kvietimą. Paradoksalu, bet tikru žmogumi tampama pranokus save, peržengus savo žmogiškus planus ir naudos ribas.

Taigi švenčiame Dievo pasirinkimą, kuris tapo išgelbėjimu visiems žmonėms, taip pat ir Marijos atsiliepiamą. Viešpats pasirinko ne tik Mariją, bet ir kiekvieną iš

mūsų. Kiekvienas turime savitą pašaukimą ir dovanas jam atlikti. Jei esate čia – jau išgirdote Dievo kvietimą. Jus jau sužavėjo tai, ką Dievas atliko Mergelei Marijai ir per Ją. Dabar priimkite ir patikėkite, kad niekas nesutrukdys Dievui toliau padėti, jei tik norėsime, jeigu Juo pasitikėsime.

Mergelė Marija Šiluvoje vadinama Ligonių Sveikata. Žinau, kiek daug ligų, nerimo ir skausmo mūsų gyvenime, suprantu, kaip nuoširdžiai meldžiate sveikatos sau ir savo artimiesiems. Mergelė Marija siūlo dar daugiau – Ji nori būti mūsų liūdesio, nusiminimo, pasimetimo gydytoja. Nori padėti drąsiai priimti kiekvieną gyvenimo dieną, suprasti, kad esame ne aplinkybių aukos, bet mylinčio dangaus Tėvo vaikai. Ji kviečia būti Jos bendradarbiais, Viešpaties teikiamo džiaugsmo talkininkais (plg. 2 Kor 1, 24). Jau šiandien galime padėti vieni kitiems. Jau šiandien galime priimti Dievo malonę ir kurti savo ir Tėvynės ateitį, jausdami atsakomybę už ją.

Šiomet ypatingai minime žmogų, kurio likimas buvo tikrai nelengvas, – palaimintąjį arkivyskupą Teofilijų Matulionį. Jam teko sunkiai siekti mokslo, kaip dažnam lietuviui XIX a. pabaigoje. Teko dirbti toli nuo Tėvynės, kalėti sovietinėje Rusijoje vien todėl, kad buvo kunigas. Senatvėje – dar 10 metų kalėjimo, šlubuojanti sveikata. Sugrįžus į Lietuvą jo laukė tremtis iš savo vyskupijos, nuolatinis persekiojimas ir mirtis po kratos bei neaiškios prievartinės injekcijos.

Palaimintasis su šimtasiūle – kalinio drabužiais, o ne su nimbu virš galvos ar rožėmis po kojų... Jis galėjo skūstis ir labiau už ką nors dejuoti, tačiau spinduliuavo ramybę. Tikėjimas į Jėzų, nukankintą ir mirusį ant kryžiaus, bet prisikėlusį, pasiliekančią su tais, kurie Jį seka, padėjo Teofilijui viską išverti be apkartimo ir pagiežos – išverti su Dievo artuma. Ne persekiotojai, ne kalėjimų prižiūrėtojai lėmė jo elgesį – kita vertus, ir ne siekis bet kokia kaina išsivaduoti nuo persekiojimo, susikurti patogų gyvenimą. Kančios, sunkumų neįbauginta meilė ir atsakomybė jam buvo būdinga kaip krikščioniui ir kaip ganytojui net sunkiausiose, nenumatytose situacijose.

Šiandien meldžiame pal. Teofiliaus užtarimo visiems Lietuvos žmonėms, ypač atsakomybės suvokimo primantiems sprendimus – tiek mažiausioje bendruomenėje, tiek ir valstybėje. Atsakomybė – tai žvelgti plačiu žvilgsniu. Matyti ne vien save ar savo naudą, bet ir kitus. Suvokti, kad mano sprendimai paveiks ir kitų gyvenimą. Atsakomybė susipina su meile – be meilės kažin ar ji būtų įmanoma. Tokios gražios, meilingos atsakomybės arba atsakingos meilės pavyzdžiai – tai Lie-

tuvos žmonės, kurių dėka 1918-ieji visiems laikams įėjo į mūsų istoriją kaip nepriklausomos valstybės pradžia; tai savanoriai ir partizanai, gynę Tėvynės laisvę. Atsakomybė už savo Tėvynę vedė mus ir į Baltijos kelią.

Rugsėjo 1-ąją pradėjome Trakų Dievo Motinos Lietuvos Globėjos metus, minėdami jos paveiklo Trakuose vainikavimo 300 metų jubiliejų. Netrukus švęsime Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį. Netrupą laiką rugsėjo 8-oji, Mergelės Marijos Gimimo liturginė diena, buvo švenčiama kaip tautos ir valstybės šventė. Tegul ji šiandien žadina kiekvieno iš mūsų atsakomybę už Tėvynės saugumą ir ateitį, atsakomybę už artimą, už aplinką, kurioje būtų saugu ir jauku gyventi, už savo kalbą. Kviečiame ir linkime, kad valdžios žmonės rodytų aukščiausią atsakomybę, matydami kiekvieną žmogų – kaimo ir miesto, jauną ir seną, kad sąžiningu įsipareigojimu kurtų teisingesnę ir šviesesnę Lietuvą, kurioje neliktų pralaimėjusiųjų, atstumtųjų, „antraeilii“ piliečių, kad nė vienas nebėgtų iš Lietuvos, bet norėtų į ją kuo greičiau sugrįžti. Norime, kad visi lietuviai, kad ir kur gyventų, jaustų atsakomybę už savo šalį: Lietuva neturi kitų vaikų, tik mus, ir mes neturime kitos Tėvynės, tik Lietuvą.

Šiandien mes, Lietuvos vyskupai, kviečiame visus susitelkti į maldą už taiką. Piligrimai Šiluvoje ir visi Lietuvos tikintieji, kreipkimės į Mergelę Mariją, melddami, kad visame pasaulyje įsigalėtų taika, kad liautųsi tikinčiųjų persekiojimas, o nukentėjusieji nuo karo sulauktų pagalbos ir teisingumo.

Savo dienomis, matydamas neramumus pasaulyje, palaimintasis Teofilijus rašė: „Nejučiomis ne vienam veržiasi klausimas: kas bus? Ką daryti? Nenusiminkime, brangūs broliai ir seserys Kristuje, nepraraskime pusiausvyros. Pasitikėkite Dievu, prisiminkime Kristaus įspėjimą: „Prašykite, ir jums bus duota; ieškokite, ir rasite; belskite, ir jums bus atidaryta“ (Lk 11, 9).“

Šventasis Jonas Paulius II, lankydamasis Šiluvoje, sakė: „Marija, Taikos Karalienė, saugojusi jus ilgais išmėginimų metais, nepaliks vienišų ir ateities kelyje.“ Išgirskime šio švento popiežiaus raginimą šauktis Marijos užtarimo, įsiklausykime į dabartinio popiežiaus Pranciškaus kvietimą melstis už taiką ir šiuo neramiu laiku su pasitikėjimu kreipkimės į mūsų Motiną, Lietuvos Globėją ir Taikos Karalienę.

AR TAIP NEATSITIKS IR SU MUMIS?

27 eilinis sekmadienis

Iz 5, 1–7; Fil 4, 6–9; Mt 21, 33–43

Vėl Jėzaus Kristaus palyginimas. Jų daug ir įvairių – Evangelijos jais nenustoja mums pasakoti apie Dievą, pasaulį, žmogų, Dangaus Karalystę, santykius, gyvenimą, mirtį, amžinybę, Dangų ir pragarą.

Šiandien ir vėl kalbama apie gyvenimą ir gyvenimo kūrybą. Sumanus ir darbštus žmogus įveisė vynuogyną: sunkus, atsakingas ir svarbus darbas, nešantis didžiulę naudą ne tik savininkui, bet ir daugybei žmonių – nusamdytiesiems bei tiems, kurie naudosis vynuogių derliumi, iš vynuogių spaudžiamu vynu bei džiovintomis vynuogių uogomis – razinomis. Tie derliaus vaisiai itin svarbūs kiekvienam žydui. Be to negali apsieiti nei per šventes, nei kasdienybėje. Puiki investicija.

Savininkas yra pasitikintis žmogus: išnuomoja vynuogyną, o pats iškeliauja. Taigi akivaizdi žinia – Dievas į kiekvieną iš mūsų investuoja: suteikia mums gyvybę ir gyvenimą, apdovanoja mus talentais, gebėjimais, protu, atmintimi, išmintimi, sveikata ir dar daugybe kitų dalykų.

Kitas labai svarbus momentas – visa tai priklauso ne mums kaip galutinė ir neginčijama nuosavybė, o viso to Kūrėjui ir autoriui Dievui. Ne sau gyvename, ne sau mirštame, nes esame Viešpaties. Iš to kyla aiškumas – už derlių teks atsiskaityti Tam, kuriam viskas ir priklauso. Mes juk tik nuomininkai.

Žmogus labai panašus į tuos nedorelius vynininkus. Kai pradedama iš mūsų reikalauti derliaus ir tam yra siunčiami Dievo tarnai, imame regzti planus, kaip viso to išvengus. Esame linkę nekreipti dėmesio į sąžinės balsą, kuris, kaip žinome, yra tiesioginis Dievo pasiuntinys. Dažnai sąžinė kužda – vykdyk Dievo valią, mokykis šventumo, siek tobulumo, ir staiga randame būdą, kaip tai apeiti. Ne aš pirmas, ne aš paskutinis, o kam nepasitaiko, galiu ir be to puikiai apsieiti...

Kalba mums ir ženklai, ir Šventasis Raštas, ir Bažnyčios mokymas, ir artimieji, ir aplinkiniai. Ir visa tai – Dievo pasiuntiniai mums. Mes puikiai gebame nutildyti sąžinę, nuneigti autoritetą, nekreipti dėmesio į Dievo ir Bažnyčios mokymą ir taip juos apmėtyti akmenimis, sumušti savais, savanaudiškais argumentais. Taip elgiamės dažniausia negalvodami apie padarinius. Negirdime Dievo žodžio, jeigu ir girdime – nesiklausome, o jei ir pasiklausome – nesigiliname, net jei ir pasigiliname – nesame linkę jo laikytis.

Mums patikėta Geroji Naujiena, kad gyventume ir, atėjus laikui, neštume vaisių, kurį Šeimininkui teks atiduoti kiekvienam iš mūsų. Būtina atpažinti savo pajėgumą gyventi kaip derlingam vynuogynui, duoti gerą derlių, nes kitaip, nepaisant, kad esame privilegijuoti – visateisiai Dangaus Karalystės žmonės, galime šią privilegiją prarasti. Sukluskime, įsimastykime ir išgirs kime ne kam nors kitam, o konkrečiai mums pasakytus žodžius – Dievo Karalystė gali būti iš mūsų atimta ir atiduota tiems, kurie duos reikiamą ir gerą vaisių. Ta išdava būtų skirta lyg ir ne mums, tačiau vis dėlto, ar taip negali atsitikti ir su mumis? Rimtas klausimas, į kurį turėtume rimtai ir atsakyti... ir kiekvienas asmeniškai... šiandien. Amen.

O KOKS MANO VESTUVINIS DRABUŽIS?

28 eilinis sekmadienis

Iz 25, 6–10a; Fil 4, 12–14. 19–20; Mt 22, 1–14

Tikrovė. Kasdienybė. Šventės: religinės, asmeninės, bendruomeninės. Apie tai ši sekmadienį kalbama Evangelijos ištraukoje. Vestuvės, ne bet kokios, o karališkos. Svečiai, ne bet kokie, o kviestiniai – rinktiniai. Vaišės – ypatingos. Viskas surengta, kad būtų gera, linksma, iškilminga. Daug išlaidų, pastangų, daug išmonės, daug nuovargio, pasiaukojimo, daug...

Ir štai – niekas neatvyksta. Nusivylimas, nerimas, pyktis, įtūžis, beprasmybės patirtis. Sakysite, nepažįstama. Netiesa. Daugybę kartų esame taip nuvylę ne tik žmones, bet ir patį Viešpatį. Negaliu, nenoriu, turiu reikalų, sirguluoju, sekmadienį turėjau svečių, man tai tiesiog neįdomu – nesakykime, kad taip ar panašiai nesame pasielgę.

Viešpats rengia mums puotą per kiekvienas šv. Mišias, o mes tam neturime laiko. Visada atsiras „svarbesnių“ reikalų už mūsų dvasinio gyvenimo ugdymą. Žmogus yra psichofizinė būtybė, tačiau šiai sąjungai vadovauja dvasia. Dvasią ugdyti ir brandinti galima tik vienu būdu – Dievo artumu. Vestuvės surengtos, taigi mums reikia ateiti ir dalyvauti gyvenimo ir tikėjimo šventime.

Gali kilti priešiškus. Aš ne iš tų, kurie abejingai žiūri į šventes – einu kiekvieną sekmadienį į šventąsias Mišias, vykstu į atlaidus, aktyviai dalyvauju religinėse šventėse, esu aktyvus parapijos gyvenime. Taip išeitų, jog nei ši Evangelijos citata, nei juo labiau čia pateikiamas apmąstymas ne apie mus. Tačiau ar tikrai?

Mes esame išrinkti būti vestuvėse, tačiau būtina sąlyga – vestuvių drabužis. Jeigu akylai įsižiūrėsime – įėjo visi ir tas, kuris buvo be vestuvių drabužio. Visi sukviestieji iš pakelių, kryžkelių, atsitiktiniai, tiesiog savais reikalais keliaujantys žmonės, ir štai jums aki-brokštas – jie surado laiko ateiti į vestuves.

Keistas reikalavimas – vestuvių drabužis, iš kur tokį gauti ir kaip jis turėtų atrodyti? Akivaizdu, kad visi atėjusieji apsivilko vestuviniu rūbu – nuolankumu. Kitaip neįmanoma, nes tik taip žmogus gali iš tikrųjų švesti ir puotauti su savo Viešpačiu. Dvasios ugdymas – tai apsivilkimas Kristumi, nusivilkus senąjį žmogų. Gyvenimas tikrovėje – atpažinti užduotį vis iš naujo ir iš naujo apsivilkti vestuvinį drabužį. Meilės Dievui, artimui, nuolankumo, pasitikėjimo, vidinės ramybės drabužį.

Verta susirūpinti – o koks mano vestuvinis drabužis? Gal reikia jį išvirinti Dievo meilėje ir gailėstingume? Vienoje senoje giesmėje giedama: „Nuskreto rūbas, kur mums Krikštas davė, kiek kartų, Dieve, esam tau melavę?“ Mums kiekvienam būtina susirūpinti vestuvių pokylio drabužiu, kad neišgirstume nuosprendžio apie mūsų išmetimą, kur verksmas ir dantų griežimas. Kasdien svarbu atpažinti tikrovę, kurioje gyvenami visada būtume pasirengę dalyvauti Kristaus meilės puotoje, ir gyvenimo Viešpats mums leis dalyvauti amžinosiose vestuvėse Dangaus Karalystėje. Vis dėlto itin svarbu rūpintis savo vestuviniu drabužiu ir įvertinti jo būklę. Juk be jo neįeisime ten, kur amžinai būsim laimingi ir kur mūsų laukia tokia laimė, apie kurią žinome tik tiek – ko ausis negirdėjo, ko akis neregėjo, kas žmogui nė į galvą neatėjo, tai parengė Dievas tiems, kurie jį myli. Tik ar turiu tam tinkamą vestuvių drabužį? Amen.

Parengė kan. Andriejus Sabaliauskas

AR ATIDUODU TAI, KAS DIEVO, – DIEVUI?

29 eilinis sekmadienis

Iz 45, 1. 4–6; 1 Tes 1, 1–5b; Mt 22, 15–21

Šiandien aptariamas klausimas – mokėti ar nemokėti mokesčius okupantei Romai? Jo kontekste įdomu prisiminti, kad Evangelijos pagal Matą autorystė siejama su buvusiu muitininku, rinkusiu mokesčius Romai, – Matu, vadinusiu save Leviu. Reikšminga ir Evangelijos parašymo data – maždaug 80-ieji mūsų eros metai, dešimtmetis po 66–70 metų žydų sukilimo prieš Romą numalšinimo. Sudaužytos viltys būti laisviems ir turėti savo valstybę.

Evangelija pagal Matą prasideda ir baigiasi teiginiu apie Dievo Artumą. Tai šios Evangelijos rėmai. Tikinčiamam jokios aplinkybės nesutrukdo būti Dievo Artume ir eiti per gyvenimą su Juo. Evangelija pagal Matą mėgina atsakyti į du klausimus: kas yra Jėzus ir kas yra Dievo Karalystė? Dievo Karalystė nesusitapatina su jokia, net pačia geriausia šio pasaulio valdžia. Žydų tautai, o gal ir mums, sunku išgyti iš politinio Mesijo iliuzijų.

„Kas gi mane skyrė jūsų teisėju ar dalytoju?“ – atsako Jėzus žmogui, prašančiam liepti, kad brolis pasidalytų su juo palikimu (plg. Lk 12, 14). Jėzus atsisako savo dieviškąją galią deleguoti politinei valdžiai ir pats užimti šio pasaulio valdovo postą. Jis atstovauja kitai Karalystei, kuri ne iš šio pasaulio. Ir taip bus iki laikų pabaigos, kol ateis Dievo Karalystė.

Kartais kai kuriomis politinėmis aplinkybėmis sustiprėja mūsų mesijinės viltys. Bet Jėzaus žodžiai primena: ateis laikas, kai „jums sakys: Štai jis (Mesijas) čia! Štai ten! – Neikite ir nebėkite paskui juos! Kaip tvykstelėjęs žaibas nušviečia viską nuo vieno dangaus pakraščio iki kito, taip savo dieną pasirodys ir Žmogaus Sūnus“ (Lk 17, 23–24).

Kad ir kaip norėtusi, Jėzus nedaro politinės kampanijos, nedalija rinkiminių lapelių ir nesako: „Išrinkite mane, ir aš išsprėsiu visas jūsų problemas.“ Tai būtų veikiau antikristo strategija. Jėzus parodo, kaip bet kokiomis aplinkybėmis neišduoti svarbiausio žmogiškumo dėmens – ištikimybės Dievui. Esame patyrę, kokia skaudi svetimos šalies okupacija. Todėl galime suprasti žydų patriotus zelotus ir fariziejus, šventvagyste laikiusius imperatoriaus Tiberijaus atvaizdą ant pinigų su įrašu: *Tiberius Caesar Divi Augusti Filius Augustus Pontifex Maximus* (Cezaris Tiberijus Augustas, dieviškojo Augusto sūnus, didysis kunigas).

Mes labiau ar mažiau piktinomės Vladimiro Iljičiaus profiliu. Tiesa, atsidarius sienoms į Vakarus, buvo rastas būdas jį „nubausti“ ir bent kiek „kompensuoti“ moralinę skriaudą tautai: „susipratę“ mūsų tautiečiai metaliniais rubliais su Lenino galva „atsiskaitydavo“ už *Marlboro* cigaretes Vokietijos automatuose (beje, kainavusias ne rublį, o 5 markes).

Ironiška, kad tie, kas priešinasi Romos valdžiai, patys atkiša pinigą su jos valdovo atvaizdu ir įrašu. Ironiška, kai žmonės, nekentę sovietų valdžios, vis dėlto mokėjo pasinaudoti tos sistemos siūlomais patogumais ir pinigais su „valdovo“ profiliu kurti nemenką savo gerovę.

Jėzus savo pavyzdžiu parodė kitą kelią: jei nori būti nuoseklus ir tikrai nepritari okupacijai, būk neturtin-gas, aukok savo asmeninę gerovę. Jėzus nėra revoliucionierius, koku dažnai Jį norėta vaizduoti. Jis tikrai niekam nepataikauja ir neatsižvelgia į asmenis, todėl ir išvengia veidmainiškų pinklių. Jis geriau už mus žino, kad visi perversmai galiausiai vis tiek neišvengia žmonių silpnumo ir egoizmo. Jis kviečia mus į kitą, daug didesnę – vidinį, širdies – perversmą. Jis trokšta atkurti mumyse Dievo atvaizdą ir panašumą ir ragina atiduoti Dievui, kas Jam priklauso.

Šiandien laisvoje mūsų šalyje net nekyla klausimas: mokėt ar nemokėt mokesčius? O kylančius klausimus nesunkiai išsprendžia mokesčių inspekcija. Šiandien svarbiau klausiti, ar aš atiduodu tai, kas Dievo, – Dievui? Ciesoriaus ir Dievo dalys anaip tol nėra lygios. Roma suvokė, kad jos vadžia siekia tas ribas, kuriose naudojami jos pinigai. Kaip nustatyti Dievo valdžios ribas? Jų nėra. „Jame gyvename, judame ir esame“ (Apd 17, 28). „Ar gyvename, Viešpačiui gyvename, ar mirštame, Viešpačiui mirštame. Taigi ar gyvename, ar mirštame, – esame Viešpaties“ (Rom 14, 8).

Naudojuosi savo kūnu. Kas jo autorius? Juk ne aš pats. Tėvai net nežinojo, kaip atrodysiu. Valgau maistą, kurį sukūrė ne skaitmeninės technologijos, o Dievo palaiminta gamta – žemė, oras, vanduo, saulė. Turiu nemirtingą, amžiną sielą. Iš kur ji? Visa tai ne mano. Jo sukurta ir man padovanota. Tai pirmiausia Jo, o tik po to mano nuosavybė. Kiek Jam esu skolingas? Visą. Ir ne dėl Jo, dėl savęs. Nes tik Jame visi dalykai turi prasmę, tik Jame jie yra mieli. Tik Jame aš pats su visomis Jo dovanomis esu laimingas. Pasitraukiu nuo Jo – ir visas mano gyvenimas aptemsta, kaip pasitraukus nuo saulės. Grįžtu pas Jį, ir džiaugiasi mano širdis.

PAKELIUI Į DIEVO KARALYSTĘ

30 eilinis sekmadienis

Iš 22, 20–26; 1 Tes 1, 5c–10; Mt 22, 34–40

Prisimena egzaminas prieš pirmąją Komuniją, per kurį vienu atsikvėpimu mokėjom išpyškint Didįjį Dievo įsakymą, vainikuojantį Dekalogą: „Mylėk Viešpatį savo Dievą visa širdimi, visa siela, visu protu ir visomis jėgomis. [...] Mylėk savo artimą, kaip save patį“ (Mt 12, 30–31). Tas pirmasis gyvenime egzaminas užtvirtino pačias svarbiausias žinias.

Gyvenimas bėgo, keitėsi, o Jėzaus žodžiai ir Dievo įsakymai liko tokie patys. Nors ir ne visai nuoširdžiai, nors ir mėgindamas Jėzų, žydų rabinas užduoda neprastą klausimą: „Koks įsakymas didžiausias įstatyme?“ 613 įsakymų, kurių paiso pamaldūs žydai, ir reikia išrinkti vieną.

Jėzus atsako išsamiau, nei klausama: didžiausias įsakymas yra meilė Dievui ir žmogui, ir jis yra ne tik Įstatymo, bet Įstatymo ir Pranašų, vadinasi, visos Toros esmė. Žydų klausytojui, kuris nemažai savo šventraščio tekstų mokėjo mintinai, tai turėjo daryti įspūdį. Visą Torą sutraukti į du sakinius?!

Mes, krikščionys, suprantame, kad Didysis įsakymas yra kelias į Dievo Karalystę, į dangų ir prarastąjį rojų. Dangus buvo prarastas einant nuodėmės keliu, išduodant Dievą, paminant Meilę. Katalikų Bažnyčios Katekizme rašoma: „Pirmosios nuodėmės, nutraukusios ryšį su Dievu, pirmoji pasekmė buvo pradinės vyro ir moters vienybės iširimasis. Jų santykius sudrumstė abipusiai priekaištai“ (1607). Nuo tol „visais laikais jų vienybei grėsė nesantaika, noras valdyti, neištikimybė, pavydas ir konfliktai“ (1606). Į dangų grįžtama meilės keliu, per Didįjį įsakymą – mylint Dievą visa savo esybe, o artimą – kaip save patį.

„Nenoriu dangaus“ – savo knygą, išleistą sovietmečiu, pavadino ekskunigas Jonas Ragauskas. Jos pradžioje rašė: „Visų mūsų vienintelė ir tikroji tėvynė yra Žemė! [...] Tepadededa ši knyga religijos parklupdytam ir sulenktam žmogui atsitiesti! Tepadededa jam, užuot pravardžiaus Motiną Žemę „ašarų pakalne“, visa širdimi ją pamilti ir nelaukti dangaus. Tepadededa kartu su visais sąmoningais žmonėmis būti laimingais šios žemės gyventojais!“ Tai galėtų būti ir šiandienos pasaulio *credo*.

Žmonijos istorijoje būta nemažai bandymų kurti rojų žemėje. Ne taip seniai tuo degė sovietai: tiesė kelius, statė miestus, steigė kolūkius, gamyklas, mokyklas, ligonines. Šiandien Vakarų pasaulis kuria ir mėgaujasi

sukurtuoju rojumi: puikūs keliai ir automobiliai, judėjimo ir bendravimo galimybės! Kokie miestai, prekybos centrai! Sočiame ir laimingame pasaulyje mus supa gėrybių gausa, o pardavėjas, kuris siūlo tai, ką turime, nepelno didelio dėmesio. Panašiai žemiškame rojuje atrodo Dievas su dangaus pažadais. Iš mandagumo paimtume ir Jo dangų, bet kad Jis siūlo jį ne taip pigiai: reikia laikytis Dievo įsakymų, ypač Didžiojo – mylėt Dievą visa siela, protu, jėgomis, artimą kaip save. Tiek to, užteks savojo rojaus, kurį pats susikūriau, – sako ar bent galvoja dažnas žemiškojo rojaus gyventojas. Sočiam ir laimingam žmogui sunku pasiūlyti dangų.

Kunigas Gereonas Goldmannas, prievarta paimtas į vokeičių SS dalinius, ragavo karo belaisvių duonos. Pradžioje gyveno labai sunkiomis sąlygomis, pusbadžiu. Vėliau, perkėlus jį į kitą karo belaisvių stovyklą, sąlygos pagerėjo. Kai jis aukodavo šv. Mišias pirmoje stovykloje, išbadėję kareiviai, nepajėgdami ateiti, atšliauždavo jas švęsti ir priimti šv. Komuniją. Antrojoje stovykloje sotesni ir geriau aprengti belaisviai nesivargino eiti į šv. Mišias.

Kol gyvename gerovėje, manome, kad šis pasaulis, jeigu ir ne rojus, tai bent jo prieangis. Tačiau tai iliuzija. Kai reklama dideliu formatu rodo daug laimingų veidų, yra ir kiti gyvenimai, paslėpti nuo mūsų, kurių skurdo lygio nesuvokiame. Tai tarsi du skirtingi, paraleliniai, nesijungiantys pasauliai. Ir gali būti šokiruotas, kai ankstesnį rytą išėjęs iš savo „rūmų“ netikėtai sutinki nuo dienos šviesos ir žmonių akių nespėjusį pasislėpti ano pasaulio gyventoją, kuris tik teoriškai žino, kas yra šiltas vanduo ir elektra.

Šis pasaulis nėra rojus. Apie tai mums primena karai Ukrainoje ir Artimuosiuose Rytuose, badas Afrikoje, pabėgėlių krizė, mums kylanti Rusijos grėsmė. Ypač aiškiai pajuntame, kad šis pasaulis ne rojus, kai patys atsiduriame socialiniuose užribiuose: neįstengdami atiduoti paimtos paskolos, prarandame būstą, paliesti rimtos ligos ar senatvės, patenkame į slaugos ligoninę. Šis pasaulis nėra rojus. Ne vien dėl to, kad jame daug teisių turi kančia, skurdas, liga ir mirtis. Šis pasaulis ne rojus todėl, kad nuodėme užnuodyta žmogaus širdis, kuri susitaiko su neteisybe, blogiu, kito žmogaus kančia ir išnaudojimu. Kartais žmonės, matydami šio pasaulio neteisybes, klaidingai suvokia „Tėve mūsų“ maldos žodžius „kaip danguje, taip ir žemėje“. Suprask: nėra ko stebėtis blogiu ir neteisybe – žemėje ir danguj ta pati korupcija. Įsiklausykime, ko prašome: „Teesie Tavo valia, kaip danguje, taip ir žemėje.“ Meldžiamės, kad Dievo valios čia, žemėje, būtų laikomasi taip uoliai, kaip danguje, ir jai visa paklustų.

Niekada žemėje nesukursime rojaus. Tokie bandymai pernelyg dažnai sukurdamo pragarą. Tačiau laikydamiesi Didžiojo įsakymo – mylėdami Dievą visomis žmogiškomis pastangomis ir visa širdimi, o artimui ro-

dydami atjautą – esame kelyje link dangaus. Ypač nukriaustas žmogus, patyręs šią meilę, atpažįsta dangų.

Parengė kun. M. M.

BĖKIME MUMS PASKIRTU KELIU Į ŠVENTUMĄ

Visų Šventųjų iškilmė
Apr 7, 2–4. 9–14; 1 Jn 3, 1–3; Mt 5, 1–12a

Šitokio debesies liudytojų apsupti, džiaukimės visa širdimi.

Šventojo Benedikto Regula ragina mus *visa siela trokšti amžinojo gyvenimo*. Kristus savo Aukščiausiojo kunigo maldoje, Jono evangelijoje, sako savo Tėvui: „Amžinasis gyvenimas – tai pažinti tave, vienintelį tikrąjį Dievą, ir tavo siųstąjį Jėzų – Mesiją.“ Krikšto malonės dėka mes jau priėmėme į savo širdį amžinojo gyvenimo sėklą. Tačiau mūsų gyvenimas šiame pasaulyje – tai išbandymo laikotarpis. Esame nuodėmės sužeisti, mūsų dvasinė būseną yra trapi ir nepastovi. Pasak šv. Pauliaus, „tol, kol gyvename kūne, esame sveturi, toli nuo Viešpaties. Mes čia gyvename tikėjimu, o ne regėjimu“. Per tikėjimą mes pasiekėme tikrą, bet dalinį, laikinį ir dar netobulą Dievo pažinimą. Dar esame tik kelyje, o ne Tėvynėje, mes sunkiai keliaujame į savo gyvenimo galutinį tikslą, džiaugdamiesi kartu ir drebėdami, su tvirta viltimi, bet taip pat su baime. Šventosios Dvasios meilė, išlieta ir mūsų širdyse, suteikė mums malonę dalyvauti Šventiausiosios Trejybės gyvenime, bendrystėje su visais savo broliais ir seserimis Dievo šeimoje. Bet šioje žemėje mūsų veiksmai ir laisvi pasirinkimai gali arba padidinti (ir tai didelė laimė), arba pavojingai sumažinti ir net visiškai panaikinti mumyse šią malonę.

121-oje psalmėje rašoma: „Keliu akis į kalnus – iš kur ateis man pagalba?“ Šiandien, švęsdami Visų Šventųjų iškilmę, esame raginami pakelti savo sielos žvilgsnį į dangų, kur šventieji, mūsų tikėjimo protėviai, jau pasiekė amžinąją Tėvynę. Jie gali mus padrąsinti ir paguosti. Jiems jau išpildytas Jėzaus prašymas Aukščiausiojo kunigo maldoje: „Tėve, aš noriu, kad tavo man pavestieji būtų su manimi ten, kur aš; kad jie pamatytų mano šlovę, kurią esi man suteikęs.“ Šventieji jau nugalėjo pasaulį, sekdami Kristų kryžiaus kelyje ir tvarkydami savo gyvenimą pagal palaiminimų dvasią. Dabar Dangaus Karalystėje jie mato Dievą akis į akį, jie nuolat ir per visus amžius dalyvauja šventųjų bendravime. Mes džiaugiamės su jais, stengdamiesi sekti jų pavyzdžiu, prašydami jų pagalbos ir užtarimo.

Bet gal kas nors paklaus: kiek yra šventųjų danguje? Apreiškimo knyga mini ne tik simbolišką 144 tūkstančių skaičių iš dvylikos Izraelio genčių, bet ir milžinišką, nesuskaičiuojamą minią iš visų giminių, genčių, tautų ir kalbų. Kita vertus, viešai paskelbtų šventųjų sąrašas yra palyginti trumpas. Jame įrašyti vardai tų krikščionių, kuriuos Bažnyčia, ištyrusi jų raštus ir išklausiusi liudijimų apie jų gyvenimą, mirtį ir pomirtinius stebuklus, iškilmingai pristato tikintiesiems, siūlydama, kad jie juos gerbtų ir kad sektų jų pavyzdžiu. Visu savo autoritetu Bažnyčia iškilmingai tvirtina, kad šie šventieji dabar tikrai yra danguje ir kad nebereikia melstis už juos, bet tik prašyti jų maldos. Iš tikrųjų šiandien tie oficialiai patvirtinti šventieji mums atrodo kur kas artimesni negu kadaise. Po Vatikano II Susirinkimo šventųjų ir palaimintųjų skelbimo procedūra buvo supaprastinta ir pagreitinta. Bažnyčia dabar gerbia daug šiuolaikinių, neseniai mirusių šventųjų. Tai retkarčiais mūsų pačių arba dažniausiai mūsų tėvų bei senelių kartos žmonės, kurie didvyriškai mylėjo Dievą ir artimą mūsų dabartiniame pasaulyje, mūsų gerai pažįstamose situacijose ir sunkumuose.

Bet šiandien mes gerbiame ne tik viešai paskelbtus, bet ir *visus šventuosius*, visus Kristaus „nežinomus kareivius“. Tai visų epochų, luomų, kraštų ir kultūrų vyrai ir moterys. Be abejo, dauguma jų buvo geros valios žmonės, kurie, gyvendami žemėje, dar neturėjo laimės pasiekti (ir tai be jokios asmeninės kaltės) aiškų Kristaus arba Dievo pažinimą, bet kurie, slaptos Kristaus ir Bažnyčios malonės dėka, pasiliko ištikimi savo sąžinei su meile ir pasiaukojimu tarnaudami savo artimiesiems. Tai žmonių sielos, kurioms, išeinant iš pasaulio, neberekėjo nuskaistavimo arba (jeigu to reikėjo) pomirtinis nuskaistymas skaistykloje jau pasibaigė. Jos visos yra dabar surinktos prie Kristaus, Marijos ir Šventųjų Angelų.

Šitokio debesies liudytojų apsupti, džiaukimės visa širdimi, numeskime visas kliūtis bei nuodėmės pinkles ir ištvėringai bėkime mums paskirtu keliu į šventumą, į Dangaus Karalystės pilnatvę, kur nekantriai mūsų laukia Dievas, mūsų Tėvas, mūsų Viešpats Jėzus Kristus ir visi šventieji. Amen.

Parengė kun. Grigalius Casprini OSB

Popiežiškoji Biblijos komisija

ŠVENTOJO RAŠTO ĮKVĖPTUMAS IR TIESA

Žodis, kuris kyla iš Dievo ir kalba apie Dievą, kad išgelbėtų pasaulį

PRATARMĖ

Bažnyčios gyvenimas remiasi Dievo žodžiu. Jis perteikiamas Šventajame Rašte, Senojo ir Naujojo Testamento raštuose. Anot Bažnyčios tikėjimo, visi šie raštai įkvėpti, jų autorius yra Dievas, juos sukurti pasirinkęs žmones. Dėl to, kad yra Dievo įkvėptos, Biblijos knygos perteikia tiesą. Visa jų vertė Bažnyčios gyvenimui ir misijai priklauso nuo jų įkvėptumo bei tiesos. Raštai, kurie nekyla iš Dievo, negali perteikti Dievo žodžio, o raštai, kurie nėra tiesa, negali grįsti bei gaivinti Bažnyčios gyvenimo ir misijos. Vis dėlto šventųjų tekstų tiesą ne visada lengva pažinti. Kartais, bent iš pirmo žvilgsnio, bibliniai pasakojimai kertasi su gamtos bei istorijos mokslų rezultatais. Atrodo, jog šitai prieštarauja tam, kas teigiama Biblijos raštuose, verčia suabejoti jų tiesa. Akivaizdu, jog tai apima ir Biblijos įkvėptumą: jei tai, kas perteikiama Biblijoje, nėra tiesa, tai kaip tada galėtų Dievas būti jos autorius? Turėdama priešais akis tokius klausimus, Popiežiškoji Biblijos komisija stengėsi iširti įkvėptumo ir tiesos santykį bei nustatyti, kaip šios sąvokos traktuojamos pačiuose bibliniuose raštuose. Pirmiausia konstatuotina, jog šventuosiuose raštuose retai tiesiogiai kalbama apie įkvėpimą (plg. 2 *Tim* 3, 16; 2 *Pt* 1, 20–21), tačiau nuolatos rodomas santykis tarp jų žmogiškųjų autorių ir Dievo bei šitaip išreiškiama jų kilmė iš Dievo. Senajame Testamente santykis, žmogiškąjį autorių susiejantis su Dievu, paliudijamas įvairiomis formomis bei būdais. Naujajame Testamente kiekvienam santykiui su Dievu tarpininkauja Jėzaus, Mesijo ir Dievo Sūnaus, asmuo. Jis, regimu tapęs Dievo Žodis (plg. *Jn* 1, 1. 14), yra visko, kas kyla iš Dievo, tarpininkas.

Biblijoje aptariama daug ir įvairių temų. Tačiau atidus skaitymas parodo, kad pagrindinė ir vyraujanti tema yra Dievas ir jo išganomasis planas žmonėms. Tiesa, atrandama Šventajame Rašte, iš esmės susijusi su Dievu ir jo santykiu su kūrniais. Naujajame Testamente tas ryšys iškilniausiai išreiškiamas Jėzaus žodžiais: „Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas. Niekas nenuėina pas Tėvą kitaip, kaip tik per mane“ (*Jn* 14, 6). Būdamas įsikūnijęs Dievo Žodis (plg. *Jn* 1, 14), Jėzus yra tobula tiesa apie Dievą, apreiškia Dievą kaip Tėvą ir siūlo prieigą prie jo kaip visos gyvybės versmės. Kitos Biblijos raštuose aptinkamos ištarnos apie Dievą kreipia į Dievo Žodį, tapusį žmogumi Jėzuje Kristuje, kuris tampa jo aiškinimo raktu.

Aptarusi įkvėpimo sąvoką Biblijos knygoje, santykį tarp Dievo ir žmogiškųjų autorių bei tų raštų perteikiamą tiesą, Biblijos komisija apsvarstė kai kuriuos tekstus, keliančius sunkumų žvelgiant iš istorinio ar etinio-istorinio taško. Norint atsakyti į tokius klausimus, būtina tinkamai perskaityti bei suprasti sunkumų keliančius tekstus, atsižvelgiant į šiuolaikinio mokslo rezultatus ir sykiu į jų pagrindinę temą – Dievą ir jo išganomąjį planą. Tokia prieiga parodys, kad tiesos ir kilmės iš Dievo atžvilgiu keliamas abejones galima paaiškinti ir įveikti.

Šis Biblijos komisijos dokumentas nėra Bažnyčios Magisteriumo oficialus dokumentas šia tema, jame nesiekama išdėstyti viso mokymo apie Šventojo Rašto įkvėptumą ir tiesą, bet tik norima pateikti biblinių tekstų kruopščių egzegetinių studijų dėl jų kilmės iš Dievo ir tiesos rezultatus. Išvadas, vadovaudamasi savo perspektyva, gali papildyti bei pagilinti kitos teologinės disciplinos.

Biblijos komisijos nariams dėkoju už jų kantrybę bei kompetentingas pastangas ir linkiu, kad jų darbas visoje Bažnyčioje prisidėtų prie Šventojo Rašto kaip iš Dievo kylančio bei apie Dievą pasaulio išgelbėjimo labai kalbančio žodžio vis atidesnio, dėkingesnio bei džiugesnio klausymosi.

Roma, Šventojo Petro katedra, 2014 m. vasario 22 d.

Kardinolas Gerhard Müller Prezidentas

„Nes kaip lietus ir sniegas nukrinta iš dangaus ir negrįžta atgalios, kol nepalaisto žemės, kad dygtų ir želtų joje augalai, kad neštų sėklą sėjėjui ir duoną alkanam, taip ir žodis, išeinantis ir mano burnos: jisai nesugrįš pas mane bergždžias, bet įvykdys, ko trokštu, ir atliks, ko siūstas“ (*Iz* 55, 10–11).

„Daugel kartų ir įvairiais būdais praeityje Dievas yra kalbėjęs mūsų protėviams per pranašus, o dabar dienų pabaigoje jis prabilo į mus per Sūnų, kurį paskyrė visatos paveldėtoju ir per kurį sukūrė pasaulius“ (*Žyd* 1, 1–2).

BENDROJI IŽANGA

1. 2008 m. Vyskupų sinodas buvo skirtas temai „Dievo žodis Bažnyčios gyvenime ir misijoje“. Šventasis Tėvas Benediktas XVI posinodiniame apaštališkajame paraginyje *Verbum Domini* pratęsė ir pagilino Sinodo tematiką. Jis itin pabrėžia: „Žinoma, teologinėje refleksijoje įkvėpimas ir tiesa visada laikyti Šventojo Rašto bažnytinio

aiškinimo svarbiausiomis sąvokomis. Tačiau reikia pripažinti, kad šiandien, norint geriau atsiliepti į poreikį aiškinti šventuosius raštus pagal jų prigimtį, jas būtina tinkamai paaiškinti. Šiuo požiūriu primygtinai linkiu, kad tyrimai šioje srityje žengtų į priekį ir duotų naudos bibliiniams mokslams bei tikinčiųjų dvasiniam gyvenimui“ (19). Atsiliėpdama į Šventojo Tėvo pageidavimą, Popiežiškoji Biblijos komisija norėtų prisidėti prie tinkamesnio įkvėpimo ir tiesos sąvokų supratimo visiškai suvokdama, jog tai ypač atitinka Biblijos prigimtį ir jos reikšmę Bažnyčios gyvenimui.

Liturginis susirinkimas yra reikšmingiausia ir iškilmingiausia Dievo žodžio skelbimo ir tikinčiųjų susitikimo su Biblija vieta. Eucharistijos kultą sudaro dvi pagrindinės dalys – Žodžio liturgija ir Eucharistijos liturgija (plg. *Sacrosanctum Concilium*, 56). Jame Bažnyčia švenčia velykinį slėpinį – renkasi „skaityti, kas *visuose raštuose apie jį pasakyta* (Lk 24, 27), švęsti Eucharistijos, kurioje suda-bartinama garbinga jo mirties pergalė ir triumfas, ir drauge dėkoti Dievui už jo neapsakomą dovaną (2 Kor 9, 15) Jėzuję Kristuję, kad būtume jo didybės šlovei (Ef 1, 12) Šventosios Dvasios dėka“ (*Sacrosanctum Concilium*, 6).

Tokio susirinkimo šerdis yra Jėzaus, Dievo Tėvo Apreiškėjo, buvimas savo žodyje bei išganomajame darbe ir tikinčiųjų bendruomenės vienybė su juo. Viso šventimo tikslas yra padaryti Jėzų esamą tikinčiųjų bendruomenę ir padėti susitikti bei susivienyti su juo ir Dievu Tėvu. Kristus ir jo velykinis slėpinys skelbiamas Dievo žodžiu ir švenčiamas Eucharistijos liturgijoje.

1. Žodžio liturgija ir jos eucharistinis kontekstas

2. Kiekvieną savaitės sekmadienį, t. y. Viešpaties dieną, Bažnyčios laikoma „pirmaprade švente“ (*Sacrosanctum Concilium*, 106), Kristaus prisikėlimas švenčiamas ypač džiugiai ir iškilmingai. Tą dieną, kai tikintiesiems dosniau paruošiamas „Dievo žodžio stalas“ (*Sacrosanctum Concilium*, 51), giedamos įvairios psalmių eilutės ir skaitomi bibliniai tekstai, paprastai vienas iš Senojo Testamento, vienas iš neevangelinių Naujojo Testamento raštų ir vienas iš keturių evangelijų. Po kiekvieno iš dviejų pirmųjų skaitinių lektorius taria: „Tai – Dievo žodis“, o tikintieji atsako: „Dėkojame Dievui.“ Paskelbęs Evangeliją, diakonas ar kunigas sušunka: „Girdėjote Viešpaties žodį“, o tauta atsako: „Šlovė tau, Kristau.“ Šiuo trumpu dialogu išryškunami du skaitymo ir klausymosi bruožai. Lektorius pabrėžia savo akto svarbą ir ragina klausytojus aiškiai suvokti, jog tai, kas jiems perteikiama, tikrai yra Dievo žodis arba, tiksliau, žodis Viešpaties (Jėzaus), kuris pats savo asmeniu yra Dievo Žodis (plg. *Jn* 1, 1–2). Tikintieji savo ruožtu išreiškia nuolankią pagarbą, kurios kupini priima Dievo jiems adresuojamą žodį, – tai,

kad Viešpaties Jėzaus Gerosios Naujienos klausėmės pilni dėkingumo, šlovindami ir džiūgaudami.

Nors šie bruožai ne visada tobulai pasireiškia, Žodžio liturgija yra tinkamiausia bendravimo vieta: gerumo kupinas Dievas žmogiškais žodžiais kreipiasi į savo tautą, o ši dėkingai ir šlovindama priima Dievo žodį. Žodžio liturgijoje ir ypač Eucharistijos liturgijoje švenčiamas Kristaus velykinis slėpinys, Dievo bendravimo su žmonija viršūnė ir įgyvendinimas. Jame žmonės atperkami ir sykiu Dievas iškiliausiai bei tobuliausiai pašlovinamas. Šventimas nėra ritualinis formalumas, nes juo siekiama, kad tikintieji „išmoktų aukoti save pačius ir dieną iš dienos, Kristui tarpininkaujant, vis tobuliau vienytūsi su Dievu ir tarpusavyje, kad Dievas pagaliau būtų visa visuose“ (*Sacrosanctum Concilium*, 48). Tuo, kad Dievas savo žodžius adresuoja žmonėms išganymo istorijoje ir pasiunčia jiems savo Sūnų, savo išikūnijusį Žodį (*Jn* 1, 14), siekiama vienintelio dalyko – atverti žmonėms vienybę su juo.

2. Biblijos įkvėptumo ir tiesos studijavimo kontekstas

3. Remdamiesi tuo, kas ligi šiol pasakyta apie Dievo žodį liturgijoje ir jo ryšį su Eucharistijos šventimu, galime tarti, kad mes jo klausėmės teologiniame, kristologiniame, soteriologiniame ir ekleziologiniame kontekste. Dievas galutinai ir tobulai siūlo išganymą savo Kristuje, per jį įgyvendindamas bendrystę tarp savęs ir savo kūrinių – žmonių, kurie atstovauja jo Bažnyčiai. Ši Šventajam Raštui skelbti tinkamiausia vieta taip pat yra tinkamiausias kontekstas įkvėpimui ir tiesai studijuoti. Kaip minėjome, paskelbus biblinius skaitinius, visada patvirtinama, kad tai yra „Dievo žodis“ (arba „Viešpaties žodis“). Šią ištarą galima suprasti dvejopai – pirmiausia kaip žodį, kuris kyla iš Dievo, bet taip pat ir kaip žodį, kuris kalba apie Dievą. Šios dvi reikšmės yra artimai tarp savęs susijusios. Dievą pažįsta vien Dievas; vadinasi, vien Dievas gali tinkamai ir patikimai kalbėti apie Dievą. Todėl tik iš Dievo kylantis žodis gali teisingai kalbėti apie Dievą. Ištara „Dievo žodis“ tikintieji kviečiami suvokti, kokio dalyko klausosi, ir skirti tam deramą dėmesį. Jiems privalu pagarbiai bei dėkingai klausytis Viešpaties žodžio ir susikaupti, kad suvoktų ir suprastų, kas tuo žodžiu pasakoma apie Dievą, bei per tai įžengtų į vis gyvesnę vienybę su juo.

Mūsų tekste „Šventojo Rašto įkvėptumas ir tiesa“ šie du aspektai ir bus rutuliojami. Kalbant apie Biblijos įkvėptumą, tvirtinama, kad visų jos knygų „autorius yra Dievas, ir kaip tokios jos buvo perduotos Bažnyčiai“ (*Dei Verbum*, 11). Nagrinėdami Biblijos įkvėptumą, stengsimės nustatyti, kas pačiuose Biblijos raštuose sakoma apie jų kilmę iš Dievo. O dėl Biblijos tiesos, tai iš akių neturėtume išleisti

to, kad, nepaisant daugybės įvairių temų, pirmutinė pagrindinė tema visose knygos iš tikrųjų yra pats Dievas ir išganymas. Norint surasti patikimos informacijos visokiais kitais klausimais, yra daug įvairių dokumentinių šaltinių bei daug kitų mokslų, bet autoritetingas šaltinis Dievui pažinti yra Biblija kaip Dievo žodis. Pasak Vatikano II Susirinkimo dogminės konstitucijos *Dei Verbum*, Dievo apreiškimo turinys yra pats Dievas ir jo išganymo planas žmonijai. Jau pirmame šios konstitucijos skyriuje sakoma: „Dėl savo gerumo ir išminties Dievas panorėję apsiereikšti ir atskleisti savo valios slėpinį (plg. *Ef 1, 9*), kuriame žmonės per Kristų, įsikūnijusį Žodį, Šventojoje Dvasioje pasiekia Tėvą ir tampa dieviškosios prigimties dalininkais (plg. *Ef 2, 18; 2 Pt 1, 4*)“ (*Dei Verbum*, 2). Biblija skirta apreiškimui perteikti (plg. *Dei Verbum*, 7–10). Todėl, studijuodami Biblijos tiesą, dėmesį sutelksime į šį klausimą: kas įvairiuose Biblijos raštuose sakoma apie Dievą ir jo išganomąjį planą?

3. Trys dokumento dalys

4. Pirmojoje dokumento dalyje aptarsime Šventojo Rašto įkvėptumą gilindamiesi į jo kilmę iš Dievo, antrojoje nagrinėsime Dievo žodžio tiesą išryškindami žinią apie Dievą ir jo išganomąjį planą. Trokštame, kad, viena vertus, būtų geriau suvokiama, jog tas žodis kyla iš Dievo, ir, kita vertus, Biblijos klausytojai bei lektoriai dėmesį sutelktų į tai, ką savo ruožtu pats Dievas nori pasakyti apie save ir savo išganomąjį planą žmonių naudai. Dievo žodį, kurį, kupinas meilės bei geranoriškumo, mums adresuoja Dievas, esame kviečiami priimti su tokia pat nuostata, su kuria kaip Dievo ir mūsų išganymo slėpinį švenčiame Kristaus velykinį slėpinį. Tikslas – drauge su kitais tikinčiais priimti dovaną, kad galėtume išgirsti ir suprasti tai, ką Dievas mums sako apie save, taip atnaujindami bei sustiprindami asmeninį ryšį su juo.

Trečiojoje dokumento dalyje bus aptarti kai kurie pačios Biblijos keliami iššūkiai, nes tam tikri aspektai atrodo neigiantys Dievo žodžio kokybę. Įvardysime du skaitytojui pirmiausia kylančius iššūkius. Pirmasis yra didžiulė pažanga, per pastaruosius du šimtmečius pasiekta senovės Artimųjų Rytų tautų – sudariusių Izraelio ir jo šventųjų raštų aplinką – istorijos, kultūros ir kalbos pažinimo srityje. Neretai tų mokslų duomenys smarkiai kertasi su tai, ką aptinkame bibliniuose pasakojimuose, jei pastarieji skaitomi kaip kronika, turinti tiksliai perteikti įvykius jų griežta chronologine tvarka. Tokie prieštaravimai yra pirmutinis sunkumas; jis skatina klausti, ar skaitytojas gali pasitikėti bibliinių pasakojimų istorine tiesa. Kitą iššūkį kelia tai, kad nemažai bibliinių tekstų kupini smurto. Pavyzdžiui, galima paminėti prakeikiamąsias psalmes, taip pat Dievo įsaką Izraeliui išnaikinti ištisas tautas. Skaitytojus krikščionis tokie tekstai erzina

ir trikdo. Be to, kai kurie skaitytojai nekrikščionys prikiša krikščionims, kad jų šventuosiuose raštuose esama baisių tekstų, ir kaltina juos išpažįstant bei skleidžiant smurtą kurstančią religiją. Trečiojoje dokumento dalyje norima imtis tokių ir kitokių aiškinimo iššūkių parodant, kaip, viena vertus, įveikti fundamentalizmą (plg. Popiežiškoji Biblijos komisija. Biblijos aiškinimas Bažnyčioje, 1993), ir, kita vertus, išvengti skepticizmo. Šalindami šias kliūtis, viliamės atverti prieigą, kuri įgalintų brandžiau ir tinkamiau priimti Dievo žodį.

Šiuo tekstu siekiama įkvėpimo ir tiesos sąvokų gilesnio supratimo, kad visi liturginiame susirinkime ir bet kur kitur Dievo žodžio klausytusi būdu, labiau atitinkančiu tą nepakartojamą Dievo dovaną, kuria jis dovanoja save patį ir kviečia žmones bendrystei su juo.

Pirma dalis

BIBLIJOS RAŠTŲ LIUDIJIMAS APIE SAVO KILMĘ IŠ DIEVO

1. Įžanga

5. Pirmame skirsnyje panagrinėsime, kaip apreiškimas ir įkvėpimas, du pagrindiniai dieviškieji veiksmai, dėl kurių Šventąjį Raštą galima laikyti Dievo žodžiu, suprantami Vatikano II Susirinkimo dogminėje konstitucijoje *Dei Verbum* ir posinodiniame apaštališkajame paraginime *Verbum Domini*. Paskui parodysime, kaip Biblijos raštuose reiškiasi jų kilmė iš Dievo; Naujojo Testamento savitumas yra tai, kad ryšys su Dievu galimas tik per Jėzų. Pabaigoje apmąstysime kriterijus, kuriais remiantis galima tyrinėti Biblijos raštų liudijimą apie jų kilmę iš Dievo.

1.1. Apreiškimas ir įkvėpimas dogminėje konstitucijoje *Dei Verbum* ir apaštališkajame paraginime *Verbum Domini*

Apie *apreiškimą* dogminėje konstitucijoje *Dei Verbum* [DV] sakoma: „Dėl savo gerumo ir išminties Dievas panorėję apsiereikšti ir atskleisti savo valios slėpinį (plg. *Ef 1, 9*), kuriame žmonės per Kristų, įsikūnijusį Žodį, Šventojoje Dvasioje pasiekia Tėvą ir tampa dieviškosios prigimties dalininkais (plg. *Ef 2, 18; 2 Pt 1, 4*)“ (2). Dievas apsiereikia vykdydamas „apreiškimo planą“ (plg. DV, 2). Jis rodo kūriniuose: „Visa Žodžiu kurias (plg. *Jn 1, 3*) ir palaikąs Dievas be perstojo žmonėms liudija apie save savo kūriniuose (plg. *Rom 1, 19–20*)“ (DV, 3; plg. *Verbum Domini* [VD], 8). Dievas apsiereikia žmoguje, kurį jis sukūrė „pagal savo paveikslą“ (*Pr 1, 27*; plg. VD, 9). Taip pat apsiereikia „artimai tarpusavyje susijusiais veiksmais ir žodžiais“ (DV, 2), Izraelio tautos išganymo istorijoje (DV, 3. 14–16), o labiausiai sušvinta „Kristuje, kuris

yra viso apreiškimo tarpininkas ir drauge pilnatvė“ (*DV*, 2; plg. *DV*, 4. 17–20). Kalbant apie trejybinių matmenį, *Verbum Domini*, 20 sakoma: „Dievo Tėvo Apreiškimą Sūnus vainikuoja Parakleto (plg. *Jn* 14, 16), Tėvo ir Sūnaus Dvasios, vesiančios mus į tiesos pilnatvę (*Jn* 16, 13), dovana.“

Įkvėpimas susijęs su Šventojo Rašto knygomis. Konstitucijoje *Dei Verbum* – kur Dievas vadinamas „abiejų Testamentų knygų įkvėpėju ir autoriumi“ (16) – nusakoma išsamiau: „Šventosioms knygoms užrašyti Dievas pasirinko žmones, kurie, būdami įrankiai, naudojami savo gebėjimais bei jėgomis, kad, Dievui veikiant juose ir per juos, kaip tikri autoriai užrašytų visa ir tai, ko jis norėjo“ (*DV*, 16). Tad įkvėpimas kaip Dievo veiksmas tiesiogiai susijęs su žmogiškaisiais autoriais: jie yra asmeniškai įkvėpti. Bet ir jų sukurti raštai vadinami įkvėptais (*DV*, 11. 14).

1.2. Biblijos raštai ir jų kilmė iš Dievo

6. Matėme, kad Dievas yra vienintelis apreiškimo autorius ir kad jis įkvėpė Šventojo Rašto knygas dieviškajam apreiškimui perteikti. Dievas yra tų knygų „autorius“ (*DV*, 16), bet per pasirinktus žmones. Šie rašo ne diktuojami, bet ir yra „tikri autoriai“ (*DV*, 11), pasitelkiantys savus gebėjimus bei jėgas. *Dei Verbum*, 11 tas santykis tarp žmonių ir Dievo išsamiau nenusakomas, tačiau išnašose (18–20) nurodomas tradicinis aiškinimas, grįstas pagrindine ir instrumentine priežastimi.

Žvelgdami į Biblijos knygas ir tirdami, kas jose pačiose sakoma apie jų įkvėptumą, galime konstatuoti, kad tik dviejose Naujojo Testamento vietose aiškiai kalbama apie dieviškąjį įkvėpimą ir tas taikoma Senojo Testamento raštams. *2 Tim* 3, 16 sakoma: „Visas Raštas yra Dievo įkvėptas ir naudingas mokyti, barti, taisyti, auklėti teismui.“ *2 Pt* 1, 20–21 tvirtinama: „Pirmiausia žinokite, kad jokia Rašto pranašystė negali būti savavališkai aiškinaama, nes pranašystė niekuomet nėra atėjusi žmogaus valia, bet Šventosios Dvasios paakinti žmonės kalbėjo Dievo vardu.“ Retas „įkvėpimo“ sąvokos vartojimas verčia neapsiriboti tokia ankšta semantine sritimi.

Atidžiau studijuodami biblinius tekstus, pastebime reikšmingą dalyką – juose nuolatos išryškintas jų autorių ir Dievo ryšys. Tai daroma skirtingais būdais, tačiau kiekvienu parodoma, kaip atitinkami raštai kyla iš Dievo. Mūsų užduotis bus įvardyti santykio tarp žmogiškųjų autorių ir Dievo ženklus Šventojo Rašto tekstuose, taip parodant šių knygų dieviškąją kilmę, kitaip tariant, jų įkvėptumą. Atsižvelgdami į būdus, kuriais tas santykis paliudijamas Biblijos puslapiuose, ketiname pateikti tam tikrą santykio „Dievas–žmogiškasis autorius“ fenomenologiją, taip pabrėždami

biblijų raštų kaip iš Dievo kylančio žodžio kokybę. Šiame dokumente Popiežiškoji Biblijos komisija nesiekia įrodinėti biblijų raštų įkvėptumo fakto; ši užduotis tenka fundamentinei teologijai. Mes jau remiamės tikėjimo tiesa, kad Šventojo Rašto knygos yra įkvėptos Dievo ir perteikia jo žodį. Mūsų indėlis tebus geriau paaiškinti įkvėptumo prigimtį, kuri išplaukia iš pačių raštų liudijimo.

Tai, kad Biblijos knygos liudija jų autorių ryšį su Dievu ir savo kilmę iš Dievo, galima pavadinti „liudijimu apie save“. Būtent tokį savitą liudijimą ir tyrinėsime.

7. Mūsų minėtuose bažnytiniuose dokumentuose (*Dei Verbum* ir *Verbum Domini*) daroma perskyra tarp „apreiškimo“ ir „įkvėpimo“; tai – du skirtingi dieviškieji veiksmai. *Apreiškimas* yra pamatinis Dievo aktas, kuriuo jis perteikia tai, koks yra pats ir kokia yra jo valia (plg. *DV*, 2), ir padaro žmogų gebantį apreiškimą priimti. Įkvėpimas, priešingai, yra veiksmas, kuriuo Dievas tam tikrus pasirinktus žmones įgalina ištikimai raštu perteikti savo apreiškimą (*DV*, 11). Įkvėpimas suponuoja apreiškimą ir tarnauja ištikimam apreiškimo perteikimui Biblijos raštuose.

Biblijos raštuose aptiksime nedaug požymių, susijusių su žmogiškojo autoriaus ir Dievo savitu santykiu rašymo atžvilgiu. Todėl mūsų pateiksima fenomenologija, aprėpianti ir santykį tarp žmogiškojo autoriaus bei Dievo, ir rašytinių tekstų dieviškąją kilmę, yra gan bendra ir įvairialypė. Pamatysime, kad specifinė įkvėpimo sąvoka Rašte tarsi niekada neišryškinama ir kaip sąvoka neaiškinaama. Tai lemia įvairių Biblijos knygų liudijimo pobūdis: juk, viena vertus, tekstuose nuolat įvardijama jų turinio bei žinios dieviškoji kilmė, bet, kita vertus, nedaug arba nieko nepasakoma apie tai, kaip jie buvo parašyti, arba apie jų kaip rašytinių dokumentų savitumą. Vadinas, apreiškimas ir jo rašytinis paliudijimas (įkvėpimas) laikomi vienu procesu. Labai dažnai būna taip, kad kalbant apie vieną galvoje turimas ir kitas. Vis dėlto vien tai, kad mūsų cituoti teiginiai kyla iš šventųjų raštų, parodo, jog jų autoriai netiesiogiai tvirtina, kad jų tekstas yra Dievo apreiškiamųjų veikslių galutinė išraiška ir nepajudinamas depozitas.

1.3. Naujojo Testamento raštai ir jų ryšys su Jėzumi

8. Naujojo Testamento raštai ypatingi: jų autorių ryšys su Dievu juose vaizduojamas tik kaip egzistuojantis per Jėzaus asmenį. Tokio reiškinio priežastį labai tiksliai išreiškia pats Jėzus: „Niekas nenuėina pas Tėvą kitaip, kaip tik per mane“ (*Jn* 14, 6); tokia ištara remiasi Sūnaus turimu nepakartojamu Tėvo pažinimu (plg. *Mt* 11, 27; *Lk* 10, 22; *Jn* 1, 18).

Reikšmingas ir pamokomas yra Jėzaus elgesys savo mokinių atžvilgiu. Evangelijose vaizduojama, kaip jis juos moko ir paradigmiskai atskleidžia, koks santykis su Jėzumi ir Dievu yra esminis, kad apaštalo žodis ar evangelisto raštas taptų „Dievo žodžiu“. Anot mūsų šaltinių, pats Jėzus neparašė nieko ir nieko nepadiktavo savo mokiniams. Tai, ką padarė, galima apibendrinti taip: pašaukė kelis žmones sekti paskui save, dalytis jo gyvenimu, padėti jam veikti, vis labiau pažinti jo asmenį, augti tikėjimu į jį ir gyvenimo su juo bendryste. Tai – Jėzaus mokiniams dovanota dovana, jų rengimo būti jo žinią skelbiančiais apaštalais būdas; jų žodžio ypatybė yra ta, kad Jėzus visus būsimus krikščionis nusako kaip „tuos, kurie per jų žodį mane įtikės“ (Jn 17, 20). Savo misionieriams jis taria: „Kas jūsų klauso, manęs klauso. Kas jus niekina, mane niekina. O kas niekina mane, niekina tą, kuris yra mane siuntęs“ (Lk 10, 16; plg. Jn 15, 20). Jo pasiųstųjų žodžiai visų krikščionių pagrindu gali būti tik todėl, kad, atsiradę iš artimiausios vienybės su Jėzumi, yra Jėzus žodžiai. Asmeninis ryšys su Viešpačiu Jėzumi, praktikuojamas gyvu ir sąmoningu tikėjimu į jo Asmenį, yra tikrasis pagrindas „įkvėpimo“, įgalinančio apaštalus sakytiniu būdu ir raštu perduoti Jėzaus, „Dievo Žodžio“, žinią. Esminis dalykas yra ne paraidžiui perteikiami Jėzaus žodžiai, bet jo Evangelijos skelbimas. Tipiškas to pavyzdys – Jono evangelija, apie kurią sakoma, kad kiekvienas jos žodis atspindi Jono stilių ir sykiu ištikimai perteikia tai, ką pasakė Jėzus.

9. Būtent turint priešais akis Jono evangeliją, išryškėja artimas ryšys tarp santykio su Jėzumi bei Dievu prigimties („įkvėpimo“) ir kaip Dievo žodis perteikiamos žinios turinio („tiesa“). Pagrindinė Jėzaus žinia, pasak Jono evangelijos, yra Dievas Tėvas ir jo savo Sūnuje apreikšta begalinė meilė pasauliui (plg. Jn 3, 16), o tai atitinka *Dei Verbum*, 2: Dievas ir išganymas. Šios žinios neįmanoma priimti ir suprasti vadovaujantis vien protu ar atmintimi grįsta pažintine prieiga, ją galima priimti bei suprasti puoselėjant intensyvų gyvą ir asmeninį ryšį, t. y. tą patį ryšį, per kurį Jėzus ugdė savo mokinius. Apie Dievą ir jo meilę visada galima kalbėti formaliai bei teisingai, tačiau Dievo dovaną priimti ir liudyti įmanoma tik gyvai tikint į jį ir jo meilę. Tad konstatuojame – pagrindinė žinia („tiesa“) ir jos priėmimo, kad būtų paliudyta, būdas („įkvėpimas“) sąlygoja vienas kitą: visada kalbama apie intensyvią ir asmeninę gyvenimo bendrystę su Jėzaus apreikštu Tėvu, apie gyvenimo bendrystę, kuri yra išganymas.

1.4. Kriterijai ryšiui su Dievu bibliniuose raštuose nustatyti

10. Anot to, kas paaiškėjo iš Evangelijų, pagrindinis tikslas, kurio ugdydamas mokinius siekė Jėzus, yra gyvas tikėjimas į Jėzų kaip Dievo Sūnų; juo reiškiasi jų pamatinis

ryšys su Jėzumi ir Dievu. Toks tikėjimas yra Šventosios Dvasios dovana (plg. Jn 3, 5; 16, 13) ir įgyvendinamas artima, sąmoninga ir asmenine vienybe su Tėvu ir Sūnumi (plg. Jn 17, 20–23). Per tokį tikėjimą mokiniai susivieniavo su Jėzaus asmeniu, kuris yra „viso apreikimo tarpininkas ir drauge pilnatvė“ (*Dei Verbum*, 2), ir iš jo gauna savo apaštališkojo liudijimo, savo sakytinių ar rašytinių ištartų turinį. Kadangi kyla iš Jėzaus, Dievo Žodžio, toks liudijimas negali nebūti iš Dievo kylantis žodis. Asmeninis tikėjimo ryšys (1) ir šaltinis, per kurį Dievas apsireiškia (2), yra du svarbiausi elementai, lemiantys, kad apaštalu žodžiai ir darbai kyla iš Dievo.

Jėzus yra „Dievo Tėvo apreikimo viršūnė“ (*Verbum Domini*, 20), viršūnė, pirma kurio eina turtinga Dievo apreikimo „tvarka“. Kaip minėjome, Dievas apsireiškia kūrinyje (*DV*, 3) ir ypač žmoguje, sukurtame pagal jo paveikslą (plg. *Pr* 1, 27). Pirmiausia jis apsireiškia Izraelio tautoje „artimai tarpusavyje susijusiais veiksmais ir žodžiais“ (*DV*, 2). Šitaip išryškėja Dievo apreikimo, pasiekiančio pilnatvę ir viršūnę Jėzaus asmenyje (*Žyd* 1, 1–2), formos.

Evangelijų atveju (ir bendriau apaštališkųjų raštų atžvilgiu) kilmę iš Dievo rodo du esminiai elementai: gyvas tikėjimas į Jėzų (1) ir Jėzaus, kuris yra dieviškojo apreikimo viršūnė, asmuo (2). Studijuodami kitų Biblijos raštų kilmę iš Dievo remsimės šiais dviem kriterijais: koks yra asmeninis tikėjimas į Dievą (atsižvelgiant į atitinkamą apreikimo „tvarkos“ stadiją) ir kokia apreikimo forma reiškiasi įvairiuose raštuose. Atitinkama Biblijos knyga iš Dievo kyla per jos autoriaus gyvą tikėjimą į Dievą ir per to autoriaus santykį su tam tikra dieviškojo apreikimo forma (ar įvairiomis formomis). Neretai koks nors biblinis raštas remiasi ankstesniu įkvėptuoju tekstu ir būtent per tai yra tos pačios kilmės iš Dievo dalininkas.

Pasitelkiant šiuos kriterijus, galima naudingai tyrinėti įvairių bibliinių raštų liudijimus ir pamatyti, kaip, pavyzdžiui, iš Dievo kyla teisiniai tekstai, išminties posakiai, pranašų pranašystės, visų rūšių maldos, apaštalu išpėjimai ir t. t., tai yra tai, koku būdu autorius per žmogiškuosius autorius yra Dievas. Paaiškės, jog kiekvienu pavieniu atveju konkretus kilmės iš Dievo būdas yra skirtingas ir negali būti lyginamas su tiesmuku ir vienodu dieviškuoju diktavimu. Tačiau visur aptinkamas žmogiškojo autoriaus asmeninis tikėjimas į Dievą ir jo klusnumas įvairioms dieviškojo apreikimo formoms.

Šitaip studijuodami pačius bibliinius raštus ir tyrinėdami jų autorių ryšio su Dievu liudijimus juose, mėginsime konkrečiai parodyti, koku būdu įkvėpimas priešais akis iškyla kaip santykis tarp Dievo, įkvėpėjo bei autoriaus, ir žmonių, jo pasirinktų tikrųjų autorių.

2. Senojo Testamento tam tikrų raštų liudijimas

11. Norėdami parodyti, kaip pačiuose tekstuose išreikiama jų kilmė iš Dievo, atrinkome kelias svarbias Senojo ir Naujojo Testamentų knygas. Laikysimės Senojo Testamento klasikinio skirstymo į Įstatymą, Pranašus ir Raštus (plg. *Lk* 24, 44); pasirinkome Penkiaknygę, paskui Pranašus ir Istorines knygas (taip pat vadinamas „anksstyvaisiais pranašais“), galop psalmes ir Siracido knygą.

2.1. Penkiaknygė

Bibliinių tekstų dieviškosios kilmės mintis Penkiaknygėje plėtojama remiantis rašymo, įraštinimo, sąvoka. Itin reikšmingais momentais Mozė gauna iš Dievo, pavyzdžiui, užduotį užrašyti sandoros atnaujinimo tekstą (*Iš* 34, 27); kitais kartais, užrašinėdamas kitus svarbius dalykus (*Iš* 17, 14; *Sk* 33, 2; *Ist* 31, 22), ligi pat visos Toros užrašymo (plg. *Ist* 27, 3, 8; 31, 9), jis tokius nurodymus perteikia pagal prasmę. Pakartoto Įstatymo knygoje pabrėžiamas ypatingas Mozės vaidmuo; jis pristatomas kaip įkvėptasis apreiškimo tarpininkas ir įgaliotasis dieviškojo žodžio aiškintojas. Pradedant nuo to, darniai rutuliojama tradicinė mintis, kad Mozė yra Penkiaknygės autorius, tai, jog Mozės knygoje ne tik kalbama apie jį, bet ir jis pats yra jas sukūręs.

Pagrindinės ištarnos apie Dievo apsireiškimą yra pasakojimuose apie Izraelio susitikimą su Dievu prie Dievo kalno Sinajaus/Horebo (*Iš* 19–*Sk* 10; *Ist* 4 ir t.). Šiuose pasakojimuose mėginama įtaigiais vaizdais išreikšti mintį, kad biblinio liudijimo ištaka yra Dievas. Tad galima sakyti, jog Biblijos kaip Dievo žodžio supratimo pamatas padėtas prie Sinajaus, nes čia Dievas Mozę paskyrė vieninteliu savo apreiškimo tarpininku. Mozei teko užduotis užrašyti dieviškąjį apreiškimą, kad jį būtų galima perteikti bei išsaugoti visų laikų žmonėms. Raštas ne tik įgalina perteikti žodį, bet ir aiškiai reikalauja žmogiškojo autoriaus; Biblijos atveju iš to išplaukia jos kaip Dievo žodžio žmogiškaisiais žodžiais savivoka. Ši mintis (plg. *Dei Verbum*, 12) *in nuce* jau išreikiama *Iš* 19, 19, kur sakoma, kad Dievas atsakė Mozei „balsu“; tai liudija, kad Dievas „teikiasi“ pasinaudoti ir žmonių kalba – net ir savo apreiškimo tarpininko atžvilgiu.

12. Užrašyto žodžio dieviškoji kilmė, be to, pasakojime apie Sinajų subtiliai pagilinama. Šiame kontekste nepakartojamas ir nepalyginamas yra Dekalogas. Jis gali būti laikomas minties apie Šventojo Rašto dieviškąją kilmę (įkvėptumą) pradiniu tašku, nes *kaip tekstas* vienintelis Dekalogas susietas su mintimi, kad yra *parašytas paties Dievo* (plg. *Iš* 24, 12; 31, 18; 32, 16; 34, 1, 28; *Ist* 4, 13; 9, 10; 10, 4). Tas tekstas, kurį pats Dievas parašė ant dviejų akmens plokščių, yra bibliinių tekstų dieviškosios kilmės

sąvokos pagrindas. Tokia sąvoka Penkiaknygės pasakojime plėtojama dviem kryptimis. Viena vertus, Dekalogui Biblijos kitų įstatymų bei priesakų atžvilgiu tenka ypatingas autoritetas, kita vertus, „rašto“ (suprantamo kaip įraštinimas) sąvoka ypatingu būdu taip susiejama su apreiškimo tarpininku – Moze, kad „Mozė“ ir Penkiaknygė reiškia tą patį.

Kalbant apie pirmąjį aspektą, būtent tai, kad Dekalogą parašė pats Dievas, reikia pasakyti, jog šio ypatingo teksto perdavimas ir priėmimas Šventojo Rašto tradicijoje įsitvirtino nepriklausomai nuo jo materialios laikmenos – dviejų akmens plokščių. Saugomos ir gerbiamos ne plokštės, ant kurių rašė Dievas, bet tekstas, kurį Dievas parašė, kad jis taptų Šventojo Rašto dalimi (plg. *Iš* 20; *Ist* 5).

Dievo užrašyti ir Mozei patikėti Dešimt įsakymų – čia pereiname prie antrojo aspekto – Šventojo Rašto atžvilgiu žymi ypatingą Dievo ir žmogaus santykį. Mozė tarpininku paskiriamas ne dieviškojo plano galia, bet Dievas nusileidžia žmonių (Izraelio), prašančių tarpininko, maldavimui. Kai Dievas tiesiogiai kreipėsi į Izraelio tautą (plg. *Iš* 19), tauta, baimindamasi tiesioginio susitikimo su Dievu (plg. *Iš* 20, 18–21), paprašo Mozę būti tarpininku. Tad Dievas nusileidžia tautos valiai ir paskiria Mozę tarpininku – kalbasi su juo ir išsamiai perteikia savo nurodymus (*Iš* 20, 22–23, 33). Mozė tuos žodžius galiausiai užrašo, nes Dievas per juos sudaro savo sandorą su Izraeliu (*Iš* 24, 3–8). Kad tai patvirtintų, Dievas pažada duoti Mozei plokštes, ant kurių Jis bus pats parašęs (plg. *Iš* 24, 12). Aiškiau ir stipriau neįmanoma išreikšti to, kad Šventasis Raštas, iš kartos į kartą perduodamas žydų ir krikščionių tikėjimo bendruomenės, kyla iš Dievo, net jei ir yra parašytas žmonių. Šventojo Rašto tokio liudijimo apie save viršūnė yra teiginys Penkiaknygės pabaigoje, kad pats Mozė iki įžengimo į Pažadėtąją žemę užrašė Izraelio tautai skirtus pamokymus (plg. *Ist* 31, 9), patikėdamas tai tautai kaip ateities gyvenimo programą. Tikrai leisdami šiuo Šventojo Rašto žodžių užkalbinami, žmonės gali pripažinti bei priimti juos „ne kaip žmogaus žodį – bet, kas jis iš tikro yra – kaip Dievo žodį, kuris ir veikia jummyse, tikintieji“ (*1 Tes* 2, 13).

2.2. Pranašų ir Istorinės knygos

13. Pranašų ir Istorinės knygos drauge su Penkiaknyge yra Senojo Testamento dalys, kuriose labiausiai pabrėžiama jų turinio dieviškoji kilmė. Dievas kreipiasi į savo tautą ar jos vadovus per žmones – Mozę, pranašų prototipą Penkiaknygėje (plg. *Ist* 18, 18–22), pranašus Pranašų ir Istorinėse knygoje. Pamėginsime parodyti, kaip Pranašų ir Istorinėse knygoje patvirtinama jų turinio dieviškoji kilmė.

2.2.1. Pranašų knygos: rinkiniai to, ką Viešpats savo tautai pasakė per savo pasiuntinius

Pranašų knygos pateikia save kaip rinkinius to, ką Viešpats pasakė savo tautai per „autorius“ (spėjamus), kurių vardais tie rinkiniai pavadinti. Tiesą sakant, tose knygose pabrėžtinai skelbiama, kad jų turinio autorius yra Viešpats. Tai daroma įvairiais pasakymais, kuriais kalba pradedama ar pertraukiama. Tokiais pasakymais patvirtinama ar suponuojama, kad Pranašų knygos yra Viešpaties kalbos, ir patikslinama, jog Viešpats pats kreipiasi į savo tautą per tų knygų autorius. Nemenka Pranašų knygų dalis, tiesą sakant, net tiesiog įdedama Viešpačiui į lūpas. Atitinkamai šių knygų autoriai jose pateikiami kaip žmonės, kuriuos Viešpats pasiuntė savo tautai perduoti žinią.

a) „Pranašavimo formulės“

Dieviškoji kilmė, pasitelkiant „Viešpaties žodžio vyksmo formulę“, aiškiai išreiškia dviejuose trečdaliuose Pranašų knygų pavadinimų. Nesileidžiant į smulkmenas, formulę galima apibendrinti pasakymu: „Viešpaties žodis atėjo...“ priduriant pranašo, žodžio gavėjo, vardą (kaip antai, Jeremijo, Ezekielio, Ozėjo, Joelio, Sofonijo ir Zacharijo knygose), o kartais ir adresato vardą (kaip antai, Agėjo ir Malachijo knygose). Tokiais pavadinimais skelbiama, kad tų knygų turinys, įdedamas į lūpas ir Dievui, ir pranašui, visas yra Dievo žodis. Kitų Pranašų knygų pavadinimais informuojama, kad jose perteikiamas asmenų, kurių vardai yra Izaijas, Amosas, Abdijas, Nahumas ir Habakukas, regėjimų turinys. Michėjo knygos pavadinime „Viešpaties žodžio vyksmo formulė“ papildoma regėjimo paminėjimu. Nors tiesiai ir nepasakoma, Pranašų knygų kontekste regėjimų priežastis negali būti kita, kaip tik pats Viešpats. Tad jis yra ir tų knygų autorius.

Kad tai yra Dievo žodis, Pranašų knygose byloja ne tik pavadinimai. Į tekstą gausiai įterpiamos ir „pranašavimo formulės“. Dažniausiai aptinkamas posakis, tobula „pranašavimo formulė“, yra žodžiai: „Taip kalba Viešpats.“ Pradedamas šia formule kalbą, pranašas pateikia save kaip Viešpaties pasiuntinį. Jis informuoja klausytojus, kad jiems skirta kalba kyla ne iš jo, bet kad jos autorius yra Dievas.

Nepretenduodami į išsamumą, įvardysime dar kelias Pranašų knygose pasitaikančias formules: „taip kalbėjo Viešpats/Dievas“, „tai Viešpaties žodis“. Pirmąją, vadinama „pasiuntinio formule“, kalbos pradedamos, antrąją – užbaigiamos. Būdamos teksto pabaigoje, pastarosios paliudija, kad Viešpats yra pirmiau pateiktos kalbos autorius.

b) Pranašai – Viešpaties pasiuntiniai

14. Keturiuose Pranašų knygose pasakojama, kaip Viešpats tų raštų autorius padarė savo pasiuntiniais, – Izaijo (6, 1–13), Jeremijo (1, 4–10), Ezekielio (1, 3–3, 11) ir Amoso (7, 15). Izaijas ir Ezekielis pasiunčiami regėjimo kontekste. Tikriausiai tas pat galioja ir Jeremijui. Pasakojimas apie Izaijo pasiuntimą yra geras žanro pavyzdys, nes išplėtotas ir drauge labai glaustas. Dieviškojoje taryboje, kurioje Izaijas dalyvauja regėjime, Viešpats, ieškodamas savanorio, klausia: „Ką man siūsti? Kas gi bus mūsų pasiuntinys?“ Izaijas atsiliepia: „Štai aš, siųsk mane!“ Priimdamas Izaijo pasiūlymą, Viešpats užbaigia: „Eik ir pasakyk šitai tautai...“ Po to pateikiama Viešpaties žinia (Iz 6, 8–10). Struktūruotas veiksmožodžių „siūsti, eiti, pasakyti“, pasakojimas užbaigiamas Viešpaties kalba, kurią Izaijas turi perduoti tautai. Tas pats galioja trimis kitiems minėtiems „pasakojimams apie pranašo pasiuntimą“, kurie irgi užbaigiami Viešpaties paliepiamu savo pasiuntinui perduoti jo žinią (Ez 2, 3–4; 3, 4–11; Am 7, 15). Pasakojime apie Jeremijo pasiuntimą Viešpats pabrėžia savo įsako amžinumą (taip pat plg. Am 3, 8) ir tai, kad žinia perteiktina tiksliai: „Bet Viešpats man atsakė: „Nesakyk: *Esu tik vaikas!* Kur tik tave siūsiu, tu eisi, ką tik tau liepsiu, – kalbėsi!“ (Jer 1, 7; plg. 1, 17; 26, 8; Ist 18, 18. 20). Tokiais pasakojimais pagrindžiamas Viešpaties pasiuntinio vaidmuo, koks Pranašų knygose pripažįstamas jų atitinkamiems autoriams, ir sykiu pagrindžiama jų žinios dieviškoji kilmė.

2.2.2. Istorinės knygos: Viešpaties žodis nepajudinamai veiksmingas ir kviečia atsiversti

a) Jozuės, Teisėjų, Samuelio ir Karalių knygos

15. Jozuės, Teisėjų, Samuelio ir Karalių knygose Viešpats dažnai taria žodį, lygiai kaip ir Pranašų knygose, kurių rinkiniui šias knygas priskiria žydų tradicija. Kiekvienu Pažadėtosios žemės užkariavimo etapu Viešpats pasako Jozuei, ką daryti. Joz 20, 1–6 ir 24, 2–15 Viešpats per Jozuę, atliekantį pranašo vaidmenį, kreipiasi į tautą. Teisėjų knygoje Viešpats arba jo Angelas dažnai kalba vadovams, pirmiausia Gideonui, ar tautai. Viešpats veikia pirmuoju asmeniu, išskyrus Ts 4, 6–7 ir 6, 7–9, kur kreipitis į Baraką ir visą tautą pasitelkia atitinkamai pranašę Deborą ir bevardį pranašą.

Samuelio ir Karalių knygose Viešpats, išskyrus retas išimtis, į adresatus kreipiasi per pranašus. Jų kalbos tada įreminamos tais pačiais posakiais, kuriais pradedamos ir perskiriamos kalbos Pranašų knygose. Iš Biblijos knygų pranašai ir jų kaip Viešpaties pasiuntinių veikla labiausiai pabrėžiama Samuelio ir Karalių knygose.

Didžiumoje pranašysčių, pateiktų Samuelio ir Karalių knygoje, Viešpats skelbia negandas, užgriūsiiančias tautos vadovus, pirmiausia vieną ar kitą karalių bei jo dinastiją arba Izraelio (plg. *1 Kar* 14, 15–16) ir Judo (plg. *2 Kar* 21, 10–15) karalystes todėl, kad garbinamos kitokios nei Jis dievybės. Dieviškuosius skelbimus apie negandas paprastai lydi konstatavimas, kad tai ir įvyko. Samuelio ir Karalių knygos nemenka dalimi atrodo kaip skelbimų apie negandas ir jų išsipildymą seka. Ji pasibaigia tik sulig Judo karalystės sugriovimu. Pasakojimų apie babiloniečių užkariavimus (597–587 m. pr. Kr.) pradžioje, *2 Kar* 24, 2, pareiškama, kad Judo sugriovimas bus Viešpaties darbas; taip jis įgyvendins tai, ką skelbė „per savo tarnus pranašus“. Kadangi Viešpats visada išpildo tai, ką skelbia, jo žodis yra nepajudinamai veiksmingas. Kitaip tariant, Viešpats yra pagrindinis savo tautos istorijos autorius; skelbia, kas nutiks, ir tai nutinka.

Kaip tekstuose, apie kuriuos kalbėjome, taip ir *2 Kar* 17, 7–20 Izraelio ir Judo istorija sutraukiama į kalbų, kurias Viešpats perduoda „per savo tarnus pranašus“, seką. Tačiau kalbų tonas skirtingas. Viešpats neskelbia negandų Izraeliui ir Judui, bet ragina juos atsiversti. Kadangi anie užsispyrėliškai atmeta Viešpaties raginimus (eil. 13–14), jis galop atstumia juos nuo savo veido.

b) Kronikų knygos

16. Kaip Istorinėse knygoje nuo Jozuės iki Karalių, lygiai taip ir Kronikų knygoje gausu Viešpaties kalbų. Jis tiesiogiai kalba Saliamonui (*2 Kr* 1, 7. 11–12; 7, 12–22). Paprastai Viešpats kreipiasi į karalių ar tautą per tarpininkus: dažniausiai jie gauna „pranašo“ titulą, tačiau yra ir tarpininkų be titulo. Pirmutinė vieta tenka pranašui Natanui (plg. *1 Kr* 17, 1–15) ir daugeliui kitų. Bet Viešpats pasitelkia ir tokius regėtojus kaip Gadas (plg. *1 Kr* 21, 9–12), asmenis, užsiimančius įvairiais amatais, ir net svetimus karalius, kaip kad Neko'as (plg. *2 Kr* 35, 21) ir Kyras (plg. *2 Kr* 36, 23). Pranašauja ir šventyklos giesmininkų šeimų galvos (plg. *1 Kr* 25, 1–3).

Kronikų knygoje Dievo žodis suprantamas taip, kaip Samuelio ir Karalių. Kaip ir pastarosiose, bet galbūt ne taip pabrėžtinai, Viešpaties kalbose skelbiami įvykiai ir konstatuojama, kad jie išsipildė (plg. *1 Kr* 11, 1–3; *2 Kr* 6, 10; 10, 15). Kronikų knygoje akcentuojamas toks Viešpaties žodžio vaidmuo Babilonijos tremties atžvilgiu. Pasak *2 Kr* 36, 20–22, ir tremtis, ir jos pabaiga išpildo tai, ką Viešpats paskelbė Jeremijo lūpomis (plg. *Jer* 25, 11–14; 29, 10). *2 Kr* 36, 15–16 skirtingomis nei *2 Kar* 17, 13–14 sąvokomis tešiami Viešpaties nepaliaujami bergždi mėginimai siunčiant pasiuntinius/pranašus įtikinti tautą išvengti nelaimės. Galop pažymėtina, kad Kronikų kny-

gose nekalbama apie knygų dieviškąją kilmę, tačiau apie ją užsimenama nurodant pranašų šaltinius (plg. *2 Kr* 36, 12. 15–16. 21–22).

Vienu žodžiu, Pranašų knygos pateikia save kaip Dievo žodį. Pastarajam tenka iškilė vieta ir Istorinėse knygoje. Ir vienoje, ir kitose, pirmiausia Istorinėse knygoje, pabrėžiama, kad Viešpaties žodis nepajudinamai veiksmingas ir ragina atsiversti.

2.3.1. Psalmės

17. Psalmynas yra maldų, kilusių iš Viešpaties artumo bei veikimo asmeninės ir bendruomeninės patirties, rinkinys. Psalmėmis išreiškama Izraelio malda įvairiose jo istorijos epochose – karalių epochoje, tremtyje, kai Dievas vis labiau pripažįstamas Izraelio karaliumi, galop antrosios Šventyklos epochoje po tremties. Kiekviena psalmė yra gyvo ir tvirto ryšio su Dievu liudijimas, ir tuo remdamiesi galime sakyti, kad jos kyla iš Dievo ir yra įkvėptos Dievo. Iš to, ką rodo patys tekstai, nepretenduojant į išsamumą, galima išskirti bent tris ryšio tipus: a) Dievo veikimo tikinčiųjų gyvenime patirtį; b) Dievo artumo šventovėje patirtį; c) Dievo kaip išminties šaltinio patirtį. Šie trys ryšio su Dievu tipai remiasi Sinajaus sandora, apimančia Dievo veiklaus artumo tautos kasdieniame gyvenime ir šventykloje pažadą.

a) Dievo veikimo tikinčiųjų gyvenime patirtis

Dievo galingą pagalbą maldininkai patiria dviem būdais – kaip atsaką į jų maldavimą padėti ir kaip klausymąsi apie Dievo įstabius darbus.

Vienas iš gausybės galimų pavyzdžių, kaip maldininkai sulaukia Dievo pagalbos, yra *Ps* 30, 9–13 malda: „Tavęs, Viešpatie, šaukiausi, – savo Dievo pagalbos maldavau: <...> Išgirsk mane, Viešpatie, ir būk man maloningas! Viešpatie, padėk man! Tu pavertei mano liūdesį džiugesiu, nuvilikai man ašutinę ir apjuosei mane džiaugsmu, kad giedočiau tau be perstojo šlovės giesmę. Viešpatie, tu esi mano Dievas, – tau dėkosiu per amžius!“

Maldavimo ir šlovinimo psalmes įkvepia Viešpaties, kuris gelbėja, asmeninė ir bendruomeninė patirtis. Apie tą patirtį visada užsimenama, jei nėra papasakojama, arba psalmės pradžioje (plg. *Ps* 18, 5–7; 30, 2), arba pabaigoje (plg. *Ps* 142, 6–8), arba viduryje (plg. *Ps* 22, 22; 85, 7–9). Pusiaukelėje tarp žmogaus maldaujančių ir šlovinančių žodžių yra Dievo žodis (kuriuo išreiškiamas Dievo pažadas ir veikimas) (plg. *Ps* 30, 12). Jį išgirdęs, psalmininkas jaučiasi įkvėptas papasakoti jį kitiems. Taip Dievo žodis laukiamas, gaunamas ir šlovinamas ne tik pavienio žmogaus, bet ir visos tautos.

Maldininkai klausosi įstabių Dievo darbų, nes Dievas maldininkui ir tautai kalba per visoje kūriniuose ir Izraelio istorijoje atliktus didžius darbus. *Ps* 19, 2–5 primena apie įstabius darbus kūriniuose ir nusakoma, kaip jie kalba: „Dangūs apskleidžia Dievo garbę, dangaus skliautas skelbia jo rankų darbą. Apie tai diena diena pasakoja ir naktis nakčiai duoda žinią. Be jokio kalbesio ir be jokių žodžių, – negirdėti jų balso, – betgi jų žinia skamba visoje žemėje, jų žodžiai girdėti iki pat pasaulio pakraščiu.“ Maldininko užduotis – klausytis kalbos, kuria kalba Dievo šlovė (plg. *Ps* 147, 15–20), ir išreikšti tai savo žodžiais.

105-ojoje psalmėje pasakojama apie Dievo darbus Izraelio istorijoje ir atskiri žmonės bei tauta raginami: „Atminkite jo padarytus nuostabius darbus, jo stebuklus ir nuosprendžius jūs“ (eil. 5). Apie šiuos „jo padarytus nuostabius darbus“, kurie taip pat yra jo „nuosprendžiai“, pranešama istorinėse psalmėse. Tuos psalmių žodžius, nors ir suformuluotus žmogiškaisiais žodžiais, įkvėpė didūs Viešpaties darbai. Tas Viešpaties balsas ir toliau skamba maldininko ir tautos šiandienoje. Būtina jo klausytis.

b) Dievo galingo artumo šventovės aplinkoje patirtis

18. Kaip pavyzdį paimkime 17-ąją ir 50-ąją psalmes. Pirmajame tekste Dievo patirtis įkvepia neteisingai apkaltintą teisųjį kreiptis į Dievą besąlygišku pasitikėjimu grįsta malda, antrajame tokia patirtis leidžia išgirsti Dievo balsą, smerkiantį netikusį tautos elgesį.

17-osios psalmės paskutinėje eilutėje išreiškiama tikra viltis. Sakoma: „Betgi aš būdamas doras regėsiu tavo veidą, o pabudęs būsiu laimingas dėl tavo Artumo“ (eil. 15). Panašiai baigiasi ir kitos dvi persekiojamo žmogaus maldos. *Ps* 11, 7 užbaigiama ištara: „Dorieji regės jo veidą“, o 27-osios psalmės priešpaskutinėje eilutėje tvirtinama: „Tikiu, kad patirsiu Viešpaties gerumą gyvųjų šalyje“ (eil. 13; plg. eil. 4. 8. 9). Posakis „Dievo veidas“ reiškia patį Dievą, jo tikrą ir tobulą tikrovę. Posakiu „regėti Dievo veidą“ žymimas intensyvus, realus ir asmeninis susitikimas su Dievu – ne per regos organą, bet tikėjimo „regėjimu“. Visos maldos šaltinis yra nepajudinama viltis taip patirti Dievą („regėti“ būsimuoju laiku) ir ja pasireiškiantis Dievo pažinimas.

50-oji psalmė susijusi su teofanijos patyrimu Šventyklos liturgijoje. Pasirodant sandoros Dievui (plg. 50, 5), pasikartoja Sinajaus reiškiniai – ryjanti ugnis ir audra (plg. 50, 3). Dievo tikrovės ir jo santykio su Izraeliu pasireiškimas („Aš esu Dievas, tavo Dievas“) veda prie kaltinimo tautai: „Nūn tad tave peikiu ir apkaltinu“ (50, 21). Dievas tautos elgesį peikia už du dalykus: kad jos santykis su Dievu sutelktas išskirtinai į aukas (50, 8–13), o san-

tykis su artimu visiškai priešingas sandoros įsakymams (50, 16–22). Dievas reikalauja, kad būtų šlovinamas, kad jo būtų šaukiamasi vargo valandą (50, 14–15. 23) ir kad būtų teisingai elgiamasi artimo atžvilgiu (50, 23). Tad 50-ąja psalme pačioje Psalmyno šerdyje tęsiami pranašų būdai – ne tik leisti kalbėti Viešpačiui, bet ir padaryti taip, jog kiekvienas maldavimas ir kiekvienas šlovinimo aktas būtų aiškinami kaip klusnumas dieviškajam įsakymui. Tad visa malda yra „įkvėpta“ Dievo.

c) Dievo kaip išminties šaltinio patirtis

19. Išmintis ir protingumas yra Dievo prerogatyva (plg. *Ps* 136, 5; 147, 5). Būtent jis to suteikia („mokyk mane išminties ligi širdies gelmių“: *Ps* 51, 8), padarydamas žmogų išmintingą, t. y. gebantį matyti viską taip, kaip tai mato Dievas. Nuo tos akimirkos, kai Dievo buvo pašauktas būti Izraelio karaliumi (*Ps* 78, 72), tokios išminties bei tokio protingumo turėjo Dovydas.

Sąlyga būti pamokytam Dievo ir gauti išminties yra Dievo baimė. 25-osios psalmės pradžioje maldininkas karštai prašo Dievo pamokymo („Parodyk man savo kelius, Viešpatie, mokyk mane savo takų. Vesk mane savo tiesa ir mokyk mane“: eil. 4–5) apeliuodamas į Dievo pasirengimą tai daryti (eil. 8–9). Norint sulaukti Dievo išmintingo pamokymo būtina sąlyga yra Dievo baimė: „Kas tik pagarbiai Viešpaties bijo, sužino iš jo taką, kuriuo eiti turėtų“ (25, 12). Tiems, kurie Dievo bijo, Dievas ne tik parodo, kaip teisingai gyventi, bet ir, anot 25-osios psalmės, apšviečia juos plačiau ir giliau: „Viešpats yra pagarbiai jo bijančiųjų draugas ir leidžia pažinti jiems savo Sandorą“ (eil. 14); kitaip tariant, Jis dovanoja jiems artimos draugystės santykį ir gilų sandoros, sudarytos su Izraeliu Sinajuje, pažinimą. Tad santykis su Dievu, išreiškiamas „Dievo baimės“ sąvoka, yra įkvėpimo šaltinis, iš kurio kyla daug išminties psalmių.

2.4. Siracido knyga

20. Pranašų knygoje per pranašus kalba pats Dievas. Kaip matėme, į asmenis, kuriuos pasirinko savo atstovais Izraelio tautoje, Dievas kreipiasi įvairiais būdais. Psalmėse būtent žmogus kalba Dievui, tačiau tai daro Jo artume ir pasitelkdamas raiškos formas, suponuojančias artimą bendrystę su Juo. Išminties knygoje, priešingai, žmonės kalba žmonėms, tai ir kalbantieji, ir besiklausantieji yra giliai išsiskyrę tikėjime į Izraelio tautos Dievą. Senajame Testamente išmintis dažnai pabrėžtinai priskiriama Dievo Dvasiai (plg. *Job* 32, 8; *Išm* 7, 22; 9, 17; taip pat *1 Kor* 12, 4–11). Tokios knygos vadinamos „išminties“ knygomis, nes jų autoriai tiria ir nurodo kelius į išmintimi grįstą žmogaus gyvenimą. Savo paieškoje jie suvokia, kad išmintis yra Dievo dovana,

nes „tėra tik vienas, išmintingas, šturpą keliantis, savo soste sėdintis Viešpats“ (*Sir* 1, 7). Norėdami tiksliau paliustruoti, kokie santykio su Dievu būdai tuose raštuose paliudijami kaip to, ko moko jų autoriai, pagrindas bei šaltinis, dėmesį dėl jos apibendrinamojo pobūdžio sutelksime į Siracido knygą.

Nuo pat pradžios autorius suvokia, jog „visa išmintis ateina iš Viešpaties ir jame ji pasilieka amžinai“ (*Sir* 1, 1). Jau knygos prakalboje vertėjas nurodo vieną būdą, kuriuo Dievas perteikė išmintį autoriui: „Mano senelis Jėzus – rašo jis, – kuris ilgą laiką atsidėjęs lukšteno Įstatymą, Pranašų ir kitų mūsų protėvių raštus bei iš pagrindų juos pažino, ir pats jų paskatintas parašė šį tą apie auklėjimą ir išmintį.“ Tikslus bei tikėjimo kupinas Šventojo Rašto, kuriame Dievas kalba Izraelio tautai, skaitymas suvienijo autorių su Dievu ir tapo jo išminties šaltiniu bei paskatino parašyti savo kūrinį. Taip aiškiai parodomas vienas iš būdų, kaip knyga kyla iš Dievo.

Tai, ką vertėjas sako prakalboje, knygos šerdyje patvirtina pats autorius. Po išminties šlovės giesmės (*Sir* 24, 1–22) jis sutapatina ją su Mozės raštu: „Visa tai yra Aukščiausiojo – Dievo – Sandoros knyga, Įstatymas, kurį mums Mozė davė kaip paveldą Jokūbo bendrijai“ (*Sir* 24, 23). Paskui Siracidas aiškina, koks yra jo Įstatymo studijų vaisius ir jo rašto poveikis: „Vėl siūsiu savo pamokymą kaip ryto aušrą ir skleisiu jo šviesą toli. Vėl išliesiu mokymą kaip pranašystę ir paliksiu jį ateinančioms kartoms. Žiūrėkite, aš netriūšiau vien tik sau, bet visiems, kurie ieško išminties“ (*Sir* 24, 32–34; plg. 33, 18). Išmintis, kurią visi, net ateityje, gali atrasti jo knygoje, yra jo Įstatymo studijų ir to, ko Dievas jį pamokė per gyvenimo išbandymus, vaisius (plg. *Sir* 4, 11. 17–18). Kalbėdamas apie tą, „kuris atsideda tyrinėti Aukščiausiojo Įstatymą“ (39, 1), ir rašydamas: „Jis ištiria visų protėvių išmintį ir užsiima pranašystėmis“ (39, 1), jis, regis, kalba apie patį save. Paskui įvardija to rezultata: „Tada, jeigu Viešpats – Visagalis – nori, jis bus pripildytas supratimo dvasios, – bers savo išminties žodžius ir šlovins Viešpatį malda“ (*Sir* 39, 6). Išminties kaip studijų vaisiaus įgijimas pripažįstamas kaip Dievo dovana ir skatina šlovinti malda. Tad visa vyksta gyvoje ir nenutrūkstamoje vienybėje su Dievu. Ne tik savo, bet ir visų atžvilgiu autorius teigia, kad prieigą prie išminties atveria Dievo baimė ir Įstatymo laikymasis: „Kas pagarbiai bijo Viešpaties, tai darys, ir kas laikosi Įstatymo, ateis pas Išmintį“ (15, 1).

Paskutinėje savo kūrinio dalyje (44–50) Siracidas kitaip aptaria savo tautos tradiciją, šlovindamas protėvius ir aprašydamas Dievo veikimą per daugybę žmonių Izraelio istorijoje ir Izraelio labui. Ir tokia apžvalga irgi parodo, kad jos raštas kyla iš ryšio su Dievu. Konkrečiai apie Mozę sako: „Leido jam išgirsti savo balsą, įvedė jį į tam-

sų debesį ir veidas į veidą davė jam įsakymus – gyvenimo ir supratimo įstatymą, kad mokytų Jokūbą Sandoros ir Izraelį jo įsaku“ (45, 5). Pamini daug pranašų, o Izaijo atžvilgiu paskelbia: „Savo bebaime dvasia jis žvelgė į ateitį ir guodė liūdinčius Sione“ (48, 24). Apmąstydamas Įstatymą ir Pranašus, vadinas, klausydamasis Dievo žodžio, šis išminties raštijos autorius buvo vienybėje su Dievu, gavo išminties ir įgijo pagrindą savo kūrinii sukurti (plg. Prakalbą).

Baigiamojoje dalyje Siracidas apibūdina savo knygos turinį kaip „išminties ir supratimo pamokas“ (50, 27). Prie to prideda palaiminimą: „Laimingas žmogus, kuris jas apmąsto, išmintingas bus, kas paims jas į širdį! Juk kas laikysis, viskam turės jėgų, nes pagarbi Viešpaties baimė yra jų turinys“ (50, 28–29). Palaiminimu reikalaujama apmąstyti bei praktikuoti knygos turinį ir žadama Viešpaties išmintis bei šviesa; visa tai įmanoma tik tada, jei tas raštas kyla iš Dievo.

2.5. Pabaiga

21. Apžvelgę atrinktus Senojo Testamento tekstus, galime pamėginti apibendrinti. Aptartuose raštuose, sukurtoose skirtingu laiku bei įvairiose vietovėse ir, negana to, išsiskiriančiuose savitu turiniu bei ypatingu literatūriniu stiliumi, vieningai pateikiama viena didi pamatinė žinia: Dievas kalba. Pats vienatinis Dievas daugybėje įvairių istorinių situacijų ieško žmogaus, pasiekia jį ir jam apsireiškia, be paliovos siekia skatinti žmogų atsiliepti meile. Šis stebinantis Dievo siekis raštus, kuriuose apie jį kalbama, pripildo Dievo. Padaro juos įkvėptus ir įkvepiančius, gebančius apšviesti ir skatinti tikinčiųjų supratimą bei troškimą. Tą suvokiantis žmogus, kupinas nuostabos ir džiaugsmo, paklaus: kokią dovaną geba dovanoti tas su manimi kalbantis neapsakomas Dievas? Naujojo Testamento autoriai, Izraelio tautos nariai, pažino savo tautos „Raštus“ ir pripažino juos kaip iš Dievo kylantį žodį. Jie mums rodo, kad Dievas ir toliau kalbėjo ligi pat savo paskutinio bei galutinio žodžio – atsiųsto Sūnaus (plg. *Žyd* 1, 1–2).

(*Tėsinys kitame numeryje*)

Vyskupas Kęstutis Kėvalas – Telšių ordinaras

Popiežius Pranciškus patenkino vyskupo Jono Borutos SJ įteiktą prašymą atleisti jį iš pastoracinio vadovavimo Telšių vyskupijai. Jo vietoje Telšių vyskupo ordinaro pareigas perėmė vysk. Kęstutis Kėvalas, ligi šiol buvęs vyskupijos koadjutorius. Šventojo Tėvo sprendimas paskelbtas rugsėjo 18 dienos vidudienį Vatikane ir Telšių vyskupijoje, Lietuvoje.

Telšių vyskupas ordinaras Kęstutis Kėvalas gimė Kaune 1972 m. vasario 17 d. Baigęs vidurinę mokyklą, nuo 1990 m. iki 1992 m. studijavo Kauno technologijos universitete, Radioelektronikos fakultete. 1993 m. įstojo į Kauno kunigų seminariją, kur iki 1997 m. studijavo filosofiją ir teologiją. Tais pačiais metais studijas tęsė Šv. Marijos seminarijoje Baltimorėje, JAV, kur įgijo teologijos licenciato laipsnį ir 2000 m. birželio 29 d. buvo įšventintas kunigu Kauno arkivyskupijai.

Dirbo Kauno arkivyskupijos Kunigų seminarijos Parengiamojo kurso vadovu ir arkivyskupijos jaunimo pastoracijos kapelionu. Nuo 2002 m. dėstė moralinę teologiją Kauno Vytauto Didžiojo universitete, Teologijos fakultete. 2008 m. sausio 18 d. tame pačiame universitete įgijo teologijos daktaro laipsnį.

Nuo 2005 m. birželio mėn. iki 2006 m. rugpjūčio mėn. buvo Kauno kunigų seminarijos dvasios tėvu. Po to metams išvyko studijuoti į JAV. 2007 m. grįžęs į Kauno arkivyskupiją, vykdė pastoracinę tarnystę Kauno arkikatedroje ir ėjo konfesarijus pareigas Kunigų seminarijoje. 2010 m. vasario 8 d. paskirtas „Marijos radijo“ programų direktoriumi.

2012 m. rugsėjo 27 d. paskirtas Kauno vyskupu augziliaru buvo tų pačių metų lapkričio 24 d. konsekruotas. Telšių vyskupijos koadjutoriumi popiežius Pranciškus vysk. Kęstutį Kėvalą paskyrė 2017 m. balandžio 20 d.

-vr-

Trakinių atlidai

Rugsėjo 1–8 d. Trakuose tradiciškai vyko Trakinių atlidai, kuriais šiemet pradėti jubiliejiniai Trakų Dievo Motinos, Lietuvos Globėjos, metai. Kiekvieną atlidų dieną šv. Mišios aukotos lietuvių ir lenkų kalbomis. Prieš Mišias katechezės skelbė broliai dominikonai, kasdien melstasi Rožinio malda, vyko vakarinė Švč. Sakramento adoracija.

Rugsėjo 1 d. drauge su Trakinių atlidais prasidėjo Lietuvos vyskupų paskelbti Trakų Dievo Motinos, Lietuvos Globėjos, metai. Šiais metais minimas Trakų Dievo Motinos paveikslas karūnavimo 300 metų jubiliejus. Šia proga popiežius Pranciškus suteikė Trakų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčiai garbingą bazilikos titulą. Trakų bazilika yra aštunta Lietuvoje, pagerbta mažosios bazilikos statusu. Vilniaus arkivyskupas Gintaras Grušas džiaugdamasis ypatingu Šventojo Tėvo dėmesiu sakė: „Suteikdamas Trakų bažnyčiai bazilikos titulą, popiežius pabrėžia ypatingą Trakų Dievo Motinos, Lietuvos Globėjos, vaidmenį Lietuvos istorijoje. Nuo Vytauto laikų Dievo Motina čia užtaria savo vaikus, lydi sulaukusius sėkmės ir guodžia patiriančius sunkumų. Šventasis Tėvas ragina mus grįžti pas savo Motiną ir drąsiai, su pasitikėjimu nešti jai savo prašymus.“ Arkivyskupas kvietė atvykti į Trakus prašyti taikos tėvynei Lietuvai ir visam pasauliui. Malonėmis garsėjantis Trakų Dievo Motinos paveikslas buvo pirmasis paveikslas Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje, karūnuotas Romos popiežiaus dovanotomis karūnomis.

Rugsėjo 2 d. gausus Vilniaus arkivyskupijos jaunimo būrys tradiciškai keliavo pėsčiomis iš Aušros Vartų į Trakų šventovę, kuri garsėja stebuklingu Švč. Mergelės Marijos paveikslu. Šiemet minint 300 metų nuo Trakų Dievo Motinos paveikslas karūnavimo, jaunimo žygis tik atvėrė visų metų piligrimystės kelius į šią šventovę. Keli šimtai jaunuolių, lydimi vyskupo Arūno Poniškaičio, dvasininkų ir vienuolių, vėl pasiryžo įveikti ilgą kelią, atnešdami savo padėką ir intencijas Švč. Mergelei Marijai. Pro Aušros Vartų koplyčios langą jaunus piligrimus palaimino arkiv. Gintaras Grušas. Jis ragino nukreipti savo žvilgsnį į mus mylinčią Motiną, lydinčią mus per gyvenimą, išgirsti, ką Dievas kalbės per lydinčius kunigus ar draugus ir priimti gausias Dievo malones, reikalingas kelyje į Dievo karalystę.

Kelionės metu piligrimai stabteldavo ne tik pailsėti, bet ir klausytis katechezė bei tikėjimo liudijimų. Jaunimui apie meilės ir veiksmo santykį kalbėjo kun. Mozė Mitkevičius. Mylėti reiškia būti glaudžiai susijus su Dievu, iš jo šaltinio semtis meilės. Būti tikinčiu ne tik tada, kai patogiu, bet ir tuomet, kai esame priešiškoje tikėjimui aplinkoje. Krikščionis negali tapti medūza, nukrikščionėjusiam pasaulyje prarandantis savo balsą. Kitoje stotelėje apie savo pašaukimą ir meilę liudijo Vilniaus kunigų seminarijos auklėtinis Linas Braukyla. Ilgesnis sustojimas piligrimų laukė Lentvaryje, kur buvo išstatytas Švč. Sakramentas. Vakare džiaugsmingai pasiekus Trakų šventovę, piligriminį žygį vainikavo šv. Mišios, kurioms vadovavo vysk. Arūnas Poniškaitis, koncelebruojant būreliui Vilniaus arkivyskupijos kunigų.

Rugsėjo 3 d., sekmadienį, šv. Mišių metu buvo iškilmingai paskelbtas Dievo kulto ir sakramentų kongregacijos dekretas, kuriuo Trakų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčiai suteikiamas bazilikos titulas. Iškilmės vyko dalyvaujant Lietuvos vyskupams, kunigams, piligrimams, miesto valdžios atstovams, Trakų miesto bendruomenei. Šv. Mišių homilijoje Vilniaus arkiv. Gintaras Grušas kalbėjo: „Gerbdami šioje bažnyčioje esantį Lietuvos Globėjos paveikslą, mes meldžiamės ne paveikslui, o Dievo Motinai Marijai. Taip pat ir bazilikos titulas skirtas ne tam, kad suteiktų garbingumo pastatui, bet kad kvieštų Dievo tautą,

tikinčiuosius, uoliau Viešpatį garbinti ir labiau pasitikėti Jo gailėstingumu. Bazilika nurodo bažnyčios išskirtinumą. Bazilikos titulas susieja Trakų bažnyčią su didžiąja Šv. Petro bazilika Romoje. Šv. Petro bazilikos didingi skliautai kelia mūsų mintis į Dievo didybę, Jo grožį ir amžinąją laimę, į kurią ir mes tikimės būti pakviesti, kai Žmogaus Sūnus ateis savo Tėvo šlovėje.“

Po 12 val. šv. Mišių Reinės aikštėje vykusiame Spalvotųjų šypsenu šventėje skambėjo muzika, veikė kūrybinės dirbtuvės, surengti užsiėmimai vaikams, parapijiečiai vaišino svečius naminiiais kepiniais bei kareiviška koše.

Rengiantis 300 metų paveiklo karūnavimo iškilmėms ir valstybės 100 metų gimtadieniui organizuojama akcija „Malda už miestą ir Tėvynę“. Kiekvieno mėnesio trečią trečiadienį Trakuose vyks maldos ir šlovinimo vakarai už Trakų rajono ir visos šalies gyventojus. Jubiliejiniais metais bus organizuojamas Tarptautinis mariologinis kongresas, LR Seime vyks jubiliejui skirta tarptautinė konferencija, taip pat Trakuose numatomos teminės paskaitos ir sakraliniai bei kultūriniai renginiai.

Metraščiuose pasakojama, kad 1718 metais į stebuklingojo paveiklo vainikavimo popiežiaus Klemenso XI karūnomis iškilmės atvyko tūkstančiai piligrimų iš „tolimiausių Lietuvos, Žemaitijos, Rusijos, Palenkės, Mozūrijos, net iš pačios Lenkijos ir Prūsijos kraštų. Gausios iš visokių parapijų įvairių draugijų procesijos atvyko su dosnėmis ir pamaldžiomis Dievo Motinai sielomis“, o tai anais laikais buvo nematytas reiškinys. Visą oktavą trukusios iškilmės tapo visos tautos tikėjimo išpažinimu dalyvaujant visų socialinių luomų žmonėms.

Visą savaitę atlaidų Mišiose melstasi įvairiomis intencijomis: už ligonius, slaugytojus ir medicinos darbuotojus, kad pasitiktų Dievo Gailėstingumu ir jį priimtų, už Dievo nepripažįstančius ir Kristaus nepažįstančius, už skurdo, bado ir bedarbystės kamuojamus, už įvairių priklausomybių varginamus ir jiems atsitiesti padedančius žmones, už Lietuvos valdžią – Prezidentę, Seimą ir Vyriausybę. Rugsėjo 6-ąją Mišiose melsta Dievo globos vienišioms žmonėms, našlaičiams ir skriaudžiamiesiems vaikams, melstasi už sužadėtinius ir išbandymus patiriančias šeimas. Tą dieną atlaidų dalyviai turėjo progą dalyvauti vidinio išgydymo pamaldose su misionieriumi Marcinu Zielinskiu (Lenkija) ir charizmatine bendruomene „Jesės atžala“. Rugsėjo 7 d. maldose prisimintas po visą pasaulį pasklidęs Lietuvos jaunimas. Paskutinę atlaidų dieną, rugsėjo 8-ąją, melstasi už Trakų miestą ir parapiją, už Jubiliejaus ir jo iniciatyvų vaisingumą. Popietę giedotas Rytų krikščionių himnas – Akatistas. Vakare aukotos šv. Mišios ekstraordinarine (tridentine) forma, dėkojant Dievui už Benedikto XVI *Summorum Pontificum* 10 metų sukaktį.

-vilmensis.lt, rž, vr-

Šiluvos atlaidai

Rugsėjo 6 d. vakare procesija su Švč. Sakramentu iš Apsireiškimo koplyčios į Švč. Mergelės Marijos Gimimo baziliką Šiluvoje paženklino šiemetinių didžiųjų atlaidų pradžią. Šv. Mišioms Apsireiškimo koplyčioje vadovavo Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas, jas drauge aukėjo Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius ir beveik 10 kunigų, kurie per visas atlaidų dienas tarnavo Šiluvoje. Mišiose dalyvavo jaunieji savanoriai, atlaidų organizatoriai bei floristai, puošę šventoves. Arkivyskupas kvietė visus su meile priimti į Šiluvą atvykstančius žmones, padėti jiems per Mariją atrasti kelią pas Jėzų.

Eucharistinė procesija po vakaro šv. Mišių sujungė abi šventoves Šiluvoje – Apsireiškimo koplyčią su akmeniu iš Šiluvos laukų, kuri prieš daugiau kaip 400 šimtmečius, kaip tikime, lietė čia vaikams apsireiškusios Mergelės Marijos

Kunigų paskyrimai

Kauno arkivyskupijoje

Kun. **Donatas Grigalius** paskirtas Kauno kunigų seminarijos Parengiamojo kurso vadovu.

Kun. **Nerijus Pipiras** paskirtas Kauno krašto ateitininkų vietovės dvasios tėvu.

Kun. **Michal Ferenc** OFM Cap. paskirtas Kauno Šv. Vincento Pauliečio (Petrašiūnų) parapijos vikaru su teise laiminti santuokas.

-Kn-

Trakų bažnyčiai suteiktas bazilikos titulas

Trakų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčia sulaukė popiežiaus Pranciškaus dėmesio – jai suteiktas garbingas bazilikos titulas. Trakuose rugsėjo 3 d. Trakinių atlaidų Mišiose, Vilniaus arkivyskupas Gintaras Grušas perskaitė Šventojo Sosto dekretą, kuriuo Trakų bažnyčia paskelbta bazilika.

Pasak arkivyskupo Gintaro Grušo: „Suteikdamas Trakų bažnyčiai bazilikos titulą, popiežius pabrėžia ypatingą Trakų Dievo Motinos, Lietuvos Globėjos, vaidmenį Lietuvos istorijoje. Nuo Vytauto laikų Dievo Motina čia užtaria savo vaikus, lydi sulaukusius sėkmės ir guodžia patiriančius sunkumų. Šventasis Tėvas ragina mus grįžti pas savo Motiną ir drąsiai, su pasitikėjimu nešti jai savo prašymus. Čia, Trakų bažnyčioje, prie Lietuvos Globėjos ikonos, prašykime taikos mūsų tėvynei Lietuvai ir visam pasauliui.“

„Kaip prieš 300 metų popiežius Trakų Dievo Motinos paveiklui dovanavo karūnas, taip dabar Šventasis Tėvas mūsų bažnyčiai ir bendruomenei vėl rodo išskirtinį dėmesį, paskelbdamas Trakų bažnyčią bazilika. Visus šiuos metus labai lauksime piligrimų ir svečių iš visos Lietuvos ir užsienio“, – sakė Trakų parapijos klebonas kun. Jonas Varaneckas.

Nuo rugsėjo 3-iosios Trakų bažnyčia jau bus vadinama Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bazilika. Bazilika – tai garbės titulas, popiežiaus skiriamas ypatingą reikšmę turinčioms bažnyčioms visame pasaulyje. Trakų bažnyčia fundavo Lietuvos Didysis kunigaikštis Vytautas. Bažnyčioje gerbiamas malonėmis garsėjantis Dievo Motinos paveikslas buvo pirmasis paveikslas Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje, karūnuotas Romos popiežiaus dovanotomis karūnomis. Trakų šventovė nuo seno lanko piligrimai iš Lietuvos, Lenkijos, Baltarusijos, Latvijos ir kitų šalių.

Nuo rugsėjo 1-osios Lietuvoje prasidėjo vyskupų paskelbtas Trakų Dievo Motinos, Lietuvos Globėjos, paveikslu karūnavimo 300 metų jubiliejus. Pagrindinės jubiliejaus iškilmės vyks 2018 metų rugsėjo pradžioje – šiais metais bus minimas Lietuvos valstybės šimtmetis. Lietuvos Respublikos Seimas 2018 metus yra paskelbęs Lietuvos Globėjos, Trakų Dievo Motinos, paveikslu karūnavimo 300-ųjų metinių minėjimo metais. Rengiantis 300 metų karūnavimo iškilmėms ir Valstybės 100 metų gimtadieniui, Trakuose kas mėnesį vyksta akcija „Malda už miestą ir Tėvynę“ – tai maldos ir šlovinimo vakarai už Trakų rajono ir visos šalies gyventojus. Jubiliejiniais metais bus organizuojamas Tarptautinis mariologinis kongresas, LR Seime rengiama jubiliejui skirta tarptautinė konferencija, Trakuose vyks teminės paskaitos, sakraliniai ir kultūriniai renginiai.

Trakų bazilika bus aštunta mažoji bazilika Lietuvoje. Bazilikomis yra paskelbtos Vilniaus ir Kauno arkikatedros, Šiluvos, Žemaičių Kalvarijos, Marijampolės, Krenavos šventovės ir Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčia. Bazilikos skirstomos į didžiąsias (jos yra keturios Romoje) ir mažąsias, kurių visame pasaulyje yra beveik du tūkstančiai.

-viltensis.lt

Palaimintas pranciškonų konventualų vienuolynas

Rugpjūčio 27 d. vyko pranciškonų konventualų (OFM Conv.) atgauto vienuo-

kojos, bei Šiluvos baziliką su garsiuoju ir maloninguoju Dievo Motinos su Kūdikiu atvaizdu. Užbaigiant procesiją bazilikoje arkivyskupas visus palaimino Švenčiausiuoju Sakramentu.

Rugsėjo 7-oji tradiciškai (nuo 2011 m.) Šilinėse skiriama šv. Jonui Pauliui II ir katalikiškoms bendruomenėms. Pagrindinėse šv. Mišiose buvo meldžiama katalikiškoms bendruomenėms ir ypač katalikiškoms mokykloms, kad jos savo veikla ir gyvenimu liudytų prisikėlusį Kristų. „Ir Kūdikis Jėzus augo, brendo – buvo toks pat, kaip čia, aikštėje, susirinkę moksleiviai, studentai. Būkime šiandien Marijos mokykloje“, – sveikindamas gausią ir jaunatvišką piligrimų minią sakė iškilmingai Eucharistijai vadovavęs Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas SJ.

Ganytojas sveikino Šiluvoje apsilankiusį LR Seimo pirmininką Viktorą Pranciškietį, piligrimystę į Šiluvą šią gražią rudens dieną surengusius Kauno, Panevėžio, Šiaulių, Telšių, Vilniaus, kitų Lietuvos miestų katalikiškų mokyklų ir gimnazijų vadovus, mokytojus ir moksleivius, Katalikiškųjų mokyklų asociaciją, Šiluvą atleidams išpuošusį Karaliaus Mindaugo profesinio rengimo centrą, Marijos legioną, Gyvojo rožinio, Šiluvos Marijos ir Pal. Jurgio Matulaičio draugijų, Vysk. M. Valančiaus blaivybės sąjūdžio ir kitų bendruomenių, organizacijų, draugijų bei maldos grupių narius ir visus piligrimus, ypač organizuotai atvykusius iš įvairių parapijų.

Eucharistiją koncelebravo Panevėžio vyskupas Linas Vodopjanovas OFM, Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius SJ bei kelių vyskupijų kunigai, tarp jų ir tarnaujantys kapelionais mokyklose. Giedojo jungtinis Kauno „Vyturio“ ir Jėzuitų gimnazijos choras, diriguojamas Renaldos Burinskienės.

Homiliją sakęs vysk. L. Vodopjanovas pasidalijo džiaugsmu šį rudenį vėl susitikti Šiluvoje – kaip ir šimtmečiais, taip ir šiandien ši šventovė yra palaimos vieta. Šiluvą kaip piligrimas ir kaip pirmasis Lietuvoje viešėjęs Šventasis Tėvas aplankė ir šv. Jonas Paulius II. Panevėžio vyskupas iškėlė Šventosios Šeimos pavyzdį. Kiekviena krikščioniška šeima yra Šventosios Šeimos atvaizdas, turi nuostabią misiją – būti ne tik visuomenės, bet ir Bažnyčios gyva ląstelė. Šeimose iš kelių kartų mokomės ir semiamės tikėjimo išminties. Mokytojams buvo pacituotas jiems skirtas (2017 m. gegužės 31 d.) Lietuvos vyskupų laiškas. „Su Marija ieškokime Jėzaus. Prašykime Marijos padėti Jį mums atrasti“, – sakė Panevėžio vyskupas, atkreipdamas dėmesį, jog ir Marija, ir mokiniai Emauso kelyje ne iškart pažino dieviškuosius slėpinius. Ir mes tikėjimu nuolat esame kelyje.

Vakare šv. Mišiose šv. Jono Pauliaus II užtarimo melsta dar ieškantiems Dievo. Giedojo Kauno Įgulos bažnyčios kamerinis choras „Te Deum“ (vad. Audrius Petrauskas). Pasak liturgijai vadovavusio arkivyskupo L. Virbalo, Jonas Paulius II daug keliavo, sutikdavo daug žmonių ir mokėdavo juos prakalbinti. Homiliją sakęs „Marijos radijo“ programų direktorius kun. Povilas Narijauskas atkreipė dėmesį į bendruomenes. Pagal apaštalą Paulių, jas sieja dėkojimas ir malda vienu už kitus, Dievo karalystės skelbimas rūpinantis ne savo, bet Dievo šlove.

20 val. Šiluvos bazilikoje prasidėjo nakties Vigilija – Švč. Sakramento adoracija laukiant Mergelės Marijos Gimimo. Rugsėjo 7 d. piligrimų sielovadoje talkino Kėdainių dekanatas.

Šiluvoje, be gausių kitų piligrimų, rugsėjo 8-ąją apsilankė Maltos ordino Pagalbos tarnybos, Piligrimystės paramos-labdaros fondo, Lietuvos vyskupijų Caritas bendradarbiai ir savanoriai, Neįgaliųjų draugijos, Kauno klinikų, Krikščioniškųjų gimdymo namų, Respublikinės ligoninės, kitų miestų ligoninių vadovai ir personalas, Marijampolės specialiųjų globos namų, įvairių vietovių

senelių, globos, slaugos namų bendruomenės. Šią dieną piligrimų sielovadoje patarnavo Kauno II dekanato kunigai.

Nuo pat ryto aukotose šv. Mišiose buvo meldžiama malonės pasitikėti Dievo gailėstingumu, dėkojama jam už žmogaus gyvybę ir meldžiamasi už gundomus nutraukti negimusių kūdikių gyvybę ar ją jau nutraukusius.

„Šiluvoje akis keliame į Jėzų“, – katechezėje prieš pagrindines pamaldas, užbaigus Rožinio maldą aikštėje, sakė Telšių vyskupijos kun. Ramūnas Norkus, visų dėmesį atkreipdamas į Jėzaus palyginimą apie plėšikų sumuštą žmogų. Tik vienas pakeleivis jo pasigalėjo, kunigas ir levitas praėjo kita kelio puse. Šis pakeleivis mums – tai pats Jėzus, kuris pamato sužeistą žmogų, susigraudina, užpila aliejaus, aptvarsto, vedasi namo, suranda kito žmogaus pagalbą. Visų, kurie pasilenkia prie sergančiojo, akimis žvelgia pats Jėzus.

„Sveikinu ir linkiu visiems, ypač ligoniams, būti sustiprintiems Šiluvoje Mergelės Marijos“, – sakė Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas, pradėdamas iškilmių Eucharistiją, kurioje prašyta tikėjimo, vilties ir meilės ligoniams bei visiems besirūpinantiems jų sveikata. Eucharistiją koncelebravo Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius, kelios dešimtys kunigų, tarp jų – gydymo įstaigų kapelionai. Asistą rengė Telšių seminarijos seminaristai. Giedojo jungtinis Kretingos bei Palangos parapijų chorai, grojo Palangos orkestro instrumentinė grupė (vadovai Lina Pudžiuvytė, Alvidas Remesa, Edmundas Jucevičius).

„Į Šiluvą mus atveda noras padėkoti Dievo Motinai už patirtą globą. Dar dažniau atvykstame su savo rūpesčiais, pasiilgę gailėstingosios Motinos žvilgsnio, vildamiesi, kad ji sugrąžins ramybę“, – homilijoje sakė arkivyskupas emeritas S. Tamkevičius, atkreipdamas dėmesį, jog Marija buvo ir visos Lietuvos, daug represijų patyrusių jos žmonių viltis ir pagalba. Šiandien ir visa Lietuva su girtavimais, korupcija, neviltimi atrodo tarsi ligonis, tačiau dar didesnė nelaimė būtų, jei nusvirtų maldai sudėtos mūsų rankos, jei neliktų tikėjimo, jog didžiausias turtas yra Dievas, kuris veikia kiekviename žmoguje, ypač juo pasitikinčiame.

Vakaro šv. Mišiose melstasi už kenčiančius nuo priklausomybių ir jų artimuosius. Homiliją pasakęs Telšių vyskupijos koadjutorius vyskupas Kęstutis Kėvalas, be kita ko, klausė, ar paklusti Dievui reiškia prarasti savo laisvę? Paradoksalu – kiek atsiduodi Dievui, tiek ir tampi laisvas ir galingas. Dievas dovanoja laisvę įveikti mus grasinančius demonus. Homilijoje paraginta išdrįsti ir priimti Dievo laisvę, tapti šventiems ir jo malonių pilniems. Giedojo Vadžgirio sakralinis ansamblis. Mišių pabaigoje ganytojai laimino vaikus. Vėliau Vidinio išgydymo pamaldas aikštėje vedė misionierius iš Lenkijos Marcinas Zieliński.

Rugsėjo 9-ąją Šiluvos piligriminėje šventovėje malda apglėbti visos Lietuvos jaunimas ir šeimos. Švęsti Marijos, Jėzaus ir mūsų Motinos, Gimimo, melsti Dievo artumo studijose, šeimų kasdienybėje, tarnystėse atvyko daug šypsenų ir giedrumo į atlaidus atvežusių piligrimų – moksleivių ir studentų, šeimų su vaikais (vaikams atlaiduose skirta ir atskira „Magnificat“ palapinė), sužadėtinių, šeimų judėjimų, šeimų ir jaunimo sielovados bendradarbių, kitų organizacijų.

Šiluvos informacijos centre mokymą šeimoms „Marijos ir Juozapo mokykloje“ iš pat ryto vedė misionierius t. Rastislavas Dluhý CSsR (Slovakija).

Rugsėjo 9 d. pilnutėlė aikštė džiugių, šventiškai nusiteikusių piligrimų prieš vidudienį meldėsi Rožinio malda, klausėsi katechezės, prašė Dievo Motinos užtarimo Loreto litanijos invokacijomis rengdamiesi švęsti Eucharistiją.

„Marija, Tu matai, ko trokštame, kokie yra mūsų gyvenimai. Pasveikink kiekvieną iš mūsų, kad ir mūsų širdyse kažkas šoktelėtų...“ – ypatinga katecheze ir

lyno pašventinimo išskilmė. Šventė prasidėjo gailėstingumo valandą Vilniaus Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčioje šv. Mišiomis, kurioms vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas.

Vilniaus arkivyskupijos ganytojas sveikino gausiai susirinkusius svečius iš Lietuvos ir užsienio: ordino vyresniuosius, Kaišiadorių vyskupą ordinarą Joną Ivanauską, svečius kunigus, politikus, pašvęstojo gyvenimo atstovus ir tikinčiuosius.

Mišių pradžioje arkivyskupas Gintaras Grušas dėkojo Dievui už Jo gailėstingumą ir skatino tikinčiuosius Juo pasitikėti: „Nors gyvenime pasitaiko įvairių negandų, bet Viešpats padeda tiems, kurie juo pasitiki. Šiandieną broliai pranciškonai sugrįžta į savo bendruomenės namus, kurie kadaise buvo neteisėtai nusavinti.“

Pasibaigus šv. Mišioms buvo laiminnamas vienuolynas. Gdansko provincijos provincijolas t. Janas Maciejowski padėkos kalboje pabrėžė, kad vienuolyno atgavimas buvo išmelstas ir bus skirtas ne tik pranciškonams vienuoliams, bet ir visiems, kuriems reikia Dievo pagalbos. Broliai pranciškonai dėkojo žmonėms už pagalbą susigražinant istorinį vienuolyną ir visiems, kurie padeda broliams Lietuvoje vykdyti jų misiją.

-vilnensis.lt

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Rugsėjo 6 d. Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijoje vyko Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas. Jame dalyvavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas, Vilniaus arkivyskupo augziliaras vyskupas Arūnas Poniškaitis bei arkivyskupijos sielovadoje dirbantys dvasininkai. Kunigų susirinkimas prasidėjo Valandų liturgijos Dienine malda.

Vilniaus arkivyskupijos kancleris kun. Kęstutis Palikša pristatė Suaugusiųjų įkrikščioninimo programą, kurios pro-

jektą parengė Lietuvos katechetikos centras. Šią programą jau dabar galima taikyti suaugusiųjų katechezei, o kitais metais, Lietuvos Vyskupų Konferencijai patvirtinus galutinę Suaugusiųjų įkrikščioninimo apeigyno naudojimo Lietuvoje gaires, vyskupų patvirtinta programa reikės vadovautis visoje Lietuvoje. Vykdamas katechetinę veiklą, svarbu ne tik perteikti tikėjimo žinias, bet ir padėti ugdyti krikščionišką mąstymą ir gyvenimą. Katechezė turėtų būti susijusi su dalyvavimu liturgijoje, karitatyviniame veikloje, įtraukimu į bendruomenę. Suaugusiųjų įkrikščioninimo apeigynė aptariamos skirtingos situacijos: kai kreipiasi nekrikštyti suaugę asmenys, nekrikštyti katechetinio amžiaus vaikai, pakrikštyti, bet dar nepriėmę Eucharistijos bei Sutvirtinimo sakramentų, ir pakrikštyti kitų konfesijų nariai. Programą vykdo komanda, kurią sudaro parapijos klebonas, teologinį išsilavinimą turintis katechezės vadovas, globėjai, katechetai, iš anksto numatomi krikštą gavę, kurie kartu su parapijiečiais kviečiami dalyvauti įkrikščioninimo procese. Asmens krikščioniškas gyvenimas neturėtų apsiriboti sakramentų priėmimu – reikia nuolat ugdyti savo tikėjimą ir aktyviai dalyvauti parapijos veikloje.

Vilniaus arkikatedros administratorius kun. dek. Virginijus Česnulevičius ir Vilniaus Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapijos klebonas kun. Vytautas Rapalis pasakojo, kaip suaugusiųjų įkrikščioninimas vyksta jų parapijose. Pasirengimas santuokai dažnai tampa proga pasiruošti ir priimti įkrikščioninimo sakramentus. Ypač vertingas rekolekcijų laikas, nes jis suteikia galimybę pabūti kartu, gilintis į tikėjimą. Sunkiausia išlaikyti katechezės tęstinumą pabaigus programą ir įtraukti žmones į parapijos veiklą. Taip pat vyko diskusijos apie sužadėtinių ir trumpam į Lietuvą grįžtančių ir įkrikščioninimo sakramentus norinčių priimti asmenų sielovadą.

Vyskupas Arūnas Poniškaitis priminė Vaikų ir jaunuolių ruošimo Atgailos, Eucharistijos ir Sutvirtinimo sakramen-

aliuzija į Evangelijoje minimą Elzbietos aplankymą į piligrimus kreipėsi br. kun. Astijus Kungys OFM.

Vėliau išskilmingoje Eucharistijoje buvo meldžiamasi už Lietuvos šeimas ir jų dvasinį atsinaujinimą. Eucharistijai vadovavo Telšių vyskupas koadjutorius Kęstutis Kėvalas, koncelebravo Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas, Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius bei kunigai – ne tik Lietuvos vyskupijų, bet ir kelių kraštų – iš Lenkijos (Punsko), JAV (Floridos), Kanados (Toronto) bei Slovakijos. Patarnavo nuolatiniai diakonai Audrius Jesinskas ir Darius Venčkauskas bei Kauno kunigų seminarijos klierikai. Giedojo Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčios choras „Ave Verum“ (vad. Vidmantas Ruzgys).

Kauno arkivyskupas L. Virbalas liturgijos pradžioje džiugiai sveikino brolius vyskupus, kunigus, vienuolius, kelis Seimo narius, LR Socialinės apsaugos ir darbo ministrą Liną Kukuraitį, gausiai susirinkusias šeimas ir jaunimą, vyskupijų Šeimos ir Jaunimo centrų darbuotojus, ateitininkus, „Tikėjimo ir Šviesos“ bei „Arkos“ bendruomenių vadovus, narius ir draugus, Punsko lietuvius, kitas organizuotas piligrimų grupes – iš įvairių bendrijų, bendruomenių, judėjimų, parapijų bei iš pačių įvairiausių Lietuvos vietų.

„Laiminga įtikėjusi“, – Evangelijos eilute apie Mergelę Mariją pradėjo homiliją vysk. K. Kėvalas, sykiu keldamas klausimą: „O mes – ar esame laimingi įtikėję?“ Ko reikia, kad taip būtų? Įtikėjusieji turi dalytis džiaugsmu. Pasak vysk. Kęstučio, būti įtikėjusiam – tai būti laimingu žmogumi. Tam reikia nuolat tikėjimą atnaujinti vaikiškai pasitikint Dievu. „Mūsų šeimų ir jaunimo gyvenimą turime jungti su tikėjimo pajėgomis, ir bus perkeista mūsų tėvynė. Mes turime Viešpaties duotus ginklus ir priemones. Pats dangus aplankė mus drąsindamas per Mergelę Mariją Šiluvoje. <...> Atvykote čia, nes žinote gerą adresą, kur skatinti savo vaikus, savo šeimas stiprinti tikėjimą. Viešpats yra paruošęs jums didžiųjų dalykų, kaip Mergelei Marijai, kuri šlovina: „Didžiųjų dalykų padarė man Visagalis, ir šventas yra Jo vardas!“ (Lk 1, 49), – sakė vysk. K. Kėvalas, užbaigdamas homiliją.

Po jos sutuoktiniai aikštėje buvo pakviesti atnaujinti Santuokos sakramentą – padėkojant Dievui už gyvenimo draugą(-ę), paprašant pagalbos ir toliau mylėti bei tapti Jo meilės liudytojais. Su Bažnyčios palaiminimu išsiųsdamas šeimas į jų kasdienybę liudyti šio pašaukimo grožio, dėkodamas visiems už piligrimystę į atlaidus ir bendrą malda, Kauno arkivyskupas pakvietė neskubėti iš Šiluvos, aplankyti abi šventoves, palapines prie aikštės, vienuolių rankdarbių ir suvenyrų mugę, dalyvauti šeimų agapėje ir tolesnėje dienos maldų programoje. Šių Mišių pabaigoje vyskupai bei „Marijos radijo“ vadovai pasirašė naujos „Marijos radijo“ studijos Kaune statybos raštą.

Kitose šv. Mišiose melstasi už žmones, kurie savo dosnia meile ir šeimos šiluma dalijasi su našlaičiais, apleistais vaikais. Prašyta Viešpatį laiminti vaikelio besilaukiančias šeimas, su dėkingumu Dievui prisimintas pal. Teofiliaus rūpestis dėl šeimų ir vaikų, kurių jis rodė tiek tarnaudamas svetur, tiek tapęs Kaišiadorių vyskupu. Mišiose kartu gyvenančios poros buvo drąsinamos priimti Santuokos sakramentą ir Dievo pagalbą šeimai. Giedojo Kauno Vilijampolės parapijos, Raseinių jaunimo chorai. Piligrimų sielovadoje talkino Raseinių dekanato kunigai, tądien aukoję šv. Mišias, teikę kitus sielovados patarnavimus.

Vakarop Šiluvą pasiekė ir Sutaikinimo pamaldose dalyvavo jaunieji piligrimai – tai Kauno arkivyskupijos moksleiviai ir studentai, Jaunimo centro ir akademinės sielovados bendradarbių suburti į šimtmečiais gyvą piligrimystę pėsčiomis. Moksleiviai dalyvavo vienos dienos žygyje pėsčiomis nuo

Kaulakių, studentai 50 km iš Krakių keliavo į atlaidus nuo rugsėjo 7 d. Ateitininkai ėjo nuo Lyduvėnų.

Vakaro šv. Mišiose su jaunimu ir vakarop į Šiluvą suskubusiais piligrimais buvo dėkojama Dievui už žemdirbių ir girininkų darbą – kad juo liudytų kūrinijos grožį. Giedėjo Gargždų parapijos jaunimo choras. „Tegu Viešpats laimina žemdirbių, girininkų triūsą, tegu laimina ir mūsų širdžių dirvas, kad jose augtų tie gėrio daigai, kuriuos Jis pasėjo mumyse pašaukdamas į gyvenimą“, – sakė homilijoje šv. Mišioms vadovavęs Vilniaus arkivyskupijos augziliaras vyskupas Arūnas Poniškaitis, Lietuvos Vyskupų Konferencijos Jaunimo reikalų tarybos pirmininkas.

21 val. vakaro tamsą miestelyje nušvietė fakelai jaunų žmonių rankose. Daugiausia jaunų žmonių einama Žiburių procesija apjuosė Šiluvą aplink miestelį keliaujant su Švenčiausiuoju Sakramentu, sustojant jo pagarbinti stotelėse, skaitant Dievo žodį, pasidalijant liudijimais ir mąstymais apie pačius įvairiausius žmogaus pašaukimus. Šios procesijos intencija buvo malda už jaunus žmones, kad jie atrastų kelius, Viešpaties jiems numatytus jų gyvenime. Procesiją kartu ėjo ir Švenčiausiąjį nešė arkivyskupas L. Virbalas, vyskupas A. Poniškaitis, kunigai A. Končius, A. Kazlauskas, A. Alminas. Užbaigiant procesiją prie altoriaus aikštėje palaiminimu Švenčiausiuoju Sakramentu arkiv. Lionginas padaršino tuos jaunuolius, kurie dar nežino savo kelio, paragino ugdytis, augti, leisti skleisti Dievo meilei.

Rugsėjo 10 d., pagrindinį Šilinių sekmadienį – malda su palaimintuoju Teofiliumi už lietuvius pasaulyje ir taiką. Dar prieš pagrindines pamaldas vidudienį Šiluvos aikštę ir jos prieigas pripildę gausūs piligrimai iš įvairių kraštų, taip pat LRT tiesioginės televizijos transliacijos žiūrovai bei „Marijos radijo“ klausytojai dalyvavo iškilmingoje Eucharistijoje ir su nauju mūsų krašto užtarėju pal. Teofiliumi meldėsi už save, visus Lietuvos žmones ir lietuvius, kurie pasklidę pasaulyje, meldė atsakomybės priimantiems visai visuomenei svarbius sprendimus. Lietuvos vyskupų kvietimu Šiluvoje melstasi ir už taikų gyvenimą dabartinius pasaulio neramumus patikint Marijos Taikos Karalienės užtarimui.

„Jei į šią aikštę šiandien surinktume visus kelių kartų mūsų tautos buvusius kalinius, tremtinius katalikus, kuo jie labiausiai džiaugtųsi? Tų žmonių džiaugsmas būtų šv. Mišios, priimta Komunija. Kančios išgrynintas žmogus tai gerai supranta. Netrukus į širdis galėsime priimti Tą, kuris palaimintajam Teofiliumi ir kitiems Solovkų kaliniams buvo svarbiau už sveikatą ir patogumus“, – katechezėje sakė pal. Teofilias Matulionio beatifikacijos bylos postulatorius kun. Mindaugas Sabonis.

„Kaip reikia šiandien Viešpaties pagalbos, ypač mūsų laikams! Mergelės Marijos, pal. Teofilias užtariami, kreipkimės į Dievą, kuris visada lydi savo meile ir dovanoja gailėstingumą“, – netrukus iškilmingą Eucharistiją pradėdamas sakė Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas SJ ir džiugiai sveikindamas procesijoje prie altoriaus atėjusius brolius vyskopus, kunigus, diakonus ir seminaristus, pašvęstojo gyvenimo brolius ir seseris, valdžios žmones, daugiatūkstantinę piligrimų minią iš įvairių Lietuvos kampelių, žmones prie televizorių ar radijo imtuvų, galbūt šiuo metu esančius ir toli nuo Tėvynės.

Šią Eucharistiją palaimintojo Teofilias Matulionio artumoje – didžiajame relikvijoriuje prie altoriaus aikštėje – koncelebravo Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas, Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius SJ, Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas, Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Vilniaus arkivyskupijos augziliaras vyskupas Arūnas Poniškaitis, Telšių vyskupijos ko-

tams Vilniaus arkivyskupijoje gaires. Jose apibūdinama, kas yra katechizuojami, koks tėvų ar globėjų indėlis, kas yra katechezės vykdytojai, kokia programa, laikas, vieta, sakramentų šventimo aplinkybės. Dar nepakrikštytus vaikus, kurių tėvai pareiškia norą parengti juos Atgailos ir Eucharistijos sakramentams, rekomenduojama, supažindinus su Krikšto liturgija bei įsipareigojimais, krikštyti Viešpaties Apsireiškimo (Trijų Karalių) šventės dieną, kad per gavėnią vaikai jau galėtų priimti Atgailos sakramentą. Sekmadieniais vaikams, kurie ruošiasi pirmajai šv. Komunijai, rekomenduojama dalinti sekmadienio knygelės „Gyvenu Dievo Žodžiu“ lapelius (vietoje parašų rinkimo). Kiekvienoje parapijoje turi būti vedama Pirmąją šv. Komunią priėmusių knygą, kurioje, be vaiko vardo, pavardės, gimimo datos, pirmosios šv. Komunijos priėmimo datos ir vietos, nurodoma ir krikšto vieta bei data. Taip pat kiekviena parapija turi turėti Sutvirtinimo sakramentą priėmusių knygą. Joje įrašoma sutvirtintojo vardas, pavardė, Sutvirtinimo vardas (skirtingas nei Krikšto vardas), gimimo data, Krikšto vieta ir data, Sutvirtinimo sakramento teikėjas, data, vieta, globėjo vardas ir pavardė.

Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorius kun. Hans Friedrich Fischer pristatė seminarijos aktualijas, pakvietė melsti pašaukimu, pasidžiaugė dideliu dešimties kandidatų, įstojusių į parengiamąjį seminarijos kursą, būriu. Arkivyskupas pristatė naująją Vilniaus arkivyskupijos Caritas direktorę Daivą Kanevičienę. Ji kvietė aktyviai išsakyti lūkesčius, pastabas ir drauge pastebėti vargšus, skriaudžiamuosius, kurių niekas nenori pamatyti. Direktorė pabrėžė, kad Caritas užduotis – kartu su parapijos bendruomenėmis įgyvendinti diakonijos užduotį.

Arkivyskupas atkreipė dėmesį į besiplečiančią Vilniaus akademinės sielovados centro veiklą: priimta naujų darbuotojų, į veiklą įtraukiami miesto parapijose dirbantys vikarai tam, kad būtų bendradarbiaujama su vietinėmis

bendruomenėmis, maldos, šlovinimo grupelėmis ir jauni žmonės būtų laukiami ir priimami. Iš studentų, iš jaunų darbuotojų kyla ir naujų pašaukimų.

Jau pradėtas švęsti Trakų Dievo Motinos, Lietuvos Globėjos, paveiklo karūnavimo 300 metų jubiliejus. Rugsėjo 3 d. Trakų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčia paskelbta bazilika. Apaštališkoji Penitencijarija Trakų Dievo Motinos jubiliejaus metu, nuo 2017 m. rugsėjo 1 d. iki 2018 m. rugsėjo 8 d., suteikia visuotinius atlaidus, kuriuos tikintieji galės gauti įprastinėmis sąlygomis (atlikę sakramentinę išpažintį, priėmę eucharistinę Komuniją ir pasimeldę Šventojo Tėvo intencijomis) ir skirti taip pat už skastykloje kenčiančias tikinčiųjų sielas. Parapijos, bendruomenės kviečiamos apsilankyti ir melstis Trakų bazilikoje, taip puoselėti piligrimystės tradicijas, pasinaudoti veiksmingu būdu telkti žmones ir stiprinti broliškus tarpusavio ryšius. Šiais metais taip pat prisimename Lietuvos Krikšto 630 metų jubiliejų, rengiamasi dalyvauti Fatimoje vykstančiame Švč. Mergelės Marijos apsireiškimo šimtmečio minėjime. Ateinančiais metais – Lietuvos valstybės 100 metų jubiliejus, 25-erių metų sukaktis nuo popiežiaus šv. Jono Pauliaus II apsilankymo Lietuvoje, taip pat 25-eri metai nuo Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos atkūrimo.

Arkivyskupas ragino kunigus pasinaudoti galimybe atlikti rekolekcijas spalio mėnesį. Jas ves Balstogės vyskupas augziliaras Henrikas Ciereško ir vyskupas Jonas Kauneckas.

-ksb-

Padėkos už laisvę diena Šiaulių vyskupijoje

Rugpjūčio 27 d. minėta Padėkos už laisvę diena, eitas Padėkos už laisvę piligriminis žygis iš Tytuvėnų į Šiluvą, kuriam vadovavo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis.

Padėkos už laisvę dienos išvakarėse, rugpjūčio 26-ąją, Šiaulių miesto švie-

adjutorius vyskupas Kęstutis Kėvalas, Kaišiadorių vyskupas emeritas Juozas Matulaitis, Apaštališkosios nunciatūros patarėjas mons. Matthew Amponsah-Saamoa bei kelių vyskupijų kunigai. Mišių maldoje dalyvavo ir svečias – Vilniaus ir Lietuvos ortodoksų Bažnyčios arkivyskupas metropolitas Inokentijus.

Asistą rengė Kauno kunigų seminarijos diakonai ir seminaristai. Viešpaties šlovei ir visų širdžių džiaugsmui įkvėptai giedojo net kelių kolektyvų – VDU KTF mišraus choro „Veritas“, Kauno sakralinės muzikos mokyklos „Cantores David“ bei Marijampolės Č. Sasnausko – jungtinis choras ir solistas Mindaugas Zimkus. Chorui dirigavo Vita Liaudanskaitė-Vaitkevičienė ir Mindaugas Radzevičius. Grojo Lietuvos karinių oro pajėgų orkestras, vadovai Ričardas Kukulskis ir Remigijus Terminas.

Homiliją sakęs Kauno arkivyskupas L. Virbalas pradžioje priminė Mergelės Marijos sutikimą priimti Dievo planą, kurio lig tol nebuvo jos gyvenimo ir ateities planuose. Švenčiame Dievo pasirinkimą, kuris tapo išgelbėjimu visiems žmonėms, ir Marijos atsiliepimą. „Jei esate čia – jau išgirdote Dievo kvietimą. Jus jau sužavėjo tai, ką Dievas atliko Mergelei Marijai ir per ją. Dabar priimkime ir patikėkime, kad niekas nesutrukdys Dievui toliau padėti, jei tik norėsimė, jeigu juo pasitikėsime“, – pasitikėjimo ir vilties žodžiu dalijosi ganytojas. „Šiandien meldžiame pal. Teofiliaus užtarimo visiems Lietuvos žmonėms, ypač atsakomybės suvokimo priimančioms sprendimus – tiek mažiausioje bendruomenėje, tiek ir valstybėje. Atsakomybė – tai žvelgti plačiu žvilgsniu. Matyti ne vien save ar savo naudą, bet ir kitus. Suvokti, kad mano sprendimai paveiks ir kitų gyvenimą. Atsakomybė susipina su meile – be meilės kažin ar ji būtų įmanoma“, – sakė arkiv. L. Virbalas, pasidalydamas visų troškimu teisingesnės ir šviesesnės Tėvynės, kurioje neliktų pralaimėjusiųjų ar atstumtųjų, kad niekas iš jos nebėgtų, bet norėtų į ją kuo greičiau sugrįžti, kad visi lietuviai, kad ir kur gyventų, jaustų atsakomybę už savo šalį.

Popietę Šiluvoje sutikti Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio vadovaujami XV tarptautinio piligriminio žygio iš Kryžių kalno daugiau kaip 400 dalyvių, kurie, be to, dar dalyvavo šv. Mišiose už Lietuvos ateitį – jaunimą.

Piligrimų sielovadoje, be nuolat čia tarnaujančių beveik dešimties kunigų, sekmadienį talkino Kauno I dekanato kunigai. Jie tarnavo klausyklose, aukojo Mišias, kuriose buvo meldžiamasi už persekiojamus krikščionis, Dievo gailestingumo ir paguodos prašoma patyrusiems smurtą ir patyčias, dėkojama Dievui už pal. Teofiliaus brangintą Eucharistijos dovaną, prašoma malonės atsakingai kurti ir saugoti Dievo dovanotą pasaulį. Giedojo Kauno Pal. Jurgio Matulaičio, Klaipėdos Šv. Kazimiero parapijų, Kauno Kristaus Prisikėlimo bazilikos „In Vivo Dei“ chorai, Babtų parapijos ir Jono Pauliaus II bendruomenės jaunimas.

„Mūsų malda yra už jus“, – sakė Šiluvos aikštėje rugsėjo 11 dieną Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas, sveikindamas į Šilines atvykusius Vidaus reikalų ministerijos, policijos, Generalinės prokuratūros, Valstybės sienos apsaugos, Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybų vadovus ir pareigūnus, jų šeimas ir artimuosius, pamaldose giedojusį VRM „Sakalo“ vyrų chorą (vad. Romas Makarevičius) bei reprezentacinį pučiamųjų orkestrą (vad. Egidijus Mišnius), taip pat visus Šiluvos piligrimus.

Pamaldose kartu su vidaus reikalų sistemos darbuotojais, policininkais, ugniaisiais-gelbėtojais, sienų apsaugos, prokuratūros darbuotojais, jų artimaisiais dalyvavo ir vadovybė: Vidaus reikalų ministerijos kancleris Algirdas Stončaitis, policijos generalinis komisaras Linas Pernavas, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorius Kęstutis Lukošius, Valstybės sienos apsaugos

tarnybos vado pavaduotojas Štabo viršininkas plkn. Vidas Mačaitis bei generalinio prokuroro pavaduotoja Margarita Šniutytė-Daugėlienė.

Į aikštę vidudienį pareigūnai atžygiavo eiseną. Prieš iškilmingą Eucharistiją katechezėje Telšių vyskupo vikaras Klaipėdos kraštui kun. Vilius Viktoravičius atkreipė dėmesį į Mergelės Marijos tarpininkavimą tarp Dievo ir žmogaus. Kiekvienas trokštame supratimo – Dievo Motina gerai supranta mus ir perduoda savo Sūnui Jėzui mūsų problemas, rūpesčius. Pasak kun. V. Viktoravičiaus, kai pritrūkstame ramybės, ieškome sprendimų, meldamiesi turime įsiklausyti, kokia yra Dievo išmintis, koks yra jo atsakymas. Marija vaizduojama su Kūdikiu ant rankų – mums taip pat reikia kūdikiško pasitikėjimo.

Eucharistijos liturgijai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas, koncelebravo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius, Lietuvos policijos kapelionas kun. Algirdas Toliatas CO, kunigai, tarnaujantys policijos kapelionais bei atvykusieji iš įvairių vyskupijų.

Homiliją pasakęs Šiaulių vyskupas E. Bartulis padėkojo pareigūnams ir jų šeimoms, vaikams, kurie stengiasi palaikyti jų tarnystę supratimu, malda. „Mes daugiausia gsiname blogio gaisrus, o turime žvelgti į jų priežastis“, – sakė ganytojas, visų dėmesį atkreipdamas į Dievo meilės mokytoją Mergelę Mariją. Be meilės sunki tampa prevencija ir pastangos sumažinti blogį. Jauni ir įpykę žmonės gali kalėjimuose, atsidūrę ten todėl, kad nepažįsta meilės ir Dievo. Homilijoje paraginta pasitikėti ne pasaulio dvasia, bet Dievu, prie įstatymų kodeksų knygų laikyti ir Šventąjį Raštą. Tik geri darbai iš meilės Dievui gali pakeisti Lietuvos ir pasaulio veidą.

Liturgijos pabaigoje visų vardu žodį taręs VRM kancleris A. Stončaitis padėkojo už malda ir ypač už pastarųjų metų aktyvesnę Bažnyčios Lietuvoje bendradarbiavimą padedant prekybos žmonėmis, smurto sumažinimo prevencijoje ir šia proga įteikė simbolinę dovaną Kauno arkivyskupui. Pamaldos užbaigtos LR himnu.

Šią dieną piligrimams patarnavo Ukmergės dekanato kunigai, o karitiečiai vaisino arbata *Caritas* palapinėje. Šioje palapinėje kasdien teminius pokalbius rengiantis *Caritas* rugsėjo 11 d. kvietė į susitikimą tema „Nusikaltimas ir bausmė: o kaip sugrįžti?..“ Temą pristatė Kauno arkivyskupijos *Caritas* programos „Benamių ir nuteistųjų integracija“ darbuotojai Mindaugas ir Vitalija bei savanoriai, keletą metų lankantys nuteistuosius.

Šv. Mišiose Apsireiškimo koplyčioje ir bazilikoje melstasi už senelius, vienišus žmones ir jais besirūpinančius, prašoma drąsos nuteistiesiems atsiverti Gailestingumo Dievui, dėkojama už pal. Teofiliaus skatinimą gyventi dorai ir blaiviai, meldžiama Dievo gailestingumo praradusiems viltį ir tikėjimo malonę. Giedojo Ramygalos, Šiaulių Šv. Jurgio, Lygumų, Viduklės parapijų chorai. Vakaro Mišiose melsta vilties ir apsisprendimo suklydusiems grįžti į prasmingą gyvenimą. Homilijoje Lietuvos policijos kapelionas kun. Algirdas Toliatas CO ragino mąstyti, kaip į mus žvelgia mylintis Viešpats ir koks yra mūsų žvilgsnis į kitą?

Rugsėjo 12-osios vidudienį iškilmingoje atleidų Eucharistijoje prašyta Dievo globos Tėvynei ir jos gynėjams – kariams, partizanams, šauliams, savanoriams ir jų šeimoms. Iškilnėse, be karių, generolų, puskarininkių, karininkų, karių, šaulių, krašto apsaugos savanorių, kitų laisvės kovotojų dalyvavo Vidaus reikalų ministras Eimutis Misiūnas ir ministerijos darbuotojai, Lietuvos kariuomenės vadas generolas leitenantas Vytautas Jonas Žukas. Šiluvoje apsilankė ir sąjungininkų karių iš Lenkijos, Olandijos, Vokietijos, JAV.

suoliai rinkosi ant Sukilėlių kalnelio, kur sutiko Šiaulių vyskupą Eugenijų Bartulį, tarptautinės TFP organizacijos narius bei skautų delegaciją iš Gudijos.

Mitinge kalbėta apie tai, kaip svarbu saugoti laisvę, apie jai grasinančią liberalios moralės ideologiją. Šiaulių miesto mero patarėjas Audrys Narbutas žmogaus, šalies laisvę kildino iš šv. Mergelės Marijos laisvo sutikimo, kurio dėka „ir mes gavome teisę sekti Jėzumi“. Sausio 13 d. įvykių dalyvis Alfonsas Burzga laisvę siejo su laime: „esame laimingi, nes neturime milijonų, bet turime džiaugsmą širdy“. Žmogiškųjų santykių svarbą pabrėžė Šv. Kazimiero ordino komtūras Kazimieras Alminas.

Nuoširdžiai dėkota TFP delegacijos nariams, kiekvienais metais aplankančiams Lietuvą su Fatimoje pasirodžiusios Švč. Mergelės Marijos statula. Ši organizacija, anot A. Narbuto, primena mums prigimtines teises, kurios dėl sovietinės ideologijos ištrintos iš mūsų politikos ir visuomenės. Seimo narys Stasys Tumėnas akcentavo TFP organizacijos puoselėjamų vertybių – tradicijos, šeimos, nuosavybės ryšį: jei yra šeima, joje iš kartos į kartą perduodamos vertybės.

„Dėkui Viešpačiui, Lietuva laisva, – sakė už TFP organizacijos veiklą Lietuvoje atsakingas advokatas Renato Murta de Vasconsales, – tačiau negalime pamiršti, kad šiandien pasaulis yra didelėje moralinėje krizėje.“ Advokatas paminėjo tik vieną – genderizmo ideologiją.

Muzikiniiais intarpais renginį puošė Šiaulių bičiulių choras, Šiaulių tremtinių choras, Šiaulių pučiamųjų orkestras.

Pavakare vėliavomis bei Švč. Mergelės Marijos statula nešina eiseną Vilniaus gatve pajudėjo link katedros. Čia 18 val. šv. Mišias aukojo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Evangelijos mintį ganytojas susiejo su Laisvės dienos minėjimu bei besisvečiuojančios TFP organizacijos puoselėjamomis vertybėmis, taip pat šios organizacijos skelbiama Fatimos žinia. „Kokios bus šeimos, tokia bus

ateities Lietuva“, – sakė Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis.

Pirmasis mitingas Padėkos už laisvę dieną – rugpjūčio 27-tą prasidėjo ankstyvą rytą Kelmėje. Šiaulių vyskupą Eugenijų Bartulį Kelmės dekanas kun. Mindaugas Grigalius, parapijiečiai, tarptautinės TFP organizacijos ir Baltarusijos skautų delegacijos nariai sutiko prie Kelmės bažnyčios. Po trumpo pasisveikinimo bei svečių giesmės organizuota iškilminga eisena į Kelmės Atgimimo aikštę. Kalbėtojų mintis apie laisvę, vertybes, gėrį, solidarumą vainikavo tautinės vėliavos iškėlimas. Antrasis mitingas surengtas Tytuvėnų vienuolyno kieme. Po jo, lydimi dūdmaišio garsų, Padėkos eisenos už laisvę dalyviai pėsčiomis išėjo į Šiluvą. Eisenai vadovavo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Jis stipriu balsu vedė giesmę bei Rožinio maldą, laimino iš sodybų palydėti eisenos išėjusius žmones, kartu padėkodamas už prie kelio padėtus obuolius. Lygiai taip pat džiugiai Šiaulių ganytojas dėkojo už „Malonių lietu“, lydėjusį piligrimus iki pat Šiluvos. Pirmą kartą per diaugiametę Padėkos už laisvę piligrimystės istoriją abi eisenos,ėjusios nuo Tytuvėnų ir nuo Dubysos, susitiko Šiluvos sankryžoje. Prie Šiluvos bazilikos piligrimus sutiko Šiluvos klebonas, vicedekanas kun. Erastas Murauskas. 12 val. prasidėjo šv. Mišios pilnutėlėje Šiluvos bazilikoje.

-irat-

Padėkos už laisvę šventė Šiluvoje

Rugpjūčio 27-ąją, paskutinį rugpjūčio sekmadienį, gausiai iš įvairių Lietuvos vietų į Šiluvą susirinkę piligrimai dėkojo Dievui už Tėvynės laisvę ir šventę Padėkos už laisvę, tremtinių, laisvės kovotojų dieną, kuri kasmet tampa įžanga į artėjančius didžiuosius Šilinių atlaidus.

Į šventę Šiluvoje tradiciškai pėsčiomis atkeliavo dvi gausios piligrimų eisenos nuo Dubysos ir Tytuvėnų. Kauno arkivyskupijos piligrimams vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas, Šiaulių krašto žmonėms – Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis.

„Darykite, kas jis jums lieps“, – šie Mergelės Marijos žodžiai tarnams Kanos vestuvėse gerai suprantami kariuomenės žmonėms, kurie įpratę vykdyti įsakymus“, – katechezėje prieš Eucharistiją sakė kun. Virginijus Veilentas. Karinių oro pajėgų kapelionato kapelionas, Lietuvos kariuomenės vyresnysis kapelionas supažindino su karių sielovados uždaviniais, kuriuos šiandien įgyvendina Lietuvos kariuomenės ordinariatas. Ši sielovada apima ne tik karius, bet ir jų šeimas, įvairias kariuomenės institucijas ir čia tarnaujančius žmones. „Ir visuomenėje, ir kariuomenėje svarbu ugdyti krikščionišką požiūrį į žmogų, – sakė kun. V. Veilentas, kviesdamas dėkoti Dievui už pal. Teofiliaus, buvusio kariuomenės vyriausiojo kapeliono, Tėvynės meilės pavyzdį. – Dabar mūsų eilė pasakyti, kaip suprantame, ką Kristus mums liepia daryti.“

Prie altoriaus sakralioje aikštėje priešais baziliką Eucharistijai vadovavo Lietuvos kariuomenės ordinariato apaštališkasis administratorius, Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas, koncelebravo Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas, Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius bei kunigai – kariuomenės kapelionai. Patarnavo kariuomenėje tarnystę atliekantys nuolatiniai diakonai Nerijus Čapas OFS ir Audrius Jesinskas. Asistą rengė Lietuvos karo akademijos Garbės kuopos kariai. Giedojo Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos vyrų choras „Kariūnas“ (vad. V. Versecas). Grojo Sausumos pajėgų orkestras (vad. Viktoras Ščetilnikovas).

Homiliją pasakęs arkivyskupas Gintaras Grušas pakvietė švenčiant Mergelės Marijos Gimimą apmąstyti Dievo planą Marijos ir mūsų gyvenime. Jame nėra atsitiktinių dalykų – Dievas kiekvienam yra skyres misiją, numatęs kiekvieno dalį savo didžiajame plane. Mergelės Marijos ištikimybė ir pasitikėjimas Dievu bei buvusio karo kapeliono pal. Teofiliaus Matulionio pavyzdys rodo, kaip pasikliauti Apvaizda ir gerais, ir sunkiais laikais. „Kariai pašaukti apginti taiką. Tačiau šioje misijoje visi turime dalyvauti – kiekvienas iš mūsų esame Dievo karys. Turime Dievo duotą ginkluotę, kad apgintume taiką“, – sakė arkiv. G. Grušas. Homilijoje buvo prisimintas šv. Jono Pauliaus II paraginimas lankantis Šiluvoje šauktis Marijos Taikos Karalienės užtarimo. Lietuvos vyskupai išplatino kvietimą ir taip pat ragina Šiluvoje melstis už taiką Artimuosiuose Rytuose, Pietryčiuose Azijoje, nuo terorizmo kenčiančioje Europoje, visame pasaulyje ir mūsų šalyje. Užbaigiant pamaldas padėkos žodį už piligrimystę į Šiluvą, maldą ir kitokią svarbią visuomenės paramą kariuomenei tarė Krašto apsaugos ministras, sakydamas, jog krikščioniškosios vertybės gali padėti išsaugoti taiką.

Jonavos dekanato karitiečiai po pamaldų kvietė piligrimus į *Caritas* kiemelį arbatos ir košės, o šio dekanato kunigai teikė sielovadinius patarnavimus. Giedojo Tytuvėnų, Pakruojo, Lygumų ir Baisogalos parapijos, Kauno Jėzuitų rektorato chorai, Panevėžio šaulių choras „Aukštaitis“. Kitu laiku atlaiduose tą dieną šv. Mišiose melstasi už šeimas, kurios saugią dabartį savo namuose dovanoja globojamiems ar įsivaikintiems vaikams, už neginčijamą vaikų teisę turėti tėtį ir mamą. Šią dieną ir *Caritas* Susitikimų palapinėje siūlė pokalbį tema „Įvaikiniamas ir globa: tu gali dovanoti man naują gyvenimą“.

Rugsėjo 13-ąją, Kunigų dieną, Šiluvoje Mergelės Marijos globai pavesti Lietuvos kunigai – buvo meldžiamasi už kunigus, jų tėvus, kitus artimuosius, už jaunuosius seminaristus, melsta pašaukimų į kunigystę. Nuo pat ryto pirmose šv. Mišiose Apsireiškimo koplyčioje Marijos globos melsta Kunigų seminarijų bendruomenėms – kunigų ugdytojams ir seminaristams, vėliau prašyta Dievo pagalbos kunigams ir vienuoliams, kad jie išlaikytų ištikimybę savo pašaukimui. Šiluvos bazilikoje, kur šiuo metu gerbiamos pal. Teofiliaus Matulionio relikvijos, dėkota Dievui už palaimintojo – kunigo ir vyskupo – ištikimybę Bažnyčiai ir Dievui.

Katechezę prieš Eucharistiją vedė t. Andrius Šidlauskas MIC. Kunigų marijonų Lietuvos Šv. Jurgio provincijos vyresnysis atkreipė dėmesį į popiežiaus Pranciškaus mintis apie kunigystę šiandien. Pats save vadinantis nusidėjėliu Šventasis Tėvas kalba apie tai, kokią žalą Dievo tautai daro fariziejškumo nuodėmė, įspėja apie teisuoliškumo pagundą, galinčią ištikti ir kunigą, ir kiekvieną tikintįjį. Tėvas marijonas pakvietė visus tikinčiuosius prašyti kunigams Šventosios Dvasios malonės ir Dievo meilės pažinimo, kad per juos į žmones galėtų skliti džiaugsmo Evangelija.

Vėliau giedant Dievo Motinos litaniją prie altoriaus aikštėje atėjo gausi dvasininkų procesija. Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas pasveikino koncelebruojančius brolius vyskopus – kardinolą, Vilniaus arkivyskupą emeritą Audrį Juozą Bačkį, Šiaulių vyskupą Eugenijų Bartulį, Kauno arkivyskupą emeritą Sigitą Tamkevičių, bemaž 120 kunigų iš visų Lietuvos vyskupijų, Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorių ir asistą rengiančius šios seminarijos auklėtinius bei nuolatinius diakonus Darių Chmieliauską ir Audrių Jesinską. Ganytojas pasveikino ir kitus Eucharistijos dalyvius – kunigų tėvus ir motinas, kitus artimuosius, visus gausius piligrimus. Šioje Eucharistijoje, be to, buvo dėkojama už „Marijos radijo“ savanorius, aukotojus, klausytojus. Giedojo jungtinis Jonavos parapijos bei seminaristų choras, vad. Egidijus Obrikis.

Diakonui paskelbus Evangeliją, homiliją pasakė kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Ganytojas atkreipė dėmesį į ką tik girdėtą Dievo žodį ir kaip nelengva jam įleisti šaknis žmogaus širdyje. Nelengva ir Dievo žodžio skelbėjams ganytojams – Dievo žodžio sėkla neretai krinta ant kelio, tarp uolų. Nelengva skelbti Dievo žodį ir patiems gyventi taip, kaip skelbiama. „Dievo žodis duoda Marijos pavyzdį, kaip tobulai jį priėmė Marija – visos žmonijos vardu, su didžiausiu nuolankumu ir paprastumu“, – sakė kardinolas, pabrėždamas, jog Marija ir kunigus, ir visus tikinčiuosius ragina priimti Dievo Žodį – Jėzų. „Noriu tarti padėkos žodį kunigų tėvams, artimiesiems. Savo tikėjimu, gyvenimo pavyzdžiu, savo maldomis jie išauklėjo kunigus, mokė savo vaikus mylėti Kristų, Bažnyčią ir kiekvieną žmogų. Jie sukūrė savo šeimoje tinkamą aplinką tarsi lizdą, kur galėjo augti ir subręsti pašaukimai“, – sakė kard. A. J. Bačkis, be kita, išsakęs dėkingumą ir savo tėvams bei pasidalijęs jautriu asmenišku liudijimu. „Nepalikite kunigų vienu ir vienišu, nebijokite pasikviesti į savo namus. Jauskimės viena šeima, kartu kurkime Dievo karalystę žemėje“, – sakė ganytojas, paragindamas melsti pašaukimą į kunigystę. Po pietų Apsireiškimo koplyčioje šv. Mišiose melsta Dievo gailestingumo visiems, kurie atšalo nuo tikėjimo dėl kunigų kaltės.

Šiluvos bazilikoje popietę vyko ekumeninės pamaldos su kelių krikščioniškų Bažnyčių ir bendruomenių dvasininkais. Antrosios Šiluvos istorijoje ekumeninės pamaldos (pirmosios vyko 2008 m., Šiluvoje švenčiant Mergelės Marijos apsireiškimo 400 metų jubiliejų) kitados konfesijų nesutarimų draskomoje Šiluvos žemėje vėl tapo krikščionių santaikos ir vienos maldos Tėvui vieta. Pamaldose dalyvavo Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas, Lietuvos evangelikų liuteronų vyskupas Mindaugas Sabutis, evangelikų liuteronų Vilniaus ir Polocko parapijų kunigas Ričardas Dokšas, evangelikų liuteronų Kauno parapijos kun. Saulius Juozaitis, ortodoksų Kauno Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčios dekanas klebonas t. Nikolajus Murašovas, Šiluvos parapijos klebonas kun. Erastas Murauskas bei kun. Andrius Končius.

Vakaro šv. Mišiose buvo meldžiamasi už pašaukimus į misijas ir parapijų atsinaujinimą. Homiliją pasakęs Krekenavos parapijos klebonas kun. Gediminas Jankūnas aptarė laisvę ir pasirinkimą Kristaus mokinio gyvenime. Šiandien gyvendami skubos, vartojimo laikais, visko norime dabar, kaip sūnus palaidūnas

Prieš daugiau kaip keturis dešimtmečius Eucharistijos bičiulių pradėti piligriminiai žygiai prašant Dievo pagalbos ir Šiluvos Mergelės užtarimo išlaikyti laisvos Lietuvos viltį ir atgauti laisvę kitados buvo visai trukdomi ir varžomi, o šių eisenų dalyviai ir ypač organizatoriai patirdavo ir skaudžių KGB represijų.

„Laisvė – tai ir galimybė šiandien mūsų Tėvynėje laisvai ir viešai išpažinti savo tikėjimą; tai Dievo dovana gyventi taikoje, santaikoje, su gailestingumu ir atjauta kitiems“, – sakė piligrimus lydėjęs ir kartu su jais keliavęs Kauno arkivyskupas L. Virbalas, atkreipdamas dėmesį, jog laisvo, Dievą ir tiesą mylinčio žmogaus pavyzdį mums rodo kompromisų nepripažinęs, už tiesos žodį ir tvirtą laikyseną antitarybiškumu kaltintas ir patyręs sekinančių, ilgų tardymų ir kalinimų dalią palaimintasis Teofilus Matulionis. Jo relikvijos didžiajame relikvijoriuje rugpjūčio 25 d. atkeliavo į Šiluvos baziliką, kad būtų arčiau žmonių, kad jo pasitikėjimo Dievu pavyzdys įkvėptų kiekvieną gyventi tiesoje ir Dievo vaikų laisvėje.

Kauno arkivyskupijos piligrimai beveik 8 km kelią pėsčiomis keliavo su Rožinio malda ir giesmėmis, o per Šiluvos šilą, prie čia įrengtų koplytėlių, ėjo apmąstydami Kryžiaus kelią pagal palaimintojo Teofiliaus gyvenimą. Žygyje, be kitų organizacijų, bendruomenių, kartu keliavo ir „Tikėjimo ir Šviesos“ bendruomenės (tą savaitgalį Šiluvoje vyko „Tikėjimo ir Šviesos“ koordinatorių susitikimas). Susitikusios prie Apsireiškimo koplyčios po beveik trijų valandų žygio Kauno arkivyskupijos ir Šiaulių vyskupijos piligrimų eisenos netrukus jau sveikino Dievo Motiną susiliedamos Šiluvos aikštėje, o sutiktos Šiluvos parapijos klebono kun. Erasto Murasuko, savo piligrimystę tęsė pilnutėlėje bazilikoje švęsdamos padėkos Mišias.

„Tegul šis lietus, palydėjęs mus žygyje, primena mūsų Krikštą, kad jis skatintų iš tiesų gyventi krikščionišku tikėjimu laisvoje Tėvynėje“, – sakė kviesdamas dėkoti už laisvės dovaną arkivyskupas L. Virbalas.

Šv. Mišias koncelebravo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, „Marijos radijo“ programų direktorius kun. Povilas Narijauskas bei misionierius t. Rastislavas Dluhý C.Ss.R (Slovakija). Patarnavo diak. Darius Chmieliauskas, giedojo Jono Pauliaus II piligrimų centro jaunieji šlovintojai.

„Jėzaus klausimas Evangelijoje (plg. Matą) ragina apsispręsti – kas esame ir kaip norime gyventi? Ką man reiškia pripažinti Jėzų Dievo Sūnumi, visų mūsų ir mano Gelbėtoju? Ką man sako Jėzus, kvietęs mylėti, atleisti, bet niekada neišduoti tiesos?“ – sakė vėliau savo homilijoje arkivyskupas L. Virbalas, atkreipdamas dėmesį, jog į šiuos klausimus savo nuolankiu apsisprendimu atsakė Mergelė Marija. Apsispręsti buvo kviečiami ir Jėzaus mokiniai, išgirdę kvietimą: „Sek paskui mane!“ Atsakydami, kas kiekvienam asmeniškai yra Jėzus, pasak ganytojo, mes drauge apsisprendžiame ir dėl to, kokį pasaulį ir kokiomis priemonėmis norime kurti. Ar laisvą, gerbiantį kiekvieną žmogų, puoselėjantį kūrinių, kuriantį bendrybę ir solidarumą? Ar vien plokščiai materialistinį, vartotojišką, siekiantį pelno, neatsižvelgiantį į kitus? Nuo mūsų apsisprendimo priklausys ir mūsų Tėvynės ateitis. Savo homilijoje ganytojas paragino vis labiau pažinti Jėzų, jį pasirinkti, juo sekti savo gyvenime, tačiau drauge su tūkstančiais kitų jam atsiliepiančių žmonių – nesusiaurinant Jo meilės, apimančios „geruosius“ ir „bloguosius“, „nepasisavinant“ Jo vien savo reikalams ir interesams.

Prieš ganytojiškąjį palaiminimą liturgijos pabaigoje arkivyskupas L. Virbalas nuoširdžiai dėkojo žygio dalyviams, ypač jauniems savanoriams, visiems šventusiems Padėkos už laisvę dieną Šiluvoje. -kait-

XV piligriminis žygis Kryžių kalnas–Šiluva

Rugsėjo 8–10 d. daugiau nei 400 piligrimų ėjo pėsčiomis iš Kryžių kalno į Šiluvą. Žygiui vadovavo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis.

iš anksto išseikvoti tėvo skirtąją dalį. Dangaus Tėvas per savo Sūnų Jėzų Kristų atveria kitokį horizontą. Jėzaus mokiniai neturi skubėti atsiimti dabar savo atlygio. Jis giliai paslėptas ir saugomas pas Dievą. Homilijoje paraginta gyventi neišeikvoto dangaus paveldo gyvenimą.

Po Mišių vaikų ir jaunimo grupė „Žolynėlis“ iš Krekenavos bazilikoje surengė procesiją Fatimos 100-mečiui atminti. Šią dieną Šiluvoje patarnavo Jurbarko dekanato kunigai. Giedojo Jurbarko, Raseinių, Jonavos ir Šiluvos parapijų chorai. Caritas Susitikimų palapinėje buvo pristatyta itin sudėtinga tema, reikalaujanti priimti iššūkį – iš tolimos šalies atvykusius: „Priimti svetimšalį – amžinas iššūkis Dievo tautai“. Susitikimuose būta nemažai karštos diskusijos. Temą pristatė Vilniaus arkivyskupijos Caritas Užsieniečių integracijos programos darbuotojos. Kava ir arbata vaišino puikiai nusiteikusi Jurbarko dekanato Caritas komanda.

Su pilna aikište piligrimų rugsėjo 14 d. vidudienį Lietuvos pašvęstojo gyvenimo vienuolių broliai ir seserys Šiluvoje dėkojo už savo pašaukimą ir patys buvo užtarti malda visų iškilmingos Eucharistijos dalyvių, kurie dėkojo Dievui už seses ir brolius, jų tarnystę Bažnyčioje, prašė jiems malonės, kad kitados atsiliepę į Viešpaties pakvietimą patirtų Jo malonę savo gyvenimu liudyti gyvą ir tvirtą tikėjimą. Šią dieną į Šiluvą buvo kviečiami ir novicijai, postulantai ir visi, kurie dar tik ieško savo pašaukimo.

Piligrimystę Šiluvoje vienuoliai pradėjo Apsireiškimo koplyčioje giedodami Akatistą – gražiausią Rytų Bažnyčios himną Dievo Motinai. Maldai vadovavo Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas SJ, kun. Gintaras Blužas OFS, diakonas Emilis Vasiliauskas, Kauno seserys benediktinės, kitų vienuolių seserys ir broliai. Po Rožinio maldos aikštėje katechezę vedė br. kun. Paulius Vainekis OFM. Brolis pranciškonas pabrėžė Šiluvos Dievo Motinos užduotį – parodyti kelią pas Jėzų. Tačiau Jėzaus kelias yra kančios ir kryžiaus kelias. „Mes skelbiame Jėzų Nukryžiuotąjį“, – sakė br. Paulius Šventojo Kryžiaus Išaukštinimo dieną, atkreipdamas dėmesį, jog šis Dievo silpnumas iš tikrųjų yra didžiausia išmintis ir galybė.

Bažnyčios grožį, turtingumą, pašvęstųjų kongregacijų ir jų dovanų įvairovę liudijo Eucharistiją koncelebravę kunigai jėzuitai, pranciškonai, dominikonai, Tiberiados broliai, jonitai ir kitų vyrų vienuolių broliai (beveik penkios dešimtys). Eucharistijoje dalyvavo seserys eucharistietės, benediktinės, salezietės, kazimierietės, vargdienės ir dar daug kitų seserų, atvykusių iš vienuolių visoje Lietuvoje. Giedojo jungtinis seserų ir brolių choras.

„Čia tiek daug tikėjimo liudytojų ir pašauktųjų!“ – sakė homilijos pradžioje vysk. emer. J. Kauneckas, pasidalydamas džiugiąja žinia iš Šiluvos atlaidų ir su „Marijos radijo“ klausytojais. Viešpaties kryžius – tai Jėzaus troškimas kiekvieną išgelbėti ir kiekvieno sulaukti danguje. Pašauktieji turi tą patį troškimą – kad blogio pasaulyje būtų mažiau. Pašaukimus augina Eucharistijos šventimas, malda.

Vienuolių dieną, prašant Kristaus liudijimo drąsos, užbaigė vakaro šv. Mišios, kurioms vadovavo Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas. Šiluvos piligrimus pasveikinęs Kaišiadorių vyskupijos, ypač artimai susijusios su pal. Teofiliumi, ordinaras, be kita, savo homilijoje padėkojo arkivyskupui Lionginui ir arkivyskupui Sigitui, kunigams visai Kauno arkivyskupijai, jos tikintiesiems už solidarumą, paramą rengiantis žymiausiam ir džiaugsmingiausiam Bažnyčios Lietuvoje įvykiui šiais metais – Teofiliaus beatifikacijai. Ganytojas sakė siunčias linkėjimus iš Kaišiadorių katedros, kur gerbiama palaimintojo relikvijos. Evangelijos žvilgsniu žvelgiant, palaimintasis, kaip ir Marija Šiluvoje, mums rodo kelią pas Jėzų. Dėl šio žmonių susitikimo su Jėzumi vyskupas Teofilius

Matulionis kitados svajojo atnaujinti Šiluvą, įrengti čia aikštę. „Tegul Dievo Motina Marija, palaimintajam Teofiluiui globojant, apkabina kiekvieną iš mūsų – apkabina Jėzaus meile“, – linkėjo homiliją užbaigdamas Kaišiadorių vyskupas J. Ivanauskas.

Šią dieną piligrimams patarnavo Kauno II dekanato kunigai. Giedojo choras „Draugystė“ ir Raudondvario parapijos choras. Šv. Mišiose buvo meldžiamasi už išbandymų patiriančias šeimas, prašoma drąsos būti Gailestingumo veidu atstumtiesiems. Dėkojama Dievui už kankinių ir šventųjų, ypač pal. Teofiliaus, gyvenimo pavyzdį. Dievo ir žmonių artumo bei paguodos melsta seneliams ir vienišiams žmonėms. *Caritas*, tarnaujantis atlaiduose ir sutinkantis piligrimus Susitikimų palapinėje, šią dieną kvietė į pokalbį tema „Vienuoliai karitatyvinėje tarnystėje: dovana Bažnyčiai ir visuomenei“.

Rugsėjo 15-ąją, kartu su visa Bažnyčia švenčiant Švč. Mergelę Mariją Sopulingąją, piligrimai Šiluvoje, „Marijos radijo“ klausytojai dėkojimo malda užbaigė Šilinių atlaidus. Kasdien Šiluva buvo gausiai lankoma piligrimų ne tik iš Lietuvos, jos miestų, miestelių, kaimų. Šiluvoje meldėsi ir mūsų sąjungininkų kariai (iš JAV, Vokietijos, Olandijos, Lenkijos), lankėsi Lenkijos (Punsko), JAV (Floridos), Kanados (Toronto) bei Slovakijos kunigai. Ekumeninėse pamaldose Šiluvoje dalyvavo ortodoksų ir evangelikų liuteronų dvasininkai. Atlaiduose apsilankė visų trijų – Vilniaus, Telšių ir Kauno – seminarijų bendruomenės, o kauniečiai seminaristai patarnavo visas dienas. Pirmąkart Šilinėse patarnavo šiemet iššventintieji nuolatiniai diakonai. Per visas atlaidų dienas buvo išdalyta 27 tūkst. komunikantų. Giedojo beveik 50 chorų, piligrimus kasdien su šypsena sutikdavo kelios dešimtys jaunųjų, ištvermingųjų savanorių, kuriuos subūrė ir ugdo Jono Pauliaus II piligrimų centras (vadovas Mantas Kuraitis).

„Savo gyvenime patiriame stygių nuo pat kūdikystės. Ir pamažu mokomės už viską dėkoti“, – sakė dėkojimo temai savo katechezę skyręs kun. Povilas Narijauskas. „Marijos radijo“ programų direktorius kėlė klausimus: ar mažai gauname, jei mažai dėkojame? O galbūt nepastebime, kas mūsų gyvenime yra malonė? Jei nenorime dėkoti, vadinasi, nepasitikime Dievu? Be to, kaip sakyta katechezėje, dėkoti turime ne vien už gerą – ir iš to, ko šiandien nesuvokiame savo gyvenime, Dievas gali išauginti vaisius.

Už Mergelės Marijos motinišką globą ir užtarimą šią dieną buvo dėkojama iškilmingoje Eucharistijoje. Pilnutėlėje piligrimų Šiluvos bazilikoje liturgijai vadovavo Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas, koncelebravo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius SJ bei kelių vyskupijų kunigai. Patarnavo diakonai Darius Chmieliauskas ir Benas Ulevičius. Giedojo Vilniaus jėzuitų gimnazijos jaunimo mišrus choras „Krantas“, vadovaujamas Leonido Abario ir Dovilės Mačiukaitės-Krasauskienės, ir Kauno arkikatedros bazilikos choras „Cantate“, vadovaujamas Vitos Liaudanskaitės-Vaitkevičienės. Vargonavo Renata Marcinkutė-Lesieur.

Homiliją pasakęs Telšių vyskupas Jonas Boruta kvietė mąstyti, kodėl Mariją tituluojame Apaštalų Karaliene. Ji tyli, paprasta ir nuolanki Palestinos provincijos moteris. Apaštalų darbuose neminima, kad ji būtų įsitraukusi į apaštalų skelbimą, kai jie, Šventosios Dvasios paliesti, buvo išsiųsti skelbti Evangelijos. Vis dėlto Marija nuo pat pradžių buvo paskirta būti Apaštalų Karaliene. Žvelgdami į Šventosios Dvasios įkvėptus Šventojo Rašto puslapius iš Marijos mokomės, kas svarbiausia apaštalavimo darbe. Marija moko, kaip reikia priimti ir kitiems perteikti giliausias dieviškojo tikėjimo gelmes. Ši Eucharistijos liturgija jau skelbė atlaidų pabaigą, tad už visas jų malones Viešpačiui dėkojant sugiedotas himnas „Tave, Dieve, garbinam“. Iš atlaidų šios dienos piligrimai išvyko palaiminti Švenčiausioju Sakramentu.

Žygis prasidėjo rugsėjo 8 d. Kryžių kalne. 12 val. Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis Kryžių kalne aukojo šv. Mišias. Giedojo Šiaulių „Sandoros“ progimnazijos Liturginis choras, vadovaujamas Rolandos Kalakauskienės.

13 val. piligrimai su giesme lūpose išėjo į Šiluvą. Tradiciškai išlydėjo Meškuičių seniūnė Jolanta Baškienė. Džiugiai keliu palydėjo jaunieji Šiaulių jėzuitų mokyklos auklėtiniai. Pirmąją dieną nueita 20 kilometrų. Jauniausia piligrimė – 10 m. Luknė iš Ukmergės r., vyriausiam piligrimui – per 70. Didžiausia grupė – 45 piligrimai iš Kelmės Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų parapijos. Net dvi grupės, po 11 piligrimų, ėjo iš nedidelės Liolių Šv. apašt. Simono ir Judo Tado parapijos. 19 piligrimų atvyko iš Lenkijos. Tai Punsko Kovo 11-osios licėjaus abiturientai. Du piligrimai iš Vokietijos, Maltos ordino, kartu atsivežė net 15 baltų palapinių, kuriose tilpo daugiau nei pusė žygio dalyvių. Piligriminiame žygyje Kryžių kalnas–Šiluva dalyvavo daugiau kaip 400 piligrimų iš įvairių Lietuvos kampelių ir užsienio.

Pirmajai nakčiai sustota prie Šiaulių Rėkyvos ežero. Po trumpo poilsio ir vakarienės parengtus prisistatymus rodė piligrimų grupės. Darbą su šunimis demonstravo kinologai. Muzikinę programą dovanojo Elzė Urbietytė. Sutemus visi susirinko prie didžiulio laužo.

Antroji piligrimų diena buvo ankstyva. Keltasi 6 val. ryto. Šv. Mišias aukojo Šiaulių vyskupas E. Bartulis. Kun. Donatas Grigalius, sakdamas pamokslą, drąsino jaunuolius, kad jie nebijotų būti kitokie, ir jei nori kuo nors išsiskirti iš bendraamžių, tai teiškiskiria tikėjimu. Liturgines giesmes giedojo Šiaulių Šv. Jurgio parapijos jaunuolių choras. Išėjusių į kelią piligrimų giesmės išviliojo šiauliečius į balkonus, kiti dairėsi pro langus. Šiaulių ganytojas kvietė smalsuolius atvykti sekmadienį į Šiluvą. Prie Kelmės rajono ribos piligrimus su sūriu sutiko Kelmės rajono valdžios atstovai. Nakvynei sustota prie netoli Tytuvėnų esančio Gauštvinio ežero. 30 kilometrų ėję piligrimai ne mažiau

energingai atsiliopė į krikščioniškos muzikos grupės „Chebra“ ritmą.

Sekmadienį įveikti paskutiniai 17 kilometrų. Nuo Tytuvėnų piligrimų gretas papildė nauji žygeiviai. Artėjant prie Šiluvos žingsnis paspartėjo kartu su kartojuama skanduote: „U-a, Šiluva, mes ateinam“, po kiek laiko virtusia džiugiu šūkiu: „U-a, Šiluva“, mes atėjom.“ Šv. Mišios aukotos 15 val. priešais Šiluvos baziliką.

-irat-

Aptarta švietimo įstaigų situacija Vilniuje

Rugpjūčio 31 d. vykusiam Vilniaus arkivyskupo metropolito Gintaro Grušo ir Vilniaus miesto mero Remigijaus Šimašiaus susitikime aptarta mokyklų ir vaikų darželių padėtis Vilniuje, ypač naujuose augančiuose miesto mikrorajonuose.

Atkreiptas dėmesys į Pilaitės mikrorajone esamą priešmokyklinio ir mokyklinio ugdymo įstaigų trūkumą. Atviro vaisingo pokalbio metu nagrinėtos bendradarbiavimo galimybės ieškant geriausių vietos bendruomenei išeičių ir pasiūlymų, kaip spręsti susidariusią situaciją. Kalbėta apie šalia statomos Pilaitės bažnyčios esantį sklypą, kuris būtų tinkamas panaudoti naujai kuriamoms švietimo įstaigoms – vaikų darželiui, mokyklai. Susitikime sutarta, išanalizavus situaciją, kartu parengti pagrįstus pasiūlymus, kaip maksimaliai panaudoti esamą sklypą švietimo ir ugdymo misijai.

Naujo vaikų darželio, mokyklos atsiradimas arkivyskupijos iniciatyva nesukeltų papildomos finansinės naštos vietos bendruomenei, dėl to ieškoma galimybių ir būdų, kaip šalia Mažvydo progimnazijos ir Pilaitės gimnazijos Pilaitėje galėtų atsirasti ir katalikiškas vaikų darželis, katalikiška pradinė mokykla, kuri vėliau galėtų išaugti į gimnaziją. Šios būsimos švietimo įstaigos pirmiausia būtų skiriamos Pilaitės bendruomenės poreikiams tenkinti. Bus siekiama, kad privačių mokyklų ir vai-

Kauno arkivyskupas dėkojo šios dienos ir visų atlaidų dalyviams, Lietuvos vyskupams, visų vyskupijų kunigams ir ypač tiems, kurie visas atlaidų dienas patarnavo klausyklose, nuolatiniais diakonams, visą savaitę atlaiduose patarnavusiems seminaristams, zakristijonams, giedojusiems chorams, „Marijos radijui“ ir jo klausytojams, šventoves puošusiems floristams, valytojoms, šeiminkėms, Šiluvos parapijos kunigams ir visai bendruomenei, jos jaunimui, atlaiduose tarnavusioms seserims vienuolėms ir ypač išvermingiesiems savanoriams, kurių gražus būrys ir šiemet rūpinosi atlaidų rimitimi ir tvarka.

Rugsėjo 15 d. sielovados patarnavimus teikė Raseinių dekanato kunigai. Giedojo AB „Lietuvos geležinkeliai“ mišrus choras „Draugystė“, VDU „Rasos“ gimnazijos ir Šiluvos parapijos chorai.

„Meldžiuosi už jus“, – sakė arkivyskupas Lionginas vakaro šv. Mišiose. Ganytojas visų žvilgsnį kreipė į Mergelę Mariją – Dievo Sūnaus Motiną, visiškai susivienijusią su kenčiančiu Sūnumi, įsijautusią į jo kančią, drauge su juo klusnumu priėmusią Tėvo valią. „Per šiuos atlaidus Dievas kiekvieną kuo nors palietė, prakalbino per maldą, susitikimą, vaizdą, pokalbį – kiekvieną kitaip. Tegul tai priartins prie Dievo. Auginkime tai, neapleiskime, kaip Marija, kuri buvo atvira Dievui ir gyveno su Juo“, – sakė Kauno arkivyskupas, užbaigdamas 2017-ųjų, Palaimintojo Teofiliaus Matulionio metų, šilines.

-kait-

Žolinės atlaidai Pivašiūnuose

Žolinės atlaidai Pivašiūnuose kasmet sutraukia daug piligrimų. Keliaujančios į Amžinojo Tėvo namus Bažnyčios nuotaiką įkūnijo Kaišiadorių vyskupijos jaunimo centro organizuota jaunimo stovykla Varkaliuose ir piligriminis žygis, kuriam vadovavo seminaristas Gintas Petkevičius, o dvasiniu vadovu buvo kun. Rolandas Bičkauskas. Pagrindine tema pasirinkti psalmės žodžiai: „Vaikščioju tad akivaizdoj Dievo“ (plg. *Ps* 116, 9). Apie septynioliasdešimt jaunuolių tris dienas Varkalių stovyklavietėje klausėsi mokymų ir liudijimų apie asmeninę maldą ir santykį su Dievu. Itin kreiptas dėmesys į sakramentų šventimo svarbą kasdieniame gyvenime, todėl ir žygio metu buvo galimybė švęsti Sutaikini- mo sakramentą ir šv. Mišias. Keliaudami į šventovę jaunieji piligrimai aplankė Užuguosčio, Aukštadvario, Onušio ir Dusmenų bažnyčias. Keliautojų ryžtą Viešpats išbandė saulės kaitra, audros vėjais bei liūtimis, tačiau tai jaunuolių nepalaužė. Piligrimai dalyvavo išvakarių šv. Mišiose ir organizavo Eucharistinę procesiją, o pagrindinę Žolinės iškilmių dieną savanoriavo.

Pagrindinę Žolinės Pivašiūnuose atlaidų dieną (rugpjūčio 15 d.) Dievui dėkota už palaimintojo Teofiliaus Matulionio, vyskupo ir kankinio, gyvenimą bei tarnystę. Ta proga Pivašiūnų šventovėje tikintieji galėjo melstis prie pal. Teofiliaus didžiojo relikvijoriaus, kuris stovėjo šventovės Šv. Kryžiaus šoninio altoriaus papėdėje. Didžiojo relikvijoriaus forma primena palaimintojo sarkofagą, saugomą Kaišiadorių katedros Pal. Teofiliaus koplyčioje. Palaimintojo sarkofago ilgis yra apie 190 cm, o didžiojo relikvijoriaus – apie 140 cm. Piligrimai gausiai spietėsi ne tik prie malonėmis garsaus ir neseniai po restauravimo į šventovę sugrįžusio Švč. M. Marijos Nuliūdusiųjų Paguodos paveikslo, bet ir siekė paliesti pal. Teofiliaus relikvijorių bei įsigyti palaimintojo paveikslėlį. Tapo akivaizdu, kaip Dievo tautai reikia globėjų bei užtarėjų pas Viešpatį!

Pagrindinių šv. Mišių pradžioje visus pasveikino Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas. Eucharistijai vadovavo ir homiliją sakė Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius. Jis komentavo Apreiškimo knygos ištrauką apie didingą ženklą danguje – Moterį, apsiautusią saule (plg. *Apr* 12, 1–6). Ugniaspalvio slibino tykojimą pulti Moterį pamokslininkas išplėtė iki per visą

istoriją veikiančias piktojo atakas prieš Bažnyčią, jos labai akivaizdžios ir pal. Teofiliaus gyvenime. Arkivyskupas Sigitas pasidalijo prisiminimais iš apsilankymo Solovkų lageryje ir ragino nepasiduoti nevilčiai bei turėti drąsos apkabinti gyvenimo kelyje pasitaikančius kryžius, kad jie mus, kaip ir pal. Teofilijų, vestų į žvaigždes, vestų į dangų.

Kunigų ir vienuolių dieną (rugpjūčio 16 d.) pagrindinėse šv. Mišiose buvo meldžiamasi už kunigus ir vienuolius. Dėkota Viešpačiui už pašaukimo malonę ir melsta, kad Viešpaties vynuogynas niekada nepritrūktų darbininkų. Pasidžiaugta, kad šiemet į kunigų seminarijas kreipėsi ir buvo priimta daugiau jaunuolių.

Artimo meilės puoselėjimui skirtą dieną (rugpjūčio 17 d.) susirinko *Caritas* bei kitų krikščioniškų labdaros organizacijų atstovai. Ta proga Pivašiūnų gimnazijoje Kaišiadorių vyskupijos *Caritas* organizavo konferenciją, kurią vedė Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* sielovadininkas kun. Mozė Mitkevičius. Konferencijoje dalyvavo apie septyniasdešimt *Caritas* savanorių iš įvairių Kaišiadorių vyskupijos parapijų. Kunigas kalbėjo apie bendražmogiškus santykius *Caritas* bendruomenėje ir ne tik, pasitelkdamas ištrauką apie Kainą ir Abelį iš Pradžios knygos. Ši dviejų brolių drama tinka kiekvienai socialinei grupei, nes pasakoja apie žmonių tarpusavio santykių trapumą. Visada iškyla apsisprendimas priimti kitą žmogų arba nepriimti jo, kuris visada yra kitoks negu aš. Prelegentas pasiūlė susimąstyti apie santykius su žmonėmis, kurie mus supa. Anot kunigo Mozės, visi žmonės yra skirtingi. Dažnai esame panašūs į Kainą, nes atsakome taip, kaip ir jis – nežinome, kur yra mūsų brolis. Nutolę nuo Dievo įsakymų prarandame ramybę (kaip Kainas), bėgame ir prarandame artumą su Dievu. Bėgdami nuo kito, nuo artimo, bėgame nuo savęs. Nuodėmė gimdo nuodėmę. Konferencijoje paminėta dialogo, pokalbio svarba. Be pokalbio prarandamas ryšys su asmeniu, su broliu, seserimi. Bažnyčioje esame broliai ir seserys. „Gyvendami vienas kitą nesužinome, kas mes esame. Taigi visi mes skirtingi ir kito, o asmeniu tampame per santykį su kitu“, – sakė kun. Mozė.

Po konferencijos buvo švenčiama Eucharistija, kuriai vadovavo vyskupas emeritas Juozas Matulaitis. Pamokslu metu generalvikaras mons. Algirdas Jurevičius priminė, jog visi turėtume būti karitiesiais ta prasme, kad artimo meilės puoselėjimas nėra krikščionims privilegija, bet pareiga. Po pamaldų vyko agapė su dainomis bei nuoširdžiai bendrauta. *Caritas* savanoriai su Pivašiūnų klebonu mons. Vincu Baubliu aplankė Pivašiūnų senelių globos namus.

Maldų už pedagogus atlaidų dieną (rugpjūčio 18 d.) į konferenciją Pivašiūnų gimnazijoje susirinko tikybos mokytojai bei katechetai. Pal. T. Matulionio metams skirtoje konferencijoje Birštono sakralinio muziejaus vadovė dr. Roma Zajančauskienė pabrėžė, kad pal. Teofilius buvo aktyvus vaikų ir jaunimo ugdytojas, jam net teko būti ir tikybos mokytoju. Teofilius, būdamas paprastas ir draugiškas, mokėjo užmegzti glaudžius ryšius su savo ugdytiniais, rūpinosi tolesniu jų išsimokslinimu, susirašinėdavo su jais. Palaimintojo gyvenimo *Credo* – gyventi tiesoje nepaprastai aktualus ir mūsų laikais, nes klaidinančios ideologijos veržiasi ir į mokyklą. Tiesos sakymas tampa nepopuliarus, kartais net pavojingas. Konferencijos pabaigoje prelegentė pasiūlė visus savo rūpesčius ir sunkumus pavesti pal. Teofiliaus užtarimui, pats buvęs panašiose situacijose, jis puikiai mus supranta. Po šv. Mišių Kaišiadorių vyskupas įteikė tikybos mokytojams kanoninius siuntimus dėstyti tikybą įvairiose vyskupijos mokyklose.

Maldų už šeimas dieną (rugpjūčio 19 d.) Kaišiadorių vyskupijos šeimos centro savanoriai nuo ankstauro ryto pasitiko į šventovę atvykstančius maldininkus įteikdami jiems lankstinukus ir kviesdami į šeimos santykius stiprinančias pro-

kų darželių teikiamos paslaugos būtų prieinamos visiems ir netaptų per didelė materialine našta daugeliui šeimų.

Anot arkivyskupo G. Grušo: „Vilniaus arkivyskupija siūlo kurti švietimo įstaigas, remdamasi tokiais sėkmingais pavyzdžiais kaip Vilniaus katalikiškoji „Vermės“ gimnazija, Vilniaus jėzuitų gimnazija, Šv. Juozapo mokykla. Tokios mokyklos formuoja ir ugdo ne tik krikščionišką, bet ir aktyvią pilietinę visuomenę, dorinę ir vertybinę visuomenę. Matydami, koks yra tokių ugdymo įstaigų poreikis, girdėdami tėvų nuolat kartojamą prašymą plėsti katalikiškų ugdymo įstaigų tinklą, siekiame į tai atsiliiepti ir esame pasiryžę dėti pastangas, kad ir Pilaitės gyventojai turėtų prieinamas ugdymo įstaigas greta namų.“ Arkivyskupo teigimu, švietimo įstaigos Pilaitėje būtų prieinamos šeimoms nepaisant jų religinių įsitikinimų, etninės kilmės ir pan.

Bendrai diskusijai buvo iškelta ir pasiūlyta idėja Pilaitėje įkurti pagyvenusių žmonių dienos centrą – tai būtų bene pirmasis specializuotas seneliams skirtas dienos centras Lietuvoje. Arkivyskupas informavo Vilniaus miesto merą, kad Vilniaus „Vermės“ katalikiškoji gimnazija nuo rugsėjo pirmosios tampa Palaimintojo Teofiliaus Matulionio gimnazija.

-vlnensis.lt

Rengiamasi prikelti Misionierių ansamblį

Vienas gražiausių Vilniaus baroko kūrinių – Viešpaties Dangun Žengimo (Misionierių) bažnyčia bus gaivinama Vilniaus arkivyskupijos pastangomis. „Pastaruoju metu visuomenėje garsiai skambantis Misionierių kalvos klausimas atkreipė dėmesį į skaudžią tiesą, kad nusavinti Bažnyčios pastatai jau buvo grąžinti dažnai apverktinos būklės, todėl reikia didžiulių investicijų, kad jie vėl galėtų būti miesto veido puošmena, o ne jo žaizda“, – sakė Vilniaus arkivyskupijos ekonomas Mykolas Juozapavičius.

Pasak M. Juozapavičiaus, ieškant būdų, kaip išsaugoti Misionierių bažnyčią, buvo pasirinktas kelias prikelti ansamblį, buvusio vienuolyno pastatus pritaikant viešbučio veiklai, o bažnyčios erdves – konferencijoms, koncertams, kultūros ir sielovados renginiams. Taip šios unikalios barokinės erdves vėl atsivers vilniečiams ir miesto svečiams. Ieškoma būdų, kaip prikelti Misionierių ansamblį, nes valstybės galimybės prisidėti prie sovietmečiu nukentėjusio paveldo išsaugojimo yra ribotos.

Igyvendinus Vilniaus Misionierių vienuolyno ansamblio projektą, atgims vienas reikšmingiausių Vilniaus siluetai. Vienuolyno pastatuose įkurtame viešbutyje galės apsistoti ne tik Gailestingumo miestą atrandantys piligrimai iš viso pasaulio, bet ir turistai, verslininkai. Čia vyks sielovados ir kultūros renginiai. Bus sutvarkytas sklypas, atkurta ir papildyta senoji takų ir pravažiavimų sistema.

Iš gresiančio sunykimo prikėlus Misionierių ansamblį, barokinės architektūros šedevras – Viešpaties Dangun Žengimo bažnyčia – papildys turistų lankomų objektų sąrašą, dėl kurių Vilnius yra įtrauktas į UNESCO pasaulio paveldo sąrašą.

Atsipirkus investicijoms į Misionierių ansamblio gaivinimą, viešbučio generuojamos pajamos bus vienas iš šaltinių, padėsiančių plėtoti Vilniaus arkivyskupijos sielovadinis ir socialinius projektus bei tęsti paveldo atnaujinimo darbus kituose objektuose.

Vilniaus arkivyskupija vykdys darbus restitucijos būdu atgautame Misionierių vienuolyno ansamblyje ir jam suformuotame žemės sklype, į kurį nepatenka Misionierių sodų teritorija, kurioje buvo sovietmečiu statyta ligoninė.

„Misionierių vienuolyno ansamblis, kaip ir Vilniaus Šv. Stepono, Vizičių bei daugelis kitų bažnyčių, buvo nusavinta okupacinės valdžios ir Bažnyčiai grąžinta Lietuvai atgavus Nepriklauso-

gramas. Pagrindinėse šv. Mišiose buvo teikiamas Sutvirtinimo sakramentas Pivašiūnų parapijiečiams. Po pamaldų šeimos organizavo agapę, kurią aplankė ir vysk. Jonas Ivanauskas. Jis tarė padėkos ir padėsinimo žodį. Kun. Mindaugas Grenda vedė katechezę šeimoms apie maldos svarbą šeimoje. Po katechezės dalyviai galėjo pasidalyti savo maldos patirtimi. Tuo pat metu kun. Laurynas Visockas Pivašiūnų šventovėje vedė katechezę vaikams. Po katechezėių šeimos džiaugėsi tikėjimo bendryste ir šeimynišku buvimu.

Sekmadienis (rugpjūčio 20 d.) buvo skirtas maldoms už ligonius, slaugytojus bei medicinos darbuotojus. Vysk. Jonas Ivanauskas homilijoje kalbėjo apie ligą kaip tikėjimo išbandymą ir ragino Viešpaties padedamiems nešti savo gyvenimo kryžių. Pamokslininkas priminė pal. Teofilijų, kurio 55-osios mirties metinės tą dieną buvo minimos, ir ragino šauktis jo užtarimo. Šv. Mišių metu buvo teikiamas Ligonių patepimo sakramentas. Sakramentą priimančių ligonių veiduose buvo tiesiog regimas didžiulis pasitikėjimas Viešpaties valia ir viltis pasveikti.

Maldų už žemdirbius ir bendruomenes dieną (rugpjūčio 21 d.) pamokslininkas mons. Algirdas Jurevičius kalbėjo apie bendrystės svarbą pavienio žmogaus gyvenime ir priminė pal. Teofiliaus Bažnyčios kaip šeimos ilgesį. Šeimos pavadinimas Bažnyčiai nepaprastai tinka: esi čia laukiamas nepaisant tavo trūkumų, keistenybių ar nepriteklių. Esi laukiamas kaip šeimoje. Bažnytinė bendruomenė ieško ne tik horizontalaus matmens, bet čia svarbi ir vertikali dimensija – bendrystė su Dievu, bendravimas su dangaus šventaisiais.

Žolinės atlaidų šventimą Pivašiūnuose apvainikavo Švč. Mergelės Marijos Karalienės liturginis minėjimas (rugpjūčio 22 d.), kurio metu buvo meldžiamasi už Gyvojo rožinio, Marijos legiono ir kitas maldos grupes. Gyvojo rožinio draugijos nariai prieš šv. Mišias organizavo piligrimystę į Pivašiūnus ir keliavo apie du kilometrus pėsčiomis melsdamiesi rožinio malda. Užbaigdamas didžiulius atlaidus Kaišiadorių vyskupas dėkojo visiems, kurie meldžiasi, nes tik per maldą judama į priekį, augama vidujai ir patiriama Viešpaties globa. Maldos mylėtojai savo maldų dieną baigė didžiule agape, dainomis bei šokiais, tuo paliudydami, kad maldos žmonės yra ir įvairiopo džiaugsmo liudytojai.

-kaj-

Žemaičių vyskupijos įsteigimo 600 metų jubiliejaus iškilmės

Rugpjūčio 19–20 d. Varniuose iškilmingai paminėtas Žemaičių vyskupijos įsteigimo 600 metų jubiliejus ir vyko 5-asis Telšių vyskupijos Eucharistinis kongresas.

Iškilmės prasidėjo rugpjūčio 19-osios pavakarę šv. Mišiomis senojoje buvusioje Varnių Šv. apaštalo Petro ir Povilo katedroje, šiuo metu parapijėje bažnyčioje. Iškilmingoms šv. Mišioms vadovavo Telšių vyskupijos vyskupas koadjutorius Kęstutis Kėvalas, koncelebravo Telšių vyskupijos vyskupas Jonas Boruta SJ ir apie 30 kunigų, liturgijoje patarnavo 2 diakonai ir Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikai. Šv. Mišių metu giedojo Telšių Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų parapijos votyvos choras, vadovaujamas vargonininkės Ernestos Dargužienės. Šv. Mišias tiesiogiai transliavo „Marijos radijas“.

Į gausiai susirinkusius maldininkus kreipėsi ir visus pasveikino vyskupas K. Kėvalas. Jis pasidžiaugė prasidėjusiomis iškilmėmis ir visus pakvietė padėkos intencija kreiptis į Dievą, kad jis ir toliau laimintų Žemaitiją, kuri prieš 600 metų tapo krikščionišku kraštu ir čia buvo įkurta vyskupija.

Per pamokslą Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ kalbėjo apie krikščioniškosios bendruomenės sąrangą, parapijų ir vyskupijų struktūrą, ją papildančius ir gai-

vinančius evangelinius sąjūdžius. Ganytojas pabrėžė, kad šiandienos visuomenė nebesudaro „visuotinės krikščioniškos atmosferos“, todėl reikia kurti aplinką, kur būtų galima patirti Bažnyčios gyvavimo erdvę, keliauti drauge ir palaikyti vieniems kitus. Vis dėlto jis išreiškė įsitikinimą, jog parapija ir toliau išliks esmine krikščionių bendruomenės gyvavimo ląstele; tiesa, kažin ar pavyks išlaikyti dabartinę, nuo seno susiformavusią parapijų sistemą. Vyskupas ordinaras džiaugėsi, kad pasaulyje gyvuoja „nuostabiausia įvairovė krikščioniškojo gyvenimo formų, kuriomis regimu pavidalu jau dabar tarp mūsų reiškiasi rytdienos Bažnyčia“. Po to jis apžvelgė žemaičių krikštu prasidėjusį Žemaičių vyskupijos parapijų tinklo formavimąsi.

Po šv. Mišių senojoje Varnių katedroje prasidėjo visą naktį trukusi Švč. Sakramento adoracija. Visą naktį buvo meldžiamasi įvairiomis intencijomis. Meldėsi maldos grupių ir judėjimų atstovai, Telšių vyskupijos dekanatų centrų darbuotojai bei savanoriai, jaunimo grupės, giedotojų ansambliai. Kunigai visą naktį klausė tikinčiųjų išpažinčių, buvo giedami Žemaičių Kalvarijos Kalnai, meldžiamasi Rožinio malda, pateikti mąstymai. Tą patį vakarą į Varnių aikštę rinkosi jaunimas, kur vyko grupės „Thundertale“ surengtas koncertas.

Rugpjūčio 20 dienos rytą – 9 valandą iškilmingai užbaigta Švč. Sakramento adoracija, po kurios ypatingais ir retais Senosios Varnių katedros vargonais vargonavo ir sakraliosios muzikos valandą susirinkusiems surengė vargonų virtuozas Balys Vaitkus. Vėliau centrinėje aikštėje šventės dalyvius džiugino režisierės Laimutės Pocevičienės režisuota meninė programa „Palaimingoji Krikšto šviesa“, pasirodė iš Šiaulių atvykęs berniukų ir jaunuolių choras „Dagilėlis“ (meno vadovas Remigijus Adomaitis, koncertmeisterė Daiva Šulcaitė). Renginį vedė Marijus Budraitis, aktorės Nomedė Bėčiūtė ir Valda Bičkutė. Poetės Elenos Borusevičiūtės-Šidlauskienės sukurti tekstai apie Žemaičių vyskupijos 600 metų istoriją puikiai pagelbėjo gausiai susirinkusiems žiūrovams įsijausti į praeitį ir dabarties vyskupijos gyvenimo aktualijas, padėjo geriau pažinti pačias ryškiausias praėjusių amžių asmenybes bei įvykius.

Renginio metu susirinkusiuosius sveikino Telšių vyskupų atstovas kan. Andriejus Sabaliauskas, Telšių miesto ir rajono savivaldybės meras Petras Kuzinas, buvo perskaityti LR Prezidentės Dalios Grybauskaitės ir LR Ministro Pirmininko Sauliaus Skvernelio atsiųsti sveikinimai, gyvai į garbius renginio dalyvius kreipėsi LR Seimo pirmininkas prof. Viktoras Pranckietis. Renginyje, o vėliau ir iškilmingose šv. Mišiose dalyvavo daug garbių svečių – LR Seimo narių, ambasadorių, miestų ir rajonų savivaldybių merų bei savivaldybių atstovų. Centrinė Varnių miestelio – Medininkų aikštė buvo sausakimša maldininkų, atvykusių ne tik iš Žemaitijos, bet ir visos Lietuvos. Meninę programą ir iškilmingas šv. Mišias tiesiogiai transliavo LRT. Šv. Mišių liturgiją komentavo kan. A. Sabaliauskas.

Pagrindinėms iškilmių 12 val. šv. Mišioms vadovavo apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Pedro Lopez Quintana, koncelebravo abu Telšių vyskupijos vyskupai – Jonas Boruta SJ ir Kęstutis Kėvalas, svečiai vyskupai – Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius SJ, Vilkaviškio vyskupijos vyskupas Rimantas Norvila, Šiaulių vyskupijos vyskupas Eugenijus Bartulis, Vilniaus arkivyskupo metropolito augziliaras vyskupas Arūnas Poniškaitis, Panevėžio vyskupas emeritas Jonas Kauneckas, apaštališkojo nuncijaus asmeninis sekretorius kun. Mindaugas Šlaustas ir per šimtą kunigų ne tik iš Telšių vyskupijos.

Šv. Mišiose ir Eucharistinėje procesijoje giedojo jungtinis Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės (vadovė Laura Gedgaudaitė) ir Šv. Kazimiero (vadovas Mindaugas Gudžiūnas), Telšių Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų (vadovė Ernesta

mybė. Deja, daugelio gražintų objektų būklė po okupacinio laikotarpio buvo apverktina. Nepaisant to, nuolat ieškoma būdų, kaip atgaivinti šį religinį ir kultūrinį paveldą“, – sakė Vilniaus arki-vyskupijos ekonomas Mykolas Juozapavičius.

-vilmensis.lt

Naujieji mokslo metai Telšių kunigų seminarijoje

Rugsėjo 4 d. Žemaičių Kalvarijoje, tradiciškai per kasmėnesinius rugsėjo mėnesio atlaidus bazilikoje, buvo iškilmingai pradėti naujieji Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos mokslo metai. 10 val. į Žemaičių Kalvarijos rekolekcijų namus rinkosi seminarijos vadovybė, dėstytojai, posėdyje dalyvavo ir abu Telšių vyskupijos vyskupai – Jonas Boruta SJ ir Kęstutis Kėvalas. Posėdžio metu visus pasveikino, apie naujuosius mokslo metus mintimis pasidalijo ir visą metų programą išsamiai pristatė seminarijos rektorius kun. dr. Ramūnas Norkus. Vyskupas K. Kėvalas kalbėjo apie pašaukimų sielovadą, gvildeno su jaunimo pastoracija susijusius klausimus.

Posėdžio metu, be kitų svarbių klausimų aptarimo, nutarta šių mokslo metų pabaigoje – pavasarį organizuoti tarptautinę mokslinę konferenciją, skirtą Telšių kunigų seminarijos įkūrimo 90-čiui ir šių dienų aktualijoms panagrinėti. Šie metai Telšių kunigų seminarijai jubiliejiniai. Lygiai prieš 90 metų, 1927 m. spalio 4-ąją, tuometinis Telšių vyskupijos vyskupas Justinas Staugaitis įsteigė Telšiuose kunigų seminariją, kuri veikė iki 1946 m. Kai sovietinės valdžios buvo uždaryta, klierikai išvyko studijuoti į Kauno kunigų seminariją. Seminarija atkurta 1989 m.

Pagrindinėms šv. Mišioms vadovavo vyskupas K. Kėvalas, koncelebravo vyskupas J. Boruta SJ, Telšių kunigų seminarijos rektorius kun. R. Norkus, kiti seminarijoje dirbantys bei iš Klaipėdos dekanato atvykę kunigai. Šv. Mišių metu giedojo Vidmanto Budreckio va-

dovaujama iš Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės parapijos atvykusi giedotojų grupė, liturgijoje patarnavo Telšių kunigų seminarijos ir parengiamojo kurso studentai.

Sakydamas pamokslą vyskupas K. Kėvalas, analizuodamas tos dienos Dievo žodį, išryškino Jėzaus veikimo strategiją to meto visuomenėje. Jėzus pagiria, žydų supratimu, niekam tikusius žmones – pagonis ir sukelia savo atžvilgiu užsirusinimą. Jėzus nepriimamas savaime krašte, nes jo skelbime išryškėja to meto visuomenei nesuvokiama pozicija – neturtingieji, prispaustieji, be to, dar ir visų tautų žmonės yra Dievo aplankomi. Vyskupas kalbėjo apie laisvės sampratą. Tai žmogaus tobulėjimo tikrovė, nes žmogus pašauktas būti apsisprendžiančia būtybe. Laisvė yra susijusi su tikėjimu, viltimi ir meile ir skirta ugdyti žmogaus protingumo, teisingumo, tvirtumo ir susivaldymo galias. Seminarija ir universitetas pašauktas įgalinti jauno žmogaus mąstymo galią.

Po šv. Mišių bazilikoje buvo meldžiamasi einant Kryžiaus Kelią ir giedant Kalnų giesmes, kunigai sakė pamokslus. Po pamaldų į maldininkus kreipėsi vyskupas J. Boruta SJ, jis pakvietė visus lydėti malda seminaristus ir seminarijos gyvavimą bei paragino ir toliau uoliai melsti naujų, brandžių pašaukimų į kunigystę. Po visų pamaldų Žemaičių Kalvarijos rekolekcijų namuose buvo surengti šventiniai pietūs.

Šiuos 2017–2018 mokslo metus pradėjo 10 studentų, iš kurių 3 parengiamajame kurse.

-kasab-

Žuvo seminaristas Karolis Kergė (1989–2017)

Rugpjūčio 26 d. Ongudajaus rajone, netoli Inegenio kaimo (Altajaus Respublika, Rusija), Katūnės upėje buvo rastas per nelaimingą atsitikimą žuvusio Panevėžio vyskupijos seminaristo Karolio Kergės kūnas.

Dargužienė), Šv. Pranciškaus Asyžiečio (vadovas Paulius Poškus), Skuodo Švč. Trejybės (vadovas Bronislovas Anužis), Gargždų Šv. Arkangelo Mykolo (vadovas Petras Katauskis) ir Plungės Šv. Jono Krikštytojo (vadovė Irena Bakanauskienė) parapijų choras. Iškilmingoje liturgijoje patarnavo Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikai.

Sakydamas pamokslą apaštališkasis nuncijus pakartojo šv. Jono Pauliaus II Europai skirto paragino mintį: Lietuva, Žemaitija, „atrank save, būk savimi!“ – „Atrank savo krikščionišką prigimtį. Atgaivink savo šaknis. Grįžk ir gyvenk autentiškomis krikščioniškomis vertybėmis, kurios suteikė garbės tavo istorijai“. Apaštališkasis nuncijus kalbėjo apie istorijos pateikiamus Šventosios Dvasios veikimo liudijimus, vyrus ir moteris, kurie gali būti vadinami tikrais Kristaus mokiniais: tarp jų minėjo vyskopus Merkelį Giedraitį, Motiejų Valančių, Vincentą Borisevičių. Šlovindamas Viešpatį už tai, kad jis apšvietė Žemaitiją savo Evangelijos šviesa, nuncijus drauge nenuitylėjo ir krizės apraiškų. Pasak Šventojo Tėvo atstovo, ideologinis sekuliarizmas kyla iš Dievo neigimo, religinės laisvės varžymo ir neproporcingo ekonominės sėkmės sureikšminimo; jis taip pat kritikavo materializmo bei hedonizmo nuostatas, darančias įtaką šeimų vaisingumo ir jaunimo moralės sritims; pavojingos taip pat atmetimo kultūros apraiškos, kai atstumiami silpniausieji, nesprendžiamos esminės problemos, negbama sveikai naudotis visuomenės komunikacijos priemonėmis. „Šiandien mes esame realaus pavojaus akivaizdoje, kad Kristaus vardas bus ištrintas iš naujųjų kartų širdžių dėl mūsų nerūpestingumo ir entuziazmo stygiaus gyventi mūsų tikėjimu“, – įspėjo apaštališkasis nuncijus.

Po iškilmingų šv. Mišių visiems svečiams bei piligrimams padėjo vyskupas K. Kėvalas. Su giesmėmis, skambant abiejų Varnių bažnyčių varpams, didžiulė Eucharistinė procesija patraukė Varnių miestelio gatvėmis link buvusios Žemaičių vyskupijos Šv. apaštalų Petro ir Pauliaus katedros, kur iškilmių dalyviai buvo palaiminti Švč. Sakramentu.

Pasibaigus visoms iškilmėms šventinį minėjimą papuošė grupės „Quorum“ nuotaikingas ir įspūdingas pasirodymas. Garbiems iškilmių dalyviams šventinė agapė buvo surengta Varnių kultūros centre, o piligrimai bendrystės nuotaiką išgyveno Telšių vyskupijos *Caritas* surengtoje agapėje prie senosios Varnių katedros.

Šios iškilmės buvo paskutinis penktus metus besitęsiančios Žemaičių krikšto ir Žemaičių vyskupijos įsteigimo 600 metų jubiliejaus programos etapas. Užbaigdamas iškilmes vyskupas koadjutorius Kęstutis Kėvalas kvietė padėkoti už Jubiliejaus malones piligrimystę į Romą prie apaštalų Petro ir Pauliaus kapų.

-kasab-

Mirė kun. Pranas Sabaliauskas OPT (1923–2017)

Rugsėjo 3 d. mirė kunigas Pranas Sabaliauskas. P. Sabaliauskas gimė 1923 m. Baigęs gimnaziją, 1943 m. įstojo į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją. 1948 m. gruodžio 19 d. vysk. Kazimiero Paltaroko iššventintas kunigu.

Vikaro pareigas iki 1952 m. ėjo Panevėžio Šv. Petro ir Povilo parapijoje. Nuo 1952 iki 1958 m. administravo Kupreliškio parapiją, o nuo 1958 iki 1968 m. Antalieptės parapiją. Juodupės parapijoje išklebonavęs 24 metus, 1992 m. buvo išleistas į Vilniaus arkivyskupiją – Vilniaus Dominikonų vienuolyno bendruomenę. Iki 1999 m. ėjo kapeliono pareigas Lukiškių kalėjime. 1995 m. davė amžinuosius įžadus dominikonų tretininkų ordine (OPT). Trumpai tarnavo Vilniaus Šv. Kryžiaus bažnyčioje, pagelbėdavo Vilniaus arkikatedros sielovadoje. 2001 m. grįžo į Panevėžio vyskupiją, kur darbavosi Panevėžio Švenčiausiosios

Trejbėbės rektorate iki 2013 m. Nuo tų metų pablogėjus sveikatai gyveno Panevėžio Šv. Juozapo globos namuose.

Kun. Pranas Sabaliauskas buvo pašarvotas Panevėžio Kristaus Karaliaus arkikatedroje, kur laidotuvių šv. Mišios aukotos rugsėjo 6 d. Mirusysis palaidotas Panevėžio miesto kapinėse.

-P-

Mirė garbės kanauninkas Robertas Bruzga (1964–2017)

Rugsėjo 10 d. Kaune po sunkios ligos mirė garbės kanauninkas Robertas Bruzga. R. Bruzga gimė 1964 m. birželio 3 d. Kaune. 1984–1989 m. studijavo Kauno tarpdiecezinėje kunigų seminarijoje. 1989 m. gegužės 28 d. vyskupo Juozo Žemaičio MIC išventintas kunigu.

Darbavosi šiose pareigose: nuo 1989 m. gegužės – Vilkaviškio parapijos vikaras; nuo 1991 m. gegužės – Kalvarijos parapijos vikaras; nuo 1994 m. rugsėjo – Sangrūdės bei Liubavo parapijų klebonas; nuo 1999 m. birželio – Vilkaviškio katedros kapitulos garbės kanauninkas; nuo 2003 m. balandžio – Balbieriškio parapijos klebonas; nuo 2010 m. birželio – Veiverių parapijos klebonas; nuo 2013 m. birželio – Garliavos parapijos altaristas vikaras.

Rugsėjo 11 d. kun. Robertas Bruzga buvo pašarvotas Garliavos Švč. Trejbėbės parapijos bažnyčioje. Laidotuvių šv. Mišios už mirusį aukotos rugsėjo 13 d. Palaidotas Seniavos kapinėse.

-Vk-

Mirė monsinjoras Ignas Jakutis (1937–2017)

Rugsėjo 11 d. mirė Vilniaus arkivyskupijos kunigas monsinjoras Ignas Jakutis. I. Jakutis gimė 1937 m. lapkričio 4 d. Ignalinos rajone, Kalviškių kaime. Pakrikštytas Dūkšto bažnyčioje. Pradžios mokyklą lankė Gerkonyse, vidurinę – Dūkšte, ją baigė 1954 m. Kaune baigęs kursų, ketverius metus dirbo techniku. 1958 m. įstojo į Kauno kunigų seminariją. 1963 m. balandžio 10 d. vyskupo Petro Maželio Kauno arkikatedroje bazilikoje išventintas kunigu.

Liepos 4 d. jaunas kunigas pradėjo eiti vikaro pareigas Vilniaus Šv. Mikalojaus bažnyčioje. 1967 m. birželį perkeltas į Vilniaus Šv. Teresės parapiją vikaru. 1968 m. paskirtas Vidiškių–Ignalinos parapijos administratoriumi. Nuo 1998 m. Ignalinoje ėjo klebono ir dekanato pareigas. Buvo Vilniaus arkivyskupijos kunigų tarybos narys. 2000 metais, įvertindamas kunigo I. Jakučio pastoracinį uolumą ir nuveiktus darbus Bažnyčiai, popiežius šv. Jonas Paulius II suteikė jam monsinjoro titulą.

2008 m. mons. Igno rūpesčiui patikėta ir Palūšės parapija. Po kelių mėnesių perkeliamas eiti klebono pareigas Dūkšte, 2013 m. jam patikima ir Gedžiūnėlių parapija. Nuo 2015 m. birželio 10 d. – rezidentas Ignalinos Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijoje. 2016 m. Ignui Jakučiui už rūpinimąsi bažnyčios statyba ir visuomeninę veiklą suteiktas Ignalinos rajono Garbės piliečio vardas.

Mons. Ignas Jakutis buvo pašarvotas Ignalinos Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje rugsėjo 13 d. Laidotuvių šv. Mišios aukotos rugsėjo 14 d. Palaidotas Ignalinos bažnyčios šventoriuje.

-Vn-

Karolis Kergė gimė 1989 m. lapkričio 13 d. Joniškėlyje, Pasvalio rajone. 2008 m. baigęs Joniškėlio G. Petkevičaitės-Bitės vidurinę mokyklą, pradėjo studijas Vilniaus universitete, Fizikos fakultete. 2012 m. sėkmingai baigęs bakalauro studijas, mokslus tęsė magistrantūroje. Tuo pat metu neakivaizdžiai studijavo Edukologijos universitete mokyklinę pedagogiką ir apgynęs baigiamąjį darbą pradėjo dirbti Turgelių Aistuvos gimnazijoje (Šalčininkų r.) fizikos mokytoju, tuo pat metu Vilniuje dirbo projektų vadovu. 2015 m. baigė magistrantūros studijas ir papildomai fizikos mokė privačioje Vilniaus krikščionių gimnazijoje, o 2016 m. įstojo į Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos parengiamąjį kursą. Šiais metais būtų studijavęs pirmame kunigų seminarijos kurse.

Karolio Kergės urna buvo pašarvota Joniškėlio Švč. Trejbėbės bažnyčioje. Laidotuvių šv. Mišios aukotos rugsėjo 9 d. Palaidotas Joniškėlio miesto kapinėse.

-P-

Nauji leidiniai

Neal Lozano, Matthew Lozano.
Tėvo širdis. Rasti kelią į Tėvo džiaugsmą. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2017. – 256 p.

Knygoje „Tėvo širdis“ atsiskleidžia Tėvo meilės tiesa ir grožis, teikiantys gyvenimą kiekvienam iš mūsų. Autoriaus pastangomis Tėvo švelnią meilę lengva apčiuopti ir suvokti. Per pasakojimus, kontempliatyvius apmąstymus ir asmenines maldas esame kviečiami iš naujo priimti didžiausią dovaną – mylintį ir švelnų Tėvo apkabinimą.

Popiežius Pranciškus Kolumbijoje

Rugsėjo 6–10 d. popiežius Pranciškus Kolumbijoje aplankė 4 miestus: Bogotą, Viljavisensiją, Medeljiną ir Kartacheną. Tai buvo 20-oji Pranciškaus užsienio apaštališkoji kelionė, penktoji į Lotynų Ameriką. Vizito metu Šventojo Tėvo aukotose Mišiose iš viso dalyvavo apie 4 mln. tikinčiųjų. Kelionės šūkis „Ženkime pirmą žingsnį“ atspindėjo susitaikymo procesą po 50 metų Kolumbijoje užsitęsusio pilietinio karo. Pasak popiežiaus, apsilankymu Kolumbijoje jis siekė padėti tai šaliai daryti pažangą taikos kelyje. Kelionės kulminacija buvo Mišios Viljavisensijoje mieste, kur palaimintaisiais paskelbti du kankiniai, vyskupas ir kunigas. Tą dieną taip pat akcentuota susitaikinimo tema, vyko specialios susitaikinimo apeigos. Susitikimai Medeljino mieste buvo skirti krikščioniškojo gyvenimo ir mokinystės temai. Kartachenoje pabrėžta žmogaus asmens ir pamatinių teisių svarba.

Bogotoje

Po trumpos susitikimo ceremonijos karinių oro pajėgų bazėje popiežius papamobiliu važiavo į nunciatūrą, pakeliui sveikinamas šimtų tūkstančių kolumbiečių. Pirmąją vizito dieną nebuvo oficialių kalbų, tik programoje nenumatytas susitikimas su jaunimu prie nunciatūros. Popiežius ir kitomis dienomis vakarais tardavo žodį susirinkusiesiems prie apaštališkosios nunciatūros.

Rugsėjo 7 d. rytą vyko oficiali sutikimo ceremonija prezidentūroje, kur Šventąjį Tėvą pasitiko prezidentas Juan Manuel Santos, politikos, visuomenės bei kultūros veikėjai. Savo kalboje popiežius Pranciškus ragino puoselėti susitikimo kultūrą, gerbti žmogų ir bendrąjį gėrį, vengti keršto pagundos. Jis kvietė apmąstyti žodžius „laisvė ir tvarka“, Kolumbijos valstybės devizą: reikia teisingų įstatymų, leidžiančių užtikrinti santarvę ir įveikti konfliktus. Pranciš-

kus akcentavo, kad neteisingumas yra visuomenės negalavimų šaknis, ir ragino žvelgti į nušalintuosius, esančius visuomenės paribiuose.

Dėl taikos Kolumbijoje popiežius meldėsi taip pat Bogotos katedroje priešais šalies Globėjos Čiguingiros Dievo Motinos paveikslą. Po to iš arkivyskupo rūmų balkono jis kreipėsi į susirinkusius žmones, daugiausia jaunuolius iš įvairių Kolumbijos vietų. Popiežius ragino susirinkusiuosius viltingai imtis atnaujinti savo šalį, nepasiduoti smurto spaudai, o jaunuoliams linkėjo, kad šie neleistų niekam iš jų atimti gyvo džiaugsmo.

Bogotos arkivyskupo rūmuose vyko popiežiaus susitikimas su Kolumbijos vyskupais. Šventasis Tėvas akcentavo šios kelionės šūkį: „Žengti pirmą žingsnį“ ir ragino ganytojus būti „pirmojo žingsnio sergėtojais“, remti tvarios taikos siekį atmetant smurtą kaip nelygybės ir skurdo įveikimo būdą. Jis kvietė vyskupus būti sakramentiniu ženklu ir parodyti Dievo žengtą pirmąjį žingsnį, „nebijoti paliesti žaizdotą savo tautos istorijos kūną“, skelbti susitaikinimo žodį, sutelkiant dėmesį konkretų žmogų kaip į asmenį. Pranciškus taip pat kvietė Bažnyčią Kolumbijoje tapti vis labiau motiniška ir misionieriška.

Apaštališkojoje nunciatūroje Šventasis Tėvas susitiko su Lotynų Amerikos episkopatų taryba (CELAM), atstovaujanti šio žemyno vyskupams. Popiežius Pranciškus priminė žemyno evangelizavimo gaires, nubrėžtas Aparesidos dokumente, kuriame akcentuojamos vietinių Bažnyčių iniciatyvos. Bažnyčia yra Jėzaus mokinių – misionierių bendruomenė, ji nėra biurokratinė įstaiga ar verslo principais klerikalų vadovaujama institucija. Popiežius kalbėjo apie Lotynų Amerikai būdingą rasių maišymosi suformuotą „metisiską“ veidą ir siūlė mokytis iš vaizdžių Evan-

gelijos palyginimų siekiant prabilti į žmonių širdis. Apibendrinamas popiežius kvietė žemyno vyskupus tarnauti ir evangelizuoti „su aistra“.

Mišios Simono Bolivarо parke buvo iškiliausias popiežiaus vizito momentas Bogotoje. Už taiką ir susitaikinimą aukotose Mišiose dalyvavo daugiau kaip milijonas tikinčiųjų. Mišių homilijoje popiežius kvietė susieti Evangelijos pasakojimą su Kolumbijos žmonių gyvenimu: šią nuostabią ir derlingą žemę dengia socialinės neteisybės ir korupcijos sutemos, nepagarba žmogaus gyvybei. Pranciškus ragino nesileisti į nesibaigiančias diskusijas, liautis vardyti nesėkmingas pastangas, bet, apaštalo Petro pavyzdžiu, paklusti Jėzaus žodžiui ir „irtis į gilumą“. Popiežius kvietė kolumbiečius rūpintis bendruoju gėriu, ginti silpniausių visuomenės narių teises.

Po Mišių popiežius dar susitiko su šia proga atvykusiais Venesuelos vyskupais.

Susitaikymo diena

Rugsėjo 8 d., penktadienį, popiežius praleido Viljavisensijoje mieste, kur buvo švenčiama Susitaikymo diena. Mišių metu paskelbti palaimintaisiais du kolumbiečiai kankiniai: vyskupas Jesus Emilio Jaramillo Monsalve (1916–1989) ir kunigas Pedro Maria Ramirez Ramos (1899–1948). Homilijoje popiežius sakė, kad susitaikinimas nėra abstraktus žodis. Susitaikyti reiškia atverti duris kiekvienam, išgyvenusiam dramatišką konflikto tikrovę. Reikia, kad kažkas įsidrąsinęs žengtų pirmą žingsnį nelaukdamas, kol tai padarys kiti. Pasak popiežiaus, vilčiai palaikyti pakanka vieno gero žmogaus; kiekvienas galime būti tuo žmogumi.

Penktadienio popietę vyko nacionalinio susitaikymo pamaldos, kuriose dalyvavo smurto aukų artimieji, kariuomenės, policijos atstovai, taip pat buvę sukilėlių grupuočių nariai.

Popiežius išklausė keturių liudijimų: buvusių marksistinės FARC ir dešimtosios pakraipos AUC grupuočių narių, minos sužalotos moters ir moters, netekusios keturių artimiausių žmonių. Pamaldos vyko prie Nukryžiuotojo Jėzaus iš *Bojaya* miestelio bažnyčios, kur apšaudymo metu sprogmėnys nužudė ar sužalavo daugybę ten prisiglaudusių žmonių, taip pat nuplėšė Nukryžiuotojo rankas ir kojas. Popiežius Pranciškus kalbėjo apie simbolinę *Bojaya* Nukryžiuotojo atvaizdo reikšmę: sužalotas Kristus turi veidą, kuris į mus žiūri ir myli; jis moko, kad neapykanta nėra paskutinis žodis ir kad meilė yra stipresnė. Pranciškus ragino kolumbiečius nebijoti prašyti ir siūlyti atleidimą: laikas užgesinti neapykantą, atsakyti keršto, gyventi santarvėje ir broliško susitikimo kultūroje. Po to drauge su keturiais šimtais vaikų Pranciškus meldėsi prie Susitaikymo kryžiaus Viljavisensio parke, buvo pasodintas medis, simbolizuojantis naują gyvenimo etapą.

Medeljine

Šeštadienio rytą atskridęs į Medeljina popiežius aukojo Mišias oro uoste. Tą dieną buvo minimas jėzuitas šv. Petras Klaveras, tarnavęs iš Afrikos atgabentiems vergams. Homilijoje popiežius kalbėjo apie krikščionišką gyvenimą kaip mokynystę. Mokynystė grindžiama ne įpročiu ar krikšto pažymėjimu, tai nuolatinis judėjimas link Kristaus, tai Dievo meilės ir draugystės su Viešpačiu patirtis. Popiežius ragino nebijoti Dvasios supurtymo ir Bažnyčios atsinaujinimo. Jis kvietė padėti pasisotinti ištroškusiems Dievo. Kristaus mokiniai – misionieriai žvelgia į tikrovę Jėzaus akimis ir širdimi, jie įsipareigoja ir veikia.

Po pietų Pranciškus lankėsi Šv. Juozapo namuose: tai Medeljino arkivyskupijos institucija, kur globojami praradę šeimas ir smurtą patyrę vaikai. Čia darbuojasi vienuolės ir pasauliečiai savanoriai. Išklausęs žudynėse praradusios šeimą mergaitės liudijimo Pranciškus sakė, kad vaikų kančia skaudina sielą, nes vaikai Jėzui brangiausi. Nevalia iš jų atimti teisės išgyventi vaikystę ramiai ir džiaugsmingai. Šie namai yra Jėzaus meilės ir troškimo būti arti įrodymas.

Arenoje „La Macarena“ vyko susitikimas su kunigais, vienuoliais, seminaristais ir jų šeimų nariais. Popiežius pabrėžė, kad Kolumbijoje netrūko dvasinių pašaukimų nepaisant socialinių konfliktų ir smurto. Jis išspėjo dėl galimų korupcijos apraiškų – karjerizmo ar materialių interesų motyvų. Pranciškus sakė, jog svarbiausia pašaukimo sąlyga yra pažinti Kristų per Šventąjį Raštą, maldą ir adoraciją. Pašaukimo tikrumą įrodo džiaugsmas, kylantis iš susitikimo su Viešpačiu ir matomas kitų.

Kartachenoje

Paskutinę vizito dieną popiežius praleido Kartachenos uostamiestyje. Jis aplankė statomus „Talita Kum“ globos namus, skirtus prekybos žmonėms aukoms. Po to vyko į jėzuitų bažnyčią ir meldėsi prie šv. Petro Klavero kapo. „Viešpaties angelo“ maldos metu popiežius kalbėjo apie šv. Petro Klavero apaštalavimą tarnaujant vergams ir susiejo tai su šiandienos reiškiniiais, kai pažeidžiamas žmonių orumas. Po pietų uosto teritorijoje popiežius Pranciškus aukojo Mišias, jose dalyvavo pusė milijono tikinčiųjų. Homilijoje jis ragino kolumbiečius atmesti smurtą ir ugdyti gyvybės bei susitikimo kultūrą. Popiežius pabrėžė, kad nepakanka institucinių susitarimų tarp politinių bei ekonominių interesų grupių, būtinas asmeninis susitikimas, išsiaiškinimas, atleidimas. Šventasis Tėvas griežtai pasmerkė narkotikų gamybą bei platinimą, labiausiai kenkiantį Kolumbijos visuomenės normalizavimui. Priminęs šio vizito devizą popiežius dar kartą paragino kartu su Kristumi „žengti pirmą žingsnį“ link kito žmogaus, atleisti ir prašyti atleidimo.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

I. e. p. kun. Kęstutis Smilgevičius

Nariai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / kun. Linas Baltrušaitis
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 600 egz.

ISSN 1392-6098